Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP • *www.evangelikuselet.hu* *78. évfolyam, 49. szám* ■ *2013. december 8.* ■ *Advent második vasárnapja* Ára: 275 Ft

„A 2,8 millió tagot számláló egyház 2014-ben több mint 843 millió euró bevételre számíthat, és valamivel több mint 820 millió euró kiadást tervez.” *A cikluszáró bajor zsinaton* ▶ *6. oldal*

„Mindig eszembe jutott, milyen jó lenne olyan könyveket kézbe vennem, amelyek arról tesznek bizonyságot, hogy él a remény, hogy létezik még egyfajta »isteni szikra« az emberi lelkekben.” *Találkozás Füller Tímeával* ▶ *7. oldal*

„Véleményem szerint az, hogy milyen egy idegen reagálása a fogyatékos emberre, attól is függ, hogy milyen a fogyatékos reakciója az idegenre.” *„Nem szeretem, ha látványosan sajnálnak”* ▶ *12. oldal*

„Eljön az a nap…” ▶ *2. oldal*
Lelkiség és tudomány ▶ *4. oldal*
Szentséges láncreakció ▶ *4. oldal*
Égi test ▶ *5. oldal*
A megváltás titka ▶ *5. oldal*
Ne vígy minket kísértésbe? ▶ *6. oldal*

KISS TAMÁS FELVÉTELE A LISZT FERENC REPÜLŐTÉR ÖKUMENIKUS KÁPOLNÁJÁNAK AJTAJÁRÓL

KÉTNAPOS ZSINATI ÜLÉSSZAK

Szolidaritási törvény született

Az idei esztendő egyetlen kétnapos zsinati ülésszakát rendezték meg az elmúlt héten, pénteken és szombaton a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében. A tizedik zsinat negyedik ülésszakának, amely *Szemerei Jánosnak,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökének áhítatával vette kezdetét, számos feladatot kellett megoldania. Mind közül legnagyobb horderejű kétségtelenül az évek óta vajúdó, úgynevezett „szolidaritásitörvény-javaslat” elfogadása volt.

Az érdemi munka megkezdéseként az első ülésen a zsinati elnökség beszámolója hangzott el. *Dr. Hafenscher Károly,* a zsinat lelkészi elnöke ismertette a jogértelmező testületnek a választásokkal és az egyháztagsággal kapcsolatos jogértelmező határozatait. Ezután a zsinat két új lelkészi jegyzőt választott *Detre János* és *Stermeczki András* személyében.

Az Üllői úti épület sorsa került ezután terítékre. 2008 novemberében zsinati határozat született arról, hogy az Üllői úti épületrész lebontása után befektetői együttműködés révén új irodaház épül. A gazdasági körülmények gyökeres megváltozása azonban lehetetlenné tette a határozat megvalósítását. Ám az épület felújítására, korszerűsítésére továbbra is szükség van.

▶ *Folytatás a 3. oldalon*

Díjátadás a templomban

Egyházunk világi személyeknek adható legmagasabb elismerését, a *báró Prónay Sándorról* elnevezett Prónay-díjat idén *dr. Cserháti Péter* orvosnak ítélte oda a díj kuratóriuma. Az átadásra a zsinat őszi ülésszakának második napján, november 30-án, a nyitóáhítatot követően került sor a budapest-fasori evangélikus templomban. Az elismerést *Gáncs Péter* elnök-püspök és *Prőhle Gergely* országos felügyelő nyújtotta át, laudációt *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke mondott.

A reggeli áhítaton *Smidéliusz Zoltán* lelkész, zsinati tag Zsolt 95,1–7a és Kol 3,1–4 alapján a zsoltáros szavait kiemelve arra kérte a hallgatóságot: „Ujjongjunk, mert van Istenünk. És nagy király az Isten. Nem egymás előtt kell hajlonganunk, hanem őelőtte. Ha a bizonyosság bennünk él, hogy ő a mi szabadító kősziklánk, akkor nem kell félnünk a jövőtől sem” – tett tanúbizonyságot az igehirdető.

Az igei gondolatok után került sor a Prónay-díj átadására. A díjazott, dr. Cserháti Péter egyházunkban több területen is aktívan tevékenykedett. Többek között az idén huszonöt éve alakult Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) egyik alapító tagja, később elnöke is volt. Neve szorosan összekapcsolódik a mozgássérültekkel foglalkozó úgynevezett Bárka szakcsoporttal, részt vett életre hívásában. Közreműködött az evangélikus gimnáziumok országos találkozóinak vagy az országos hittanversenyeknek a megszervezésében. A Mevisz egyháztörténeti szakcsoportjában is aktív szerepet töltött be.

Többször választották meg zsinati tagnak, de nemcsak ebben a funkciójában vett részt az egyházi közéletben, hanem – 2006 és 2012 között – északi kerületi felügyelőhelyettesként is szolgált. Néhány évvel ezelőtt az evangélikus kórházügy zászlóvivője volt. Evangélikus lelkész felesége révén gyülekezeti szinten is igyekszik jelen lenni az evangélikus mindennapokban.

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

Az oklevél átvételekor Cserháti Péter a köszönet szavai mellett azokat a családtagokat, barátokat és munkatársakat is említette, akikkel a több évtizedes egyházi szolgálatban együtt munkálkodott, és akikkel kapcsolatban úgy érezte, „vele együtt állnak a díj átvételénél”.

■ Boda Zsuzsa

A dr. Cserháti Péter tiszteletére elhangzott laudáció lapunk 3. oldalán, az Égtájoló *rovatban olvasható, vele készített interjúnk pedig az* Evangélikus Élet *november 3-i lapszámának 5. oldalán jelent meg.*

Adventi valóság

■ Széll Bulcsú

Visszagondolok egy fiatalkoromban történt eseményre. Az utcán vártam egy barátomat fontos találkozóra. Elérkezett a megbeszélt időpont, de ő nem jött. Hideg decemberi idő volt. Gondoltam, még várok tíz percet. Nem jött. Hát még várok tíz percet. Akkor sem érkezett meg. De ha már ennyit vártam, most már biztos jön, még tíz percet… És végül háromnegyed óra múlva átfázva hazamentem. Nem találkoztunk…

Advent a beteljesült és beteljesülő találkozás ideje. Úgy tudjuk, hogy a szó *várakozást* jelent, de igazából *eljövetelt.* Tehát azt várjuk, aki *valóban* eljön. Mert mi az adventet is karácsony felől nézzük. A beteljesedés felől. Isten minden ígéretét így látjuk: be kell, be fog teljesedni. De csakis az, amit ő ígért.

És nem csupán egy fontos dolog oldódik meg ezzel, hanem maga a találkozás. Azzal, aki az ajándékokat adja, aki ismer bennünket, tudja szükségeinket, és megadja azt, ami javunkra van. Tehát nem is igazán az ajándékait várjuk mi, keresztyének, hanem őt magát. És ha ő ott van, ez elég. Ha kicsi, jelentéktelen, gyenge vagyok is, de mellettem van a Legnagyobb és Legerősebb, akkor jó helyen vagyok, akkor beteljesedett az adventi várakozás. Őt nem várjuk hiába most, 2013 adventjén sem. Mert ő élő Úr.

Advent első hetének az üzenete röviden: Jézus eljött alázatosan. A mostani, második vasárnapé pedig: Jézus eljön dicsőségben. Ezt a dicsőséget mutatja a hívő ember élete. De hogy eljön dicsőségben, az vonatkozik a végső jövendőre, a világ végére is.

Négyen vagyunk testvérek. Édesanyám elmesélt kisgyermekkorunkból egy kis epizódot, amelyre én csak homályosan emlékszem. Eszerint eljött hozzánk néhányszor egy idős néni segíteni. Szívesen dúdolt egy különös éneket, amelyről édesanyánk és mi is azt gondoltuk, hogy ő találta ki: „Mi várjuk az Úr Jézust, mikor jön.” Ugyanezt a mondatot négyszer egymás után, más-más dallammal énekelte, majd az újabb egymondatos strófa következett, szintén négyszer: „Mi repülünk elébe.” És így tovább tíz versszakkal: „térdelünk elébe; mondd, mit teszel, te bűnös; ó, bűnös, el ne késs, mert Jézus jön”…

Én is úgy gondoltam, hogy nagyon egyszerű kis éneket talált ki *Póli* néni a számunkra, hogy lekösse a figyelmünket. Amikor hitre jutottam, akkor fedeztem föl az egyik énekeskönyvben, hogy ez nem az ő együgyű gondolata, hanem hittel megírt bizonyságtétel, és óriási üzenetet hordoz a világ számára. Mert bizony a jövőt sokszor csak holnapig tervezzük.

Kevés gyülekezetben és ritkán hangzik igehirdetés az utolsó időkről, a végső számadásról. Arról, hogy Jézus visszajön az övéiért. Nem egyházi év végi téma, hanem örök kérdés ez: mi lesz velem, hova jutok, miért élek, van-e reménységem. Van-e adventi kitekintésünk a szemmel láthatókon túl? Törődünk-e örök jövendőnkkel? Életünk hosszabbik részét hol fogjuk tölteni?

Advent első hetének az üzenete röviden:

Jézus eljött alázatosan.

A mostani, második vasárnapé pedig:

Jézus eljön dicsőségben.

Ezt a dicsőséget mutatja a hívő ember élete.
De hogy eljön dicsőségben, az vonatkozik a végső jövendőre, a világ végére is.

Advent ráébreszt a valóságra. Hányan reménykedtek abban, hogy ha majd sok pénzük lesz… ha majd jó állásba jutnak, és tőlük függnek mások… ha majd meggyógyulnak… Volt, amit elértek, de boldogok nem lettek. Újabb vágy hajszolta és hajszolja tovább őket. Csak a hívő ember tudja, mi az, hogy *„elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz”.* (2Kor 12,9)

Irreális életet élünk. Mindig öt évre vagyunk álmaink megvalósulásától; azt gondoljuk, hogy a valutaalapú kölcsön mindent megold; ha pedig bajban vagyunk, az állam vagy a szomszéd segítségét kérjük. Ébredjünk föl az álmainkból! „Mély álmodtól meg kell, lelkem, válni, / Igyekezzél Urad elé állni.” (*Szarvasi evangélikus keresztyén énekeskönyv,* 222)

A hívő embernek számolnia kell a bűn valóságával, de a kegyelem realitásával is, amely sokkal nagyobb – ha a mienk! *Luthernak* azt mondta egyszer a rendfőnöke, *Staupitz:* „Márton barát! Magának az a baja, hogy magát képzelt bűnösnek tartja, Jézust pedig képzelt megváltónak. Vegye eszébe, hogy maga valódi bűnös, Jézus pedig valódi Megváltó!”

Jézus dicsőséges jövetele azt jelenti, hogy fölismerjük, hogy ő Úr minden fölött, ő az, aki szabadulást hoz.

Az előttünk álló hetek arra biztatnak, amit egy Túrmezei-ének így mond: „Életet, békét hozol te nekünk. / Téged szolgáljon teljes életünk! / Ádventi csendben téged várunk. / Jöjj, Urunk Jézus, maradj nálunk!” (EÉ 148,3)

Örüljünk, az adventi valóság minden képzeletet felülmúlhat. Szebb, mint a legszebb, legelképzelhetetlenebb álom. Elképzelhetetlen? Kipróbálható.

A szerző a Kispesti Evangélikus Egyházközség lelkésze

Oratio œcumenica

Urunk! Az adventi út felén terjesztjük eléd kéréseinket. Köszönjük azt a sok jelzőtáblát és útmutató irányítást, amelyet eddig kaptunk tőled. A saját fejünk szerint makacsul rohantunk volna tovább, egyre nagyobb veszélyek felé, de a te vezetésed megőrzött minket mind a mai napig. Hívogató hangod mozdított ki közönyünkből. Bátorító hangod adott erőt keserű élethelyzetekben. Biztató hangod újra felébresztette bennünk a vágyat, hogy küzdjünk a tiszta és értékes életért. Ne engedd, hogy könnyen elfelejtsük mindezeket. Segíts, hogy mindig újra szemünk elé kerüljenek, hogy még bátrabbak legyünk követésedben.

Könyörgünk hozzád tisztulásért. Szinte természetessé vált életünkben a hamisság, a megbízhatatlanság és a nemtörődömség. Adj adventi erőt, amikor ezek ellen a kísértések ellen küzdünk. Mutasd meg számunkra az igazi értékek szépségét és fontosságát. Ne ahhoz a magatartáshoz igazodjunk, amely a környezetünkben természetes és elfogadott, hanem a te útmutatásodhoz. Lássunk magunk előtt téged, aki a valódi és az egyetlen teljes értéket mutattad fel minden embernek. Keressük szavadat, és vágyódjunk arra az útra, amely hozzád vezet minket.

Könyörgünk hozzád bátorságért. Adj nekünk jó szavakat embertársaink felé, akik megszólítanak minket, és keresik életük értelmét és jövőjét. Taníts meg minket a nehéz kérdésekre is választ keresni. Adj türelmet és kitartást, amikor hosszasan és fárasztó módon mondják el emberek a problémáikat és kételyeiket. Add, hogy tudjunk lassítani és nyugodtan megállni, amikor mások szavát kell meghallgatnunk. Mutasd meg ezeket az élethelyzeteket nekünk világosan. Add, hogy rólad beszéljünk, és ne magunkról csupán.

Könyörgünk hozzád szeretetért. Azokra is gondolunk most, akiket csak nehezen tudunk elfogadni. Eléd hozzuk azokat, akiket mindig velünk szemben állónak és ellenségesnek látunk. Néha nagyon egyedül érezzük magunkat, mert nehéz megbízni másokban. Taníts minket odaadóbb és nyíltabb szeretetre embertársaink iránt. Add meg azt, hogy a szavunk, viselkedésünk és cselekedetünk közelebb vigyen a többi útitárshoz, mindazokhoz, akikkel együtt járhatunk földi életünk idején.

Könyörgünk a legtágabb értelemben vett útért és a legnépesebb útitársi közösségért: az emberiségért és a lakott földért. Segíts minket, hogy Krisztus születésének ünnepére úgy tudjunk készülni, hogy nagyobb felelősség és őszintébb érdeklődés legyen bennünk más földrészek lakói és az egész teremtett világ iránt. Emelj ki minket a szűk látókörű és befelé fordult gondolkodásból.

Végül pedig azt kérjük tőled a mai ünnepen, hogy őrizz meg minket a szilárd hitben, amely tudja, hogy bár minden változik és átalakul az életünkben, de a te hűséged és szereteted az egyedüli örök valóság. Ámen.

ADVENT 2. VASÁRNAPJA – MAL 3,13–19

„Eljön az a nap…”

Az *Ószövetségnek* kevés olyan szakasza van, amely kortörténeti ismeretek hiányában is jól érthető. *Malakiás könyvének* mára kijelölt mondatai ilyenek. A próféta előbb a mindenkori hívők örök dilemmáját idézi, majd Isten válaszát tolmácsolja.

„Azt mondtátok: Hiábavaló az Istennek szolgálni. Mi haszna, hogy teljesítettük, amit ránk bízott, és hogy gyászban jártunk a Seregek Ura előtt? Inkább a kevélyeket tartjuk boldogoknak, hiszen a gonosztevők gyarapodnak, kísértik az Istent, mégis megmenekülnek.” A látszat minden történelmi korban ezt igazolja. Ez a látszat pedig a hit számára minden időben próbatételt jelent.

A hívőket a látszaton tájékozódó tapasztalatuk állandóan ezzel a kérdéssel szembesíti: érdemes-e Istent szolgálni? Érdemes-e Isten parancsolatai szerint élni? Érdemes-e az esztendő Isten által erre kijelölt (böjti) időszakaiban „gyászban járni”, azaz tartózkodni a mulatozástól, minden kedvteléstől és bűnbánatot tartani? Van-e ennek bármi értelme? Hiszen láthatóan azoknak megy jól a soruk, akik minderre kevélyen fittyet hánynak, gonoszul élnek, bűnbánatról hallani sem akarnak, hanem a böjti időszakokban tüntetően még hangosabban vigadoznak.

A mi korunkban advent böjti, bűnbánati jellegét az idő előtti, mesterséges karácsonyihangulat-keltéssel veszik el, a húsvétra való készülés kezdetét jelentő böjtelő – hetvened-, hatvanad-, ötvenedvasárnap – rendeltetésszerű megtartását pedig a hívők számára is szinte már kötelezővé tett farsangolással lehetetlenítik el.

A próféta, mielőtt Isten válaszát elmondaná, egy érdekes közbevetést tesz. Figyelmünket egy pillanatra Isten mennyei világára irányítja: *„Amikor erről beszélgettek egymás között azok, akik félik az Urat, az Úr figyelt, és meghallotta. És beírták egy könyvbe az Úr előtt emlékezetül azokat, akik őt félik, és megbecsülik nevét.”*

Malakiás arra hívja fel figyelmünket, hogy Isten nagyon is odafigyel arra, hogy a látszat kísértésének próbáját kiálljuk-e. Könyvébe írja és megjegyzi azoknak a nevét, akik nem beszélnek vakmerően, mint a többiek, mert nem foglalkoztatja őket az a kérdés, hogy érdemes-e Istennek szolgálni és parancsolatait megtartani, hanem csak szolgálnak és engedelmeskednek. A böjti időszakot is arra használják, amire való: önvizsgálatot és bűnbánatot tartanak.

Számukra természetes, hogy ezt kell tenniük. Ezért akkor is ezt teszik, ha látszatra ők az örök vesztesek, szemben a kevélyekkel, akik Isten törvényével nem törődnek, parancsait nem teljesítik, és mégis boldogulnak, gyarapodnak, és – mivel sok pénzük van – a veszélyben is először az ő életüket mentik. Nekik biztosan jut hely a mentőcsónakban vagy a mentőhelikopteren. Műtétre várva mások elé kerülhetnek a várólistán. Megkaphatják a valóban hatékony gyógyszert vagy kezelést.

Isten azonban azoknak a nevét jegyzi meg és tartja emlékezetében, akik mindezzel nem törődnek, mert tudják, hogy nem mások élete fölött kell ítélkezniük, hanem – különösen a böjti időszakokban, így adventben is – önmaguk bűnös élete fölött kell törvényt ülniük, és Isten bűnbocsátó irgalmáért kell könyörögniük. Isten megjegyzi, hogy ők azok, akik valóban tisztelik és félik őt. Nem haszonlesésből és nem is félelemből teljesítik akaratát, hanem mert igazán szeretik. Úgy szeretik, mint a gyermekek atyjukat. Ezért az igazságtétel nagy napjára gondolva nekik üzeni a próféta szavával: *„Könyörületes leszek hozzájuk, amilyen könyörületes az ember a fiához, aki tiszteli őt.”*

A kevélyek és gonoszok jó során megbotránkozó és ezért az Isten szolgálatát – mint hiábavaló dolgot – már-már feladó, csüggedő, kiábrándult hívőknek pedig ezt üzeni Isten az Úr eljövendő nagy napjáról: *„Akkor ismét látni fogjátok, hogy különbség van az igaz és a bűnös között, az Istent tisztelők és az őt nem tisztelők között.”* Mert akkor a kevélyek és gonoszok boldogulásáról és jó soráról kiderül, hogy csak látszat volt. Akkor vége lesz az álarcosbálnak. Akkor mindennek és mindenkinek nyilvánvalóvá lesz az igazi arca, az igazi valója.

Az Isten útján járókon most látszólag következmények nélkül gúnyolódó kevélyeknek, az Isten törvényét és akaratát semmibe vevőknek pedig ezt üzeni Isten: *„Eljön az a nap, amely olyan lesz, mint az izzó kemence. Olyan lesz minden kevély és minden gonosztevő, mint a polyva, és elégeti őket az az eljövendő nap – mondja a Seregek Ura –, nem marad sem gyökerük, sem águk.”*

Az írásmagyarázók véleménye megoszlik arról, hogy az Úrnak a próféta által emlegetett eljövendő nagy napja egybeesik-e a végső ítélet napjával, amelyet követően a mostani ég és föld többé nem lesz található, hanem csak az új ég és új föld, amely örökké megmarad.

A VASÁRNAP IGÉJE

Vannak olyan várakozások, hogy a világ végét megelőzően Isten előbb még rendet tesz a mostani földön, és minden gonoszt maradéktalanul eltávolít. Utána pedig – a *Jelenések könyve* Krisztus ezeréves uralmáról szóló jövendölését erre értve – egy olyan boldog korszak fog következni, ahol a bűnnek nem lesz többé szerepe, és mindenki Isten akarata szerint él. Az ezt megelőző megtisztulás megy majd végbe „azon a napon”, amelyről Isten azt mondja a próféta által, hogy *„olyan lesz, mint az izzó kemence.”* A kép az olvasztókemencére utal, ahol az aranyról és az ezüstről leválik a salak, elég minden szennyező anyag, de a nemesfém megmarad, és mindenki számára felismerhetően megmutatkozik.

Vannak olyan magyarázatok is, hogy Malakiás itt csak Isten választott népéről beszél, és amikor *„eljön az a nap”,* Isten csak népe körében fog véget vetni annak a szóbeszédnek, hogy *„hiábavaló az Istennek szolgálni”.*

Akár a végső napról jövendöl a próféta, akár egy korábbi napról vagy éppen mindkettőről, a szakaszt követő versben felcsendülő evangélium mindenkor érvényes, és minden hívőnek szól: *„De fölragyog majd az igazság napja számotokra, akik nevemet félitek, és sugarai gyógyulást hoznak.”*

■ Véghelyi Antal

Imádkozzunk! Segíts, Urunk, hogy bűneinket felismerjük és megbánjuk, és még idején bocsánatodat kérjük, mielőtt eljön az a nap, amelyen eléd kell állnunk. Ámen.

Az idő és a szent idő

▶ Mi az idő? Kinek ajándék, kinek pedig teher. Az egyik örül neki, a másik nyűglődik vele. *„Életem ideje kezedben van…”* – mondja a zsoltáros, s ez a mondat rögtön meghatározza a keresztény ember viszonyát az időhöz. Mert bárhogy értékeljük, bármiként éljük meg, Isten az idő ura, az idővel kapcsolatos minden dolgunk: öröme-bánata, hosszúsága-rövidsége, üressége-zsúfoltsága mind-mind ővele kapcsolatos, őhozzá köt. Az idő kérdésében is hozzá érdemes fordulnunk. Az új egyházi év kezdetén is ezt tesszük.

Amikor Isten megteremtett minket, térben és időben helyezett el. Amit hát a világ oly sokféle módon él meg, magyaráz, azt mi teremtésbeli rendnek tudjuk.

Istennek az idővel is szándéka van. De vajon mit takar ez a szándék? Mi a küldetésünk, és mi a lehetőségünk az idővel? Egyszerűen az idő folyamatába helyezett minket a Teremtő, vagy kijelölt időpontokat, időfolyamatokat számunkra? S ha az idő is a Mindenható ajándéka, akkor ez is – ha kézbe vesszük mi, Istentől elszakadt emberek – könnyen áldás helyett átokká válik. Küszködünk is vele eleget. Nincs elegendő, hamar elfogy, egykettőre elszalad, kicsúszik a kezünk közül, ellenünk fordul, s még sorolhatnám…

Az egyház számára a kezdettől (a mai napig) fontos, hogy tudatosan, biblikusan és hitből fakadóan foglalkozzon és bánjon az idővel.

Az egyház tudja, tapasztalja és éli, hogy az Isten szeretete nem elmélet, hanem történelmi tény és megtapasztalt valóság. Eseményekben mutatkozik meg, térhez és időhöz kötött. Isten népe ezt az időt – mint folyamatot és mint alkalmat – foglalta rendszerbe, és Urára figyelve megalkotta az egyházi évet. Megfogalmazta, miként élhet Isten népének közössége a kapott idővel, kimunkálta, hogyan tudja az egyház a legjobban felhasználni a kapott időt.

Az idő középpontja Jézus Krisztus. Még az egyházon kívüliek is megtartották a nyugati kultúrában a Krisztushoz kötött időszámítást. Krisztus előtt, Krisztus után… – innen kezdődik az időszámítás. Számunkra, hitben élők számára valóban a Krisztus-esemény egésze az emberi történelem (idő)fordulópontja. Ebből az eseménysorból is kiemelkedik számunkra húsvét, Krisztus feltámadása.

Amikor egy hosszú folyamat eredményeként megformálódott az egyházi év, akkor egyértelműen kirajzolódott, hogy nemcsak a kiindulópont volt húsvét, nem is csak a minden vasárnapot átjáró koordináta-rendszer, hanem a mindennek az értelmét megadó lényeg. Az egész esztendőben húsvét felé tartunk, húsvét felől jövünk, és húsvétot ünneplünk. Azaz az egykori események felidézésében, a Jézus-történet megjelenítésében (jelenvalóvá tétel) a feltámadott Krisztussal találkozunk. Ezért számunkra a liturgikus év – évről évre visszatérő eseményei – nem emlékünnepek, hanem Krisztus-ünnepek. Ezért hiszem és tanítom, hogy a liturgikus év számunkra, evangélikusok számára Jézus-év.

A most induló egyházi évet – adventben vagyunk – így érdemes tudatosan végigélni. S a nagy kérdés, hogy az előttünk álló idő Istennel töltött idő lesz-e, vagy sem. Ezen áll vagy bukik ugyanis minden. Vele áldássá lesz az idő, nélküle átokká válhat. Vele a javunkat szolgálja, nélküle ellenünk fordul. Az egyházi év – jól szervezetten, segítő módon – abban van szolgálatunkra, hogy ne folyjék szét az idő, ne üresen és értelmetlenül múljon el, hanem úgy, hogy abban percről percre közeledünk örök célunkhoz.

A jelzős főnevek nem mindig jelentenek többet, mint az önmagukban állók. De az idő mellé kerülhet egy olyan jelző, amelyet érdemes sokat használni, keresve a nagy titkot: *kegyelmi* idő.

Isten kegyelme, hogy még van időnk, s ebben az időfolyamatban vannak különleges időpontok, amelyek a vele való találkozás időpontjai. Az Isten-látogatás pillanatai. Jaj, csak nehogy ránk is érvényes legyen Jézusnak Jeruzsálemet sirató mondata: bárcsak felismerted volna meglátogatásod idejét.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

„Életünk ideje kezedben van” – ismételgetjük a zsoltáros mondatát. S közben nem feledjük, hogy Jézus-szimbólumaink közt fontos szerepet kap két görög betű: az alfa és az ómega. Urunk magáról mondja: *„Én vagyok az Alfa és az Ómega (…), a kezdet és a vég.”* S ezzel már összeölelte az időt. A mi időnket. Életünk idejét. Tőle jövünk, hozzá készülünk, s ami e két pont között van, a múló időt jól kell felhasználni.

Az egyházi esztendő áldott vezetőnk az időben. Hogy miközben ismételve megtanuljuk az életbevágóan fontos események titkát, előbbre és előbbre haladunk. S hisszük, meg is érkezünk. Útikalauzunk, GPS-ünk a Jézus-év. Ne higgyük: mi már úgy tudjuk, ismerjük, hogy nincs szükségünk erre. Feledékeny, úttévesztő emberek vagyunk.

Az egyházi év kincsét azért nem tesszük félre elhasznált régiségként, hanem használjuk és kamatoztatjuk, mert benne megtapasztalhatjuk az idő áldott felhasználásának lehetőségét. Keressük, kutassuk hát mélyebb értelmét, vegyük számba lehetőségeit, bontsuk ki a benne rejlő értékeket. Hiszem, hogy ez egyénileg és közösségben is javunkra válik. Így hirdetjük az Úr kedves esztendejét…

■ Dr. Hafenscher Károly

EVANGELIKUSELET.HU

KÉTNAPOS ZSINATI ÜLÉSSZAK

Életbe lép a szolidaritási törvény

Folytatás az 1. oldalról

Ez meg is fog történni, de a jogi ellentmondás megszüntetése érdekében a fent említett zsinati határozatot hatályon kívül kellett helyezni. Ezt a zsinat megtette.

A következő két ülés a szolidaritási törvény általános és részletes vitájával zajlott. Az úgynevezett „150-es" bizottság vezetője, *Muntag András* bevezetőjében elmondta, hogy vagy elfogadtatik a törvény, vagy a reménytelenség időszaka következik. A törvénynek ugyanis nincs alternatívája. Az elmúlt évek vitái során mindenkinek lehetősége volt elmondani a véleményét a törvénytervezetről, talán ennek is köszönhető, hogy ezúttal mind az általános, mind a részletes vita nagyon rövid volt, és a szavazás is egyértelmű eredményt hozott. Az ülésen a *Zelenka Pál* püspökről elnevezett törvény életbe léptetése ellen mindössze egy szavazat érkezett, és négyen tartózkodtak a szavazáskor.

A most elfogadott törvény nagy erénye – többek között –, hogy kimondja: a lelkésznőket (*Radosné Lengyel Anna* országosfelügyelő-helyettes eredeti javaslatának megfelelően) a gyermek kétéves koráig megilleti a szülési szabadság, és megfogalmazza a nyugdíjas lelkészek iránti felelősséget. A január 1-jével életbe lépő törvény hároméves átmeneti időszakot biztosít a gyülekezeteknek a felkészülésre.

A törvény megszavazása után az országos presbitériumnak kellett még két szabályrendeletet elfogadnia. Ezt – mintegy egyháztörténeti kuriózumként – a két ülés közötti szünetben összehívott tanácskozásán a presbitérium meg is tette.

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) stratégiája nem első alkalommal szerepelt a zsinat plenáris ülésén. Most általános és részletes vitában került a testület elé. *Dr. Fábri György* északi egyházkerületi felügyelő, a stratégiai munkabizottság vezetője terjesztette a grémium elé az ötéves munkával kiérlelt anyagot, amely a nyitottság jegyében készült, központi gondolata pedig a misszió.

A stratégia öt prioritást fogalmaz meg: *önkéntesség, lelkészi munka/személyesség, hálózatosság, fenntarthatóság és hivatásszerűség.*

A Magyarországi Evangélikus Egyház stratégiai prioritásai 2014–2017 című dokumentumot a zsinat elfogadta. A zöld utat kapott stratégia egyházi életünk egészére kihat. A hozzá kapcsolódó cselekvési tervet – a megvalósítás érdekében – a zsinat munkarendjébe veszi, illetve az egyház megfelelő testületeihez utalja.

Ezt követően *Protestáns összetartozás* címmel fogadott el határozatot a testület a leuenbergi konkordia aláírásának negyvenedik évfordulója alkalmából. A zsinat ebben kinyilvánította: fontosnak tartjuk, hogy láthatóvá tegyük közösségünket református hittestvéreinkkel – egyházunk életében, alapdokumentumaiban és a mindennapi gyakorlatban egyaránt.

Döntött a zsinat a budai Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon Idősek és Fogyatékkal Élő Személyek Otthonát érintő beruházásról. Egyházunk egyik legjelentősebb diakóniai intézménye komoly fejlesztés előtt áll. Az intézmény fogyatékkal élő gondozottait a fejlesztésnek köszönhetően lakócentrumokban tudják majd elhelyezni, európai körülményeket teremtve számukra.

Az evangélikus médiamunkát a tervek szerint gyökeresen szeretnék átszervezni. Az egyház információs és médiatevékenységét két, jogi szempontból önálló, azonban a szakmai munkát egymás mellé rendelten, együttműködve végző egyházi intézményben valósítanák meg. Ez azt jelentené, hogy a Luther Kiadónál – a könyvkiadással kapcsolatos munka érintetlenül hagyása mellett – létrejönne egy információs központ nevű egység, amelynek vezetője fogná össze az egyes szerkesztőségek munkáját.

Az új információs központ feladata lenne az *Evangélikus Élet* kiadása, a rádió- és televízióműsor-szolgáltatás, műsorkészítés biztosítása, az evangélikus honlap működtetése. Az új intézményhez kerülne a sajtómenedzselés és a marketing, illetve a pr-tevékenység is. Ehhez olyan törvénymódosításra lett volna szükség, amely kibővíti a Luther Kiadó tevékenységét. A zsinat azonban ezt a törvénymódosítást nem szavazta meg.

* * *

A zsinati munka második napja ünnepi pillanatokkal kezdődött a fasori evangélikus templomban. *Smidéliusz Zoltán* lelkészi alelnök áhítata után *Gáncs Péter* elnök-püspök és *Prőhle Gergely* országos felügyelő *dr. Cserháti Péternek* nyújtotta át a 2013. évi Prónay Sándor-díjat.

A szombati munkanap aztán az elfogadott napirendhez képest egy nem tervezett szavazással kezdődött. Az előző este elutasított törvénymódosítást ugyanis (amely a Luther Kiadó tevékenységét bővítette volna ki) Fábri György kerületi felügyelő szerette volna újra napirendre vetetni és megszavaztatni. A zsinat tagjai azonban úgy döntöttek, hogy ezt a törvénymódosítást ezen az ülésszakon nem kívánják még egyszer tárgyalni, így elvetették a napirendre vételi javaslatot.

Ezután a munka már az elfogadott napirend szerint folytatódott. Először *Ittzés Andrásnak,* a törvény-előkészítő bizottság elnökének előterjesztése alapján folytattak részletes vitát a küldöttek az egyes egyházi törvények harmonizációjáról. Az előadó csak azoknak a törvényi helyeknek a módosítását javasolta, amelyekben egyértelmű ellentmondást lehet találni más törvényi rendelkezésekkel. A grémium most előzetes elvi vitát folytatott le a zsinati ügyrend szükséges módosításairól.

A zsinati ülésszak utolsó ülésén az országos tisztségviselők beszámolói hangzottak el. A korábban elfogadott munkamódszer szerint az országos számvevőszék elnökének és a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat országos ügyvivőjének beszámolóját a kiküldött írásos anyag alapján, míg az elnök-püspöknek, az országos felügyelőnek, a zsinat lelkészi és nem lelkészi elnökének jelentéseit a plenáris ülésen elhangzott szóbeli beszámolók alapján fogadták el a küldöttek. *(Az elnök-püspök és az országos felügyelő beszámolóját következő számunkban tervezzük közölni. – A szerk.)*

A tizedik zsinat negyedik ülésszaka *Abaffy Zoltánnak,* a zsinat nem lelkészi elnökének zárszavával fejezte be munkáját.

■ Kiss Miklós

Az orvos és az Orvos

Laudáció dr. Cserháti Péter tiszteletére a Prónay-díj átadásakor

ÉGTÁJOLÓ

Cserháti Péter 1963. június 3-án született Pécsett. Bár régi evangélikus család sarja, személyes hitre érett fejjel jutott, és egyetemistaként a kelenföldi gyülekezetben konfirmált. Indulásáról egy helyen így vall: „A keresztény utat is arcok övezik: feleségemé; elhunyt első lelki vezetőmé, *Bárdossy Gyurié;* a konfirmáló *Bencze Imre* bácsié; erdélyi testvéreké; a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetséget megalakító barátoké." (*Evangélikus Élet,* 2006. május 21., 8. oldal)

Az éppen huszonöt éve alakult Mevisz egyik szervezője, majd elnöke volt 1990-től 1995-ig. 1998–2003 között a Mevisz felügyelőtestületének elnöki tisztségét töltötte be, majd a felügyelőtestület tagja maradt 2006-ig. Nevéhez fűződik a Bárka szakcsoport elindítása, ennek munkájában azóta is példaadó hűséggel vesz részt. Sok, a Meviszben – és tegyük hozzá, ellenszélben – született kezdeményezése mára része egyházi életünknek: hittanverseny, gimnáziumok találkozója, családos és zenei táborok, egyháztörténeti kutatások.

Cserháti Péter rendkívül sokat tett egy – időközben ugyancsak parkolópályára került – evangélikus egészségügyi központ megalakításáért. Egyebek mellett saját pénzéből is sokat áldozott erre a célra, nem beszélve a ráfordított időről és szaktudásról. Bárki ügyes-bajos egészségügyi problémáját kész magára vállalni, személyválogatás nélkül önzetlenül segít. A fóti gyülekezetben, ahol felesége a lelkész, valamint egyházunk egészében is aktív szerepet vállal.

Annyi hittestvérünknek segített önzetlen módon, hogy tréfásan azt lehet mondani, ő mégiscsak megalapította a maga személyes evangélikus kórházát. Hátha egyszer eljön az idő, amikor – a jogszabályok kedvező változása, nemzetközi összefogás és főleg a hívek áldozatkészsége segítségével – egy szerényebb rehabilitációs evangélikus kórház mégis megvalósulhat.

Cserháti Péternek a Mevisz egyháztörténeti csoportjának tagjaként szívügye volt az egyházi közelmúlt megismertetése. Egyik kitalálója, megvalósítója és szerzője volt a *Nem voltam egyedül* című köteteknek, a *Túróczy Zoltán* életét és műveit bemutató *Isten embere* című könyvnek és más kiadványoknak.

2006 és 2012 között az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelőhelyettesi tisztségét töltötte be. Újabb kerületifelügyelő-jelöltséget nem tudott vállalni megnövekedett szakmapolitikai teendői miatt, de a kerület életében aktívan részt vesz, amikor csak teheti.

2010 tavaszától a magyar egészségügy országos irányításában kapott – helyettes államtitkári besorolásban – vezető szerepet. Ezt a feladatát is maximális igényességgel, önfeláldozással és tisztességgel látta el. 2013. november 1-jétől az egészségügyi struktúraváltásért felelős miniszteri biztosként dolgozik tovább, valamint az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézetet (OORI) irányítja főigazgatóként.

Kétszer választották a zsinat tagjává, ahol munkáját mindig a radikális megújítás szándékával végezte. Mivel a Prónay-díjat Cserháti Péternek éppen a zsinat nyilvánossága előtt adhatjuk át, különösen is indokolt szólni arról, hogy mindkét alkalommal milyen sok meg nem értésben volt része.

* * *

A több évtizedes kényszerszünet után 1991-ben újra összehívott zsinatra beadott, úgynevezett kétlépcsős terv egyik megfogalmazója volt. Ugyancsak jelentős szerepet vállalt a zsinat elé került nyilatkozat megfogalmazásában. Sem ez a nyilatkozattervezet, sem a kétlépcsős elgondolás nem kapott többséget (sőt emlékeim szerint a korrekt bemutatásukra sem volt lehetőség), ezért aztán lemondott zsinati tagságáról. Meggyőződésem, hogy ha az általa elkészített, de aztán ad acta tett, őszinte bűnbánatot és hitvallást tartalmazó nyilatkozatot tette volna magáévá a rendszerváltozás utáni első zsinat, akkor talán nem maradt volna el a várva várt katarzis…

Ugyanígy az úgynevezett „kétlépcsős zsinat" terve is érdemi újrakezdést eredményezhetett volna. A javaslat lényege az volt, hogy az 1991. június 8-án összeülő zsinat alkosson új törvényeket a zsinat összetételéről, választásáról és tisztségeiről, majd mondja ki önmaga feloszlatását, illetve az új zsinat összehívását, immár az új törvények alapján.

A Mevisz elnökségének korabeli felhívásában a következő indoklás szerepelt, gyaníthatóan nagyrészt Cserháti Péter megfogalmazásában: „Ezzel lehetővé válna, hogy… határozottan, de jogszerűen elhatárolódjunk végre a múlt hibás gyakorlatától; így egészséges önbizalomban erősödve, több lelkészt és »laikust« nyerjünk meg a munkának; azaz a véleménykülönbségek szabad képviselhetőségének biztosításával kezdetét vehetné egyházunkban is az építő, termékeny vita, segítve a széles körben megalapozott döntéshozatalt."

A felhívás végén még ez a személyes hang szerepelt: „Fiatalok vagyunk, ezért bizonnyal megértik, ha aggódunk, hogy az Isten törvénye szerinti rend és szellem helyreállításának talán utolsó lehetőségét is elszalasztjuk éppen akkor, amikor ezt hosszú évtizedek után először külső befolyásoktól mentesen tehetnénk." (*Mevisz Hírmondó,* 1991. február 6., 2–3. oldal)

Cserháti Péter azonban hamarosan kénytelen volt lemondani zsinati tagságáról, egyrészt, mert a Mevisz – időközben sokak által írásban is támogatott – javaslatát érdemben meg sem tárgyalta a zsinat, valamint azért, mert (idézet a lemondólevélből) „ismételt, komoly figyelmeztetésben részesültünk, ha egyházpolitikai kérdésekben a »hivatalostól« eltérő véleményt hangoztattunk". (*Evangélikus Élet,* 1991. szeptember 15., 6. oldal)

A következő ciklusban azonban ismét vállalt zsinati szerepet. Küldötti ars poeticáját, egyháza megújításának lehetőségeit a következő költői kérdésekben foglalta össze: „…hogyan tud egyházunk szerényebb (hitelesebb és hatékonyabb?) apparátussal, korszerű, differenciált missziós stratégiával és magatartással mégis evangéliumot hirdetni a megváltozott helyzetben? Tud-e – és milyen módon – megjelenni a lakótelepeken, a növekvő peremvárosokban, helytállni a kiürülő falvakban, meg tud-e szólalni a munkásság körében, fel tudja-e vállalni a kizsákmányolás, kirekesztés és igazságtalanság nem kellemes és veszélytelen kérdéseit?" (*2001 felé – Evangélikus egyházépítő alkalmi lap,* 8. szám, 1998. október 16., 14. oldal)

Olvasva ezeket a gondolatokat, az az ember érzése: aki ilyen világosan képes programot alkotni, azt azonnal vezető helyre kell állítani. Ehelyett miről tudósít ugyanezen alkalmi kiadvány következő száma? „Dr. Cserháti Péter 1998. november 6-án részben az egyre durvább zsinati és egyházi sajtóbeli hangnem, részben a szeptemberi ülésszak után minden oldalról érkezett kritika hatására lemondott zsinati tagságáról." (*2001 felé,* 1998. december 21., 3. oldal)

* * *

Igazságérzete és erkölcsi igényessége később is gyakran vitte konfliktusos helyzetekbe, de éppen ezzel tud példát mutatni arra, hogy szakmai tisztesség és morál nélkül hosszabb távon nem lehet eredményes munkát végezni.

Az idézett események óta eltelt huszonöt, illetve tizenöt év. Hiszem, hogy – kétségtelenül meglevő gondjaink ellenére – sok szempontból javult azóta a helyzet. Nem kis részben éppen annak köszönhetően, hogy a Cserháti Péter és küzdőtársai által akkor felvetett gondolatok, elkezdett munkák beépültek egyházi életünkbe.

Végezetül szándékosan széttöröm a laudáció hagyományos műfaját, és immár nem Cserháti Péterről, a Prónay-díj 2013-as jelöltjéről szólok, hanem hozzá fordulok. Nincs ugyan rá zsinati felhatalmazásom, de talán nemcsak a magam nevében mondom: Péter, bocsásd meg, hogy különböző zsinatok nem tudták vagy nem akarták sebészszike-élességű gondolataidat és radikális tisztességedet megérteni és követni. Egyházunknak szüksége van a te tevékeny szolgálatodra a legkülönbözőbb szinteken.

Hadd idézzem Cserháti Péternek, az orvosnak egyházunk és nemzetünk közösségében Jeremiás prófétát: *„Gyógyíthatatlan vagyok, gond terhel, beteg a szívem. Népem kiáltása hangzik messze földről: Hát nincs az Úr a Sionon? (…) Népem összetörése engem is összetört; gyászolok, rémület fogott el. Nincs balzsamolaj Gileádban, nincs ott orvos? Miért nem tud begyógyulni népemnek a sebe?"* (Jer 8,18–19.21–22)

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Lelkiség és tudomány

Konfirmáció és kellékei – egykor és most

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) Károli-díjas egyháztörténész-professzora, *dr. Csepregi Zoltán* látszólag száraz, „szaki" témával érkezett a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán (PPKE BTK) alakult *Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport* november 28-ai felolvasóülésére. A Rózsavölgyi „lutheránus közből" – ahol az egyetem épülete áll – a Mikszáth Kálmán téri katolikus körbe el lehet jutni csupán egyetlen közlekedési eszköz igénybevételével is. Nem nagyobb távolságról győzte meg a hallgatóságot az előadó *Evangélikus konfirmáció a 16–18. században* című előadásában a katolikus–protestáns, sőt egyéb, nem keresztény vallási rítusok esszenciális azonosságára irányítva a figyelmet.

A 2006-ban elindult Lelkiségtörténeti Műhely folytatásaként 2012-ben a PPKE BTK Magyar Irodalomtudományi Tanszékén *Szelestei Nagy László* vezetésével alakult kutatócsoport az 1800 előtti nyomtatott és kéziratos imádságok, népénekek, prédikációk stb. számbavételét, számítógépes feldolgozását, a róluk szóló szakirodalom bibliográfiájának folyamatos gondozását, az arra érdemes szövegek közreadását, továbbá a barokk főpapi reprezentációs irodalom (orációk, köszöntő versek és előadások, tárgyi ajándékok) feltárását és katalogizálását tűzte ki céljául. Felolvasóülésére a kutatócsoport minden hónapban más kutatót hív meg.

A *Mária-kongregációs szentképek* és *Esterházy Pál* nyomainak kutatása után érzékelhetően friss terület volt a hallgatóság számára a 16–18. századi protestáns egyházi élet. Csepregi Zoltán a konfirmáció központi elemének a szakramentalitást, a szentségszerűséget jelölte meg, majd ennek fokozatos háttérbe szorulására világított rá lineárisan építkező előadásában. Hangsúlyozta, hogy a 16. században a konfirmációnak az általunk ismert formája még nem létezett. *Luther* az oltáriszentség vételére való felkészítést emelte ki, *Melanchthon, Zwingli* és *Kálvin* pedig elsősorban a katekézis lezárásáról, ünnepélyes vallástételről értekezett, melyet akár minden tanév végén elképzelhetőnek véltek.

A már újkori konfirmációnak nevezhető szertartás 1538-ban a hesseni egyházi rendtartásban jelent meg először olyan összetettségben, amelyet mérföldkőnek lehet tekinteni. Ezt a formát Luther wittenbergi reformátortársa, *Martin Bucer* dolgozta ki, aki a szakramentális elemet, tehát az áldást, a kézrátételt és a közösség könyörgését tekintette a szertartás szívének. Nem tekintette azonban mellékesnek a konfirmáció katechetikai elemét sem – tudniillik hogy a konfirmandusban a keresztségi fogadalmat tudatosítsák –, ahogy a vallástevés pedagógiai és a nagykorúvá nyilvánítás jogi elemét sem. Azóta is ezekből az elemekből épül fel a konfirmáció, az azonban – a történelmi eseményektől sem függetlenül – változó, hogy melyik elem mikor milyen hangsúllyal szerepel benne.

Csepregi Zoltán – aki többek között a pietizmus korszakának kutatója – részletesen beszélt a frankfurti esperesnek, *Philipp Jakob Spenernek,* „a pietizmus atyjának" konfirmáció körüli tevékenységéről. Spener a Frankfurt környéki településeken mindenütt bevezettette az úgynevezett „privát konfirmációt", melynek jelentősége a személyes vallástétel, az egyházba történő tudatos belépés, tehát elsősorban a pedagógiai elem volt. A lutheránus városokban a 19. század végéig a konfirmációnak ezt a formáját gyakorolták.

A téma hazai vonatkozásaira is kitért a professzor. Itthon – habár erre konkrét adat nincs – *Szeniczei Bárány György* nevéhez kötik az újkori értelemben vett konfirmáció születését. Halotti búcsúztatójában ugyan nem sorolják fel érdemei között – árulta el Csepregi Zoltán –, a kutatók mégis azt a következtetést vonták le, hogy ha már a vasárnap délutáni templomi katekézis ilyen fontos volt az evangélikus lelkész számára, nyilván a konfirmáció is.

1756 a legkorábbi egyértelmű adat, amikor – Szeniczei Bárány György fia – *Bárány János* dunántúli evangélikus püspök rendeletbe foglalta a konfirmációt. *Kétszázötven éves a konfirmáció Magyarországon* címmel 2005-ben rendezték meg a Magyarországi Evangélikus Egyház Vallási Néprajzi Munkacsoportjának, az Evangélikus Országos Múzeumnak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Folklore Tanszékének és az MTA–ELTE Folklór Szövegelemzési Kutatócsoportjának a szervezésében az evangélikus vallási néprajz kutatását középpontba állító konferenciát, amely ezt a kérdést vizsgálta. A konferencia anyagát a *Vallási néprajz* című sorozat 13. kötete adta közre, mely a barcasági csángók konfirmációs szokásairól is tartalmaz egy előadást – hívta fel erre a különlegességre a figyelmet az előadó. (Mire a hallgatóság soraiból érkezett is a meglepett kérdés, valóban evangélikusok-e az ottaniak.)

Csepregi tanár úr azonban további – feltehetőleg korábbi – érdekes forrásokat is megemlített. A *nemescsói kéziratos agendáról,* melyben a konfirmációs szertartásrend le van írva, nem tudjuk, mikor született. Ez egy kéziratban maradt dokumentum. Érdekes, hogy *B.,* azaz *Boldogemlékezetű Santorini János* is említi, aki 1756-ban halt meg.

A legkorábbi református konfirmációs agenda 1751-ből való, tudhatta meg a hallgatóság. Még korábbi azonban Spener egyik barátjának, *Bernhard Marbergernek A bárányoknak az ő jó pásztoruk karjára való egybegyűjtése* című, 1710-es keletkezésű, tulajdonképpen konfirmációs kátéja, mely egyszerre jelent meg 1736-ban magyarul és szlovákul *Miletz Illés* pozsonyi szlovák prédikátor fordítói munkája jóvoltából.

Szerencsére nem csak a filológia és a precíz adathalászat került terítékre a felolvasóülésen. Szükségszerűen megjelent a konfirmandusasztalok elkerülhetetlen rituális étke is: a malac. Olyan anekdotikus adalékokat is megtudhatott a hallgatóság, hogy például Németországban faluhelyen még ma is él az a hagyomány, hogy a lelkésznek végig kell ennie az összes konfirmandus családi ebédjét, ha húszan konfirmálnak, akkor húsz családnál.

■ Kinyik Anita

„Te menj elöl, Uram!"

Piliscsabán találkoztak a Lutheránus Világszövetség női munkatársai

Kelet-Közép-Európából érkezett evangélikus asszonyok zsongásától volt hangos az elmúlt hónap utolsó napjaiban, november 27–30. között a piliscsabai Béthel-konferenciaközpont téli időszakban már csendesebbé váló Sion épülete. Mind a huszonketten a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) női osztályának (WICAS) meghívására érkeztek Magyarországra. A konferencia megrendezésének okaként három célt jelölt meg *Agnieska Godfrejow-Tarnogorska,* a közép-európai régió koordinátora.

Két olyan téma került terítékre, amely kifejezetten a világszövetség tagországokra kiterjedő munkáját igyekszik segíteni. A résztvevők megismerhették az LVSZ vezetőtestülete által júniusban elfogadott, *Gender Justice Policy* (nemekre nézve igazságos eljárásmód) című dokumentumot, amelyet *Elaine Neuenfeldt* brazil lelkésznő, a WICAS genfi irodájának vezetője mutatott be.

Második témaként ehhez kapcsolódott annak felmérése, hogy vajon milyen mértékben vehetnek részt a nők a teológia művelésében. Szomorú valóságként tapasztalták meg a résztvevők, hogy Kelet-Európában három evangélikus felekezet – a lett, a lengyel és az oroszországi inkeri egyház – még elzárkózik attól, hogy nőket teljes jogú lelkésszé avasson. Jó példaként szolgálhatott így hazánk, ahol a pásztorok több mint harminc százaléka nő. (Ezt az adatot egyébként *dr. Lackner Pál* püspök osztotta meg a résztvevőkkel, aki egyházunk képviseletében tartott előadást.)

A piliscsabai konferencia harmadik célja volt annak vizsgálata, hogy milyen módon járulhatnának hozzá a kelet-közép-európai asszonyok a lutheránusok nagy családjának jubileumi készülődéséhez. Köztudott, hogy 2017-ben a reformáció születésének ötszázadik évfordulóját ünnepli majd a protestáns világ. Kontinensenként eltérően, más és más tematikus programokkal készülnek az evangélikusok erre az alkalomra. Az asszonyok is hozzájárulnak az ünnep színesebbé tételéhez: a reformáció korának nagy nőalakjait igyekeznek megismertetni egymással és a világgal.

A piliscsabai otthon falaira történelmi nőalakok fotói kerültek fel. Rögtönzött kiállítás keretében ismerhették meg a reformáció korának országonként eltérő sajátosságait és határokon átívelő, oly sok közös vonását a részt vevő asszonyok. Nem kis derültséget keltett, amikor kiderült, nem csupán a magyar történelem dicsekedhet egy *Kata Szidóniával…* A mi egyháztörténetünk *Petrőczy Kata Szidóniát* tartja számon, Lengyel- és Lettországban két névrokona áldott szolgálatára emlékezhetnek tisztelettel.

A legnagyobb érdeklődés ezúttal azonban mégis a közelmúlt egyik evangélikus asszonyának bátorságát és engedelmes hitét övezte. Az Oroszországból érkezett testvérnők *Mariya Kayava* fényképét és életrajzát hozták magukkal az együttlétre. A címben idézett mondat – „Te menj elöl, Uram!" – Mariya visszaemlékezéséből származik, akit sokan az inkeri (finn anyanyelvű) egyház alapítójaként emlegetnek.

A szovjet érában, az ötvenes évek legelején tilos volt a vallásgyakorlás. Az emberek titkon a falu temetőjében gyűltek össze időnként, hogy Isten igéjét hallgathassák. A férfiak többségét Közép-Ázsiába, Szibériába száműzték kényszermunkára, így az asszonyok vitték tovább az evangélium ügyét. Ezért prédikált és keresztelt Mariya Kayava, és küldözgette leveleit a hatóságoknak, melyekben evangélikus hitük gyakorolásának engedélyezéséért folyamodott.

Minduntalan elutasításban részesült, mígnem 1969-ben azután – talán mert megunták állandó kilincselését – meghallgatott imádságként élhette meg, hogy saját és asszonytársai összekuporgatott pénzéből felépülhetett az első evangélikus imaház. Visszaemlékezéseiben később így írt erről: „Mondtam Istennek: Te menj elöl, Uram! Mindig a te akaratod legyen meg, s ne a miénk!"

■ B. Pintér Márta

Szentséges láncreakció

Interjú a Déli Egyházkerület missziójáért felelős lelkészével

Kollegiális segítség? Baráti látogatás? Missziós munka? Alighanem a felsoroltak mindegyike célja volt *Deák Lászlónak,* a Déli Egyházkerület missziói lelkészének, amikor meglátogatta *László Lajos* bócsa–tázlári ifjú evangélikus lelkészt. Az október utolsó vasárnapján tett vizit időzítése nem volt véletlen: az őszi munkák után, még szép időben és egy bócsai nyugdíjas-találkozóhoz is igazítva. A lényeg: találkozni az emberekkel, megszólítani és így hívogatni őket az egyházi alkalmakra. Ebben az új, néhány hónapja két faluból összevont gyülekezetben évtizedek óta nem volt helyben lakó lelkipásztor. Akik kijártak igét hirdetni, maguk is belátták: nem ott élve nehéz közösséget kovácsolni a papíron pár száz lelket számláló, valóban pusztai szétszórtságban élő evangélikusságból. A családi kötelékek fellazultak, a népegyházi vallásosság eltűnőben van, így más módszerek kellenek a hit ébresztésére és megtartására. László Lajos csupán néhány hónapja került az új gyülekezet élére. Elkél tehát a segítség. Erről kérdeztem Deák Lászlót.

– Milyen céllal jött erre a hétvégére?

– Azt vallom, hogy tartalommal kell megtölteni a missziói tevékenységet, különösképpen az egyes súlyponti területeken. A Déli Egyházkerület minden egyházmegyéjében kijelöltünk egy-egy gyülekezetet, amelynél fokozott figyelmet kell fordítanunk a misszióra. Bács-Kiskun Egyházmegyében ez a frissen alakult Bócsa–Tázlári Evangélikus Egyházközség. Előadással és igehirdetéssel készültem, de Bócsán a nyugdíjas-találkozón velem szolgáltak a kiskőrösi *Gospel Sasok* is, akik éneklésükkel örvendeztették meg a hallgatóság szívét. Egyházvezetésünk igen fontosnak tekinti ezeket a „kis eseményeket". Püspökünk, *Gáncs Péter* személyesen hívott fel, hogy érdeklődjön a tegnap esti benyomásaimról.

– Ön nemcsak a gyülekezet tagjaival, hanem más felekezetűekkel és a bócsai polgármesterrel is találkozott. Ez mind beletartozik a feladatkörébe?

– A missziós munka sok mindenre kiterjed. Beleértendő a kapcsolatok ápolása és kicsiny egyházunk bemutatása – mindenkinek. A hitébresztésnek pedig ugyancsak széles az eszköztára: lehet tartani tematikus evangélizációkat, keresztyén fesztiválokat, valamint országos, sőt világtalálkozókat. Ezeknek mind megvan a maguk helye a társadalomban, viszont amiben én leginkább hiszek, az a „szentséges láncreakció". Azaz: amikor személyes beszélgetéseken keresztül terjed a vigasztalás, a krisztusi üzenet és a Biblia tanítása. Néha többet ér az egyes emberek közötti kapcsolat, mint a nagy megmozdulások.

– A tázlári istentiszteleten két lelkész is szolgált, az énekek mégis orgonaszó nélkül hangzottak el. Úgy gondolom, nem lenne szabad kihasználatlanul hagyni a hangszerben rejlő lehetőségeket.

– Valóban hiányzott az orgonaszó. Mi nem készültünk erre. Teológuskorunkban énekelni tanultunk, a hangszeres zenét mások művelték. Való igaz, oda kell figyelni az istentiszteletek zenei szolgálatára is, hiszen emberek szívét nyerhetjük meg vele. Bócsán már megoldott a kántorizálás, remélem, az Úristen adni fog valakit, aki szívesen végzi majd ezt a szolgálatot a tázlári evangélikus gyülekezetben.

– A mai prédikációban ApCsel 8,24 alapján sok alapigazságra rávilágított. Nem árt, ha a kétezer éves szent szövegeket a mai élethelyzetben is értelmezzük. Mi az, ami talán a legkönnyebben kiküszöbölhető, de mindennap előforduló hibánk?

– Igyekeztem sok mindenről szólni az igehirdetésben, most a nyelvhasználatunkat emelném ki. És itt nem a káromkodásra gondolok, mert az talán elhagyható. Viszont az emberek beállítottsága másból is kitűnik. Engem kimondottan zavar, amikor magukat vallásos embernek vallók nyilatkoznak úgy, hogy „szerencsére" vagy „véletlenül" történt valami. Nem inkább az isteni gondviselés tette ezt? – kérdezem én. Jó példa erre Fülöp és az etióp kincstárnok találkozása, amely látszólag „véletlen", de közben az Úristen csodálatos akarata és terve rajzolódik ki rajta keresztül. Ilyen találkozásokat készít ma is elő az Isten, kérdés, észrevesszük-e, hogy küld bennünket valakihez. Hasonlóan rossz beidegződés, amikor egy közismerten templomjáró ember „lekopog" valamit. Csak azért, mert „mindenki így mondja", nekünk még nem kell!

■ Ifj. Káposzta Lajos

Névjegy: Deák László

Tizenegy évig volt parókus lelkész, ebből négy évig igazgató lelkész az orosházi gyülekezetben. Jelenleg Pestszentlőrincen, a főváros XVIII. kerületében iskolalelkész. Emellett még két funkciót lát el: a Pax Tv-n vezet egyházi műsort minden kedden este nyolc órakor, valamint 2012 októberétől a Déli Egyházkerület missziói lelkésze.

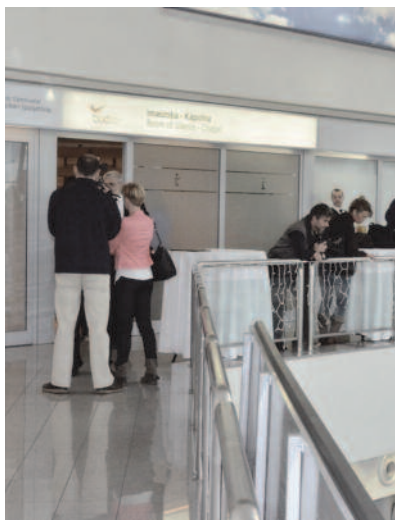

Öt év után újra fogadja látogatóit az ökumenikus kápolna a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren. A november 28-i „kápolnaszentelőn” egyházunkat *Gáncs Péter* elnök-püspök képviselte.

Égi test

A kifutópályán egyre nagyobb sebességgel száguld, majd hajtóművét megfeszítve az égbe rugaszkodik, és emelkedik-emelkedik, hasítja az eget. A szárnyas monstrumban ülő szárnyatlan alak tátott szájjal figyeli a közvetlen közelében úszó felhőket, az oszló-foszló, kaleidoszkópszerűen változó levegőeget, és alig meri hinni: repül. Fölülről minden parányi, minden tetszetős-takaros, színe, formája van. Fölülről nézve rend van.

A gépbe kötött ember kezdetben kifelé kémlel, aztán elálmosítja ez a földtől elemelkedett, életlen, tompított világ, és bensőbb tájakra tereli. Hallja még a gépezet egyenletes robogását, testében érez valami nyomást, de aztán beleolvad az ülésbe. Nincs is már körülötte a gépmadár. Már csak azt érzékeli, érzékei veszik az adást. Keresi az adóvevőt, keresi, kihez szólhat így, több ezer méter magasan, ki az, ki meghallja jelentéktelen, reszketeg nyöszörgését, ki az, ki meglátja pontszerű létezését.

Szeretné elfeledni magát, de benne – bárhol legyen is – mindig rezdül valami. Hol itt, hol ott üti fel a fejét egy jelzés. Szervei az égben sem hagynak neki nyugtot. Hiába hágott fel ily magasba, lefelé húzza korgó gyomra, fájó ízületei, rendetlenkedő forgója. Végül belenyugszik magábazártságába, és próbálja szeretetteljes elfogadással tudomásul venni a nem szűnő jelzéseket. Nagy levegőt vesz, mélyet sóhajt, és – nem is tudja, miért – rákezd a Miatyánkra.

Lassan mormolja a szavakat. Egész másképp hangoznak idefönn. Úgy megnagyobbodnak. Talán mert az ember az égi ülésben rendre összemegy. Félig hunyt szemhéja mögül látja még jobbra a véget nem érő, dús vattacukorpamacsokat, gondolatban felpattan az egyikre, és már azon utazik.

Nincs célja, nem kíván sehová sem eljutni. Szélnek ereszti minden akarását, vágyását, hisz „ország, hatalom, dicsőség” nem őt illeti – megkönnyebbedik ettől. Most már légies alak. Léte a felhőn járva felhőtlen. Lelógatja lábait, tölcsért csinál kezeiből, és lekiált a földi világ akarnokainak: „Gyertek fööö!”

■ – KANYI –

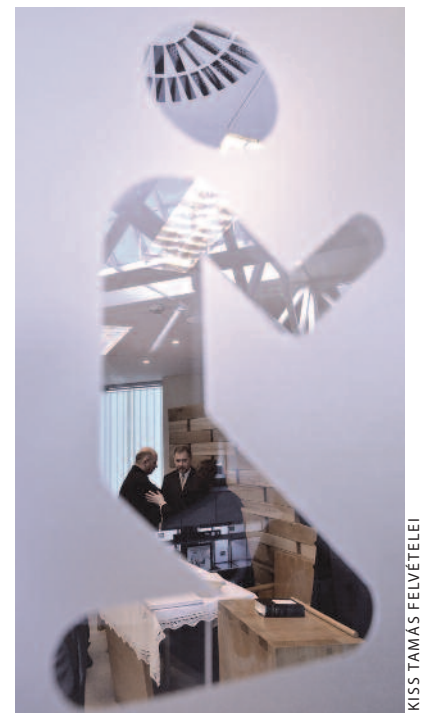

KISS TAMÁS FELVÉTELEI

A megváltás titka

Teológiai konferencia a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán

▶ ***Hitünk központi titka: a megváltás* címmel egész napos konferenciát rendezett november 16-án, a Sapientia-nap keretében a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola. Biblikus téma lévén, a szíves meghívást elfogadva Evangélikus Hittudományi Egyetemünket e sorok írója képviselte a rendezvényen. Belépve a belvárosi Piarista közben, a főváros sétálóövezetében álló, pazarul felújított épület nagy előadótermébe, nem lehetett nem észrevenni a rendi viseletek szürkéje, barnája, feketéje mögött az arcokon és a szívekben ragyogó mosolyt és derűt. A százfős hallgatóság számára az előadások komolyságát és magvas, tartalmas voltát ez a sajátosan kedves szerzetesi kiegyensúlyozottság színesítette.**

■ Bácskai Károly

Bevezető szavaiban *Várnai Jakab* ferences egyetemi tanár, az intézmény rektora szerény méltósággal, keresetlen természetességgel úgy jellemezte a tanácskozás célját, mint szellemi leborulást a megváltó Jézus Krisztus és a megváltás titka előtt. Ezzel adta át a szót *Udvardy Györgynek.* A pécsi megyés püspök megnyitóbeszédében követte a rektor szívet és értelmet egyaránt megmozgató mondatait.

Folytatásként *Bernard Sesboüé* jezsuita professzor előadását hallgatták meg a résztvevők, a Sapientia főiskola történetében először on-line, videokonferencia keretében. A tudós egyetemi tanár ugyanis betegsége miatt nem vállalkozhatott az útra Párizsból Budapestre, ám a technikának hála, ha képernyőről is, de élőben üdvözölhette őt a hallgatóság.

E sorok írója – protestáns biblikus teológus – számára meglepő volt, hogy Sesboüé atya előadásában a rendszeres teológia irányából, és nem szűk értelemben véve bibliai alapon közelített a témához. A megváltást mint tant vizsgálta. Mit írtak róla a teológusok? – ez volt a kérdés, nem pedig az, hogy mi van róla megírva a Bibliában. A jezsuita tudós tanulmányában a krisztológia és a megváltástan szorosan összekapcsolódott: a megváltást úgy mutatta be, mint Isten folyamatos cselevését.

Vajon az isteni harag lecsillapításának eszköze vagy az isteni szeretet különleges megnyilvánulása-e a megváltás? Elégtétel-e vagy engesztelés? A római katolikus „új teológia” köréhez tartozó, a II. vatikáni zsinat előfutárának tekinthető, bizonyos hagyományos (skolasztikus) teológiai tételeket újraértelmező és ezért később betiltott *Yves de Montcheuil* (1900–1944) jezsuita páter tanításának felelevenítésével ezeket a kérdéseket feszegette Sesboüé professzor, olyan neves katolikus gondolkodók megidézésével, mint *Henri de Lubac, Louis Richard, René Girard* és *Walter Kasper.*

Az előadás végkövetkeztetése szerint a megváltás Istennek az emberek felé megnyilvánuló szeretete, Isten ingyenes és „leszálló” kezdeményezésének cselekedete. A megváltás oka nem az emberben keresendő: Isten a bűnt nem szeretheti, de a bűnöst igen. A legméltóbb Istenben éppen a megbocsátás készsége és képessége. Kérdés, hogy Istennek feltételt kell-e szabnia a saját bocsánatának. Ez a feltétel nem lehet előzetes, hanem csakis a megbocsátás következménye. Igaz, hogy a bocsánat megtérést és megtisztulást kér az embertől, de mivel az ember nem tud meggyógyulni a saját erejéből, szükséges, hogy maga Isten gyógyítsa meg a kegyelem kezdeményezésével, s hogy Isten legyen az, aki megbocsát, és aki megteszi az első lépést; de mindezt azért, hogy az emberben szabad szeretetet ébresszen.

A déli hosszabb szünetet két előadás keretezte, az angliai Durhamből érkezett *Karen Kilby* filozófusé és *Kruppa Tamás* nyíregyházi görögkatolikus professzoré. Mindketten a 20. század egyik legjelentősebb katolikus teológusának tartott svájci *Hans Urs von Balthasar* (1905–1988) megváltásról alkotott gondolatait vizsgálták.

Délután a biblikusokon volt a sor. Őket *Szabó Xavér* Ferenc-rendi és *Tőzsér Endre* piarista egyetemi oktató képviselte. A Zsid 11 magyarázata során a ferences exegéta rákérdezett a fejezet egyik sokat vitatott részletére: Ki valójában Zsid 11,11 mondatának alanya? Sára vagy Ábrahám? Ez a kiemelés azonban csak illusztrációja volt az előadás címében megfogalmazott üdvtörténeti szemlének: *Őseink bizonysága: a hit hősei a Zsidókhoz írt levél 11. fejezetében.* Ábel, Énók, Nóé, Ábrahám, Izsák, Jákób, Ézsau, Sára, József és minden fia, Mózes, Ráháb, Gedeon, Bárák, Sámson, Jefte, Dávid és Sámuel a hitük miatt kerültek az *Újszövetségbe* és azért, hogy azzal közvetve Krisztusról tanúskodjanak.

Ekkorra a hallgatóság számára egyértelmű lett, hogy a Sapientia-nap megváltásról szóló előadásainak középpontjában maga a Megváltó áll. Az emberek között életre váltandó Krisztus-hit jegyében idézte előadásában Szabó Xavér a korábbi Buenos Aires-i érsek, *Jorge Mario Bergoglio,* ma *Ferenc* pápa *Nyitott ész, hívő szív* című könyvének vonatkozó sorait.

A hitről és a hit fogalmáról való elmélkedést folytatta a konferenciát záró előadásában Tőzsér Endre. Jézus hite vagy a Jézusban való hit lenne a keresztény világnézet meghatározó alapja? A kérdés egyidős a kereszténységgel, és amíg az utóbbiról könyvtárnyi irodalmat olvashatunk, az előbbi homályban marad. Egyáltalán: volt-e Jézusban hit? Ha Jézus tökéletes Isten, nem lehet benne hit, hiszen Isten nem hihet önmagában. A skolasztikát idéző okfejtés logikus, ám hiányzik belőle Jézus *valóságos ember* volta – hangsúlyozta a piarista teológus. Jézus az Atyához *szólt,* állhatatosan rá hagyatkozott, hozzá imádkozott. Az imádság pedig nem más, mint – *Otto Pesch* szavaival – *beszélő hit (sprachende Glaube).*

A megtestesülés kizárja azt, hogy Jézus ne fordulhatott volna hittel az Atyához. Míg azonban az átlaghívő hite „csak” hit, addig Jézus hite tudás. Ugyanakkor az ember hite ebben a viszonylatban nem fogyatékos tudás, hanem éppen ellenkezőleg: a hit kapcsolata Istennel az emberségünk kiteljesedésének távlatos lehetősége.

Mai fogalmaink szerint éppen Jézus a *par excellence hívő,* ő az Istenbe vetett feltétlen bizalom megtestesítője. Ezt támasztotta alá a tanulmányt záró gondolat is: Mk 9,23 bibliaolvasók előtt ismert mondatában – *„Minden lehetséges annak, aki hisz”* – Jézus nem az elé vitt epilepsziás fiú, sem pedig a fiú apja, hanem a saját maga hitére utal!

A szegénységi fogadalmat vállaló szerzetesek sok hallgatót meggazdagítottak ezen a szombaton. E sorok írása közben újra felcsillan egy-egy értékes szó, gondolat, gesztus, és jóleső emlék a vendéglátás szervezettsége, harmóniája. Az pedig nem egyszerűen a hittudománynak vagy egy jeles évforduló összekötő erejének, de a mindenkori keresztény ökumenének külön ajándéka, hogy Várnai Jakab rektort alig néhány nappal e konferencia után, a hivatalos európai kereszténységet megalapozó milánói ediktum születésének ezerhétszázadik évfordulójára emlékezve láttam viszont a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában.

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékének vezetője, egyetemi adjunktus

Új óvoda alapkőletétele Soltvadkerten

BÍRÓ RÓBERT FELVÉTELE

Gáncs Péter, Homoki Pál, Lakatosné Hachbold Éva és Péczka Ferenc

▶ **Közel tízéves álom válhat valóra a soltvadkerti evangélikus gyülekezetben azzal, hogy megkezdődik az új óvoda építése. Advent első vasárnapján, december 1-jén jött el a várva várt pillanat: az ünnepi istentiszteletet követően *Gáncs Péter* elnök-püspök letette az épület alapkövét.**

Ahogyan *Homoki Pál* lelkész fogalmazott: igaz, hogy várhatóan ez a szép célból végzett munka lesz a gyülekezet háromszáz éves történetében a templomépítést követően a második legnagyobb beruházás, de ezáltal Bács-Kiskun megye legújabb és legmodernebb óvodája épülhet meg, ahol minden a gyermeknevelést szolgálja majd.

A *Káposzta Lajos* nyugalmazott esperes idejében alapított és jelenleg is *Lakatosné Hachbold Éva* által vezetett, huszonhárom éve igen jól működő óvoda koros épülete eredetileg nem e célból készült, ezért már régóta tervezi a gyülekezet egy újnak a megépítését. Hosszú idő után erre nyílik most lehetőség.

A bruttó 272 millió forintos beruházás forrása – az önerő mellett – jelentős pályázati, állami és közegyházi támogatás. A kétfordulós, nyílt közbeszerzési eljárás keretében indult tizennégy cég közül a soltvadkerti Fido-Helyi Kft. építheti fel a templom közvetlen szomszédságában lévő intézményt, amely száz gyermek vidámságát és lelki épülését szolgálja majd.

Igehirdetésében Gáncs Péter úgy fogalmazott, hogy az igazi alapkő Jézus Krisztus, így az építkezés egyszerre zajlik kívül, valamint belül, a lelkekben is.

■ Lehoczki Ferenc

Ne vígy minket kísértésbe?

A francia keresztény vezetők egyeztetnek a Miatyánk szövegéről

A francia katolikus egyház októberben jelentette be hivatalosan, hogy módosulni fog a *Miatyánk* francia változatának egyik sora, nevezetesen az imádság hatodik kérése. Ennek értelmében az *„és ne vígy minket kísértésbe”* sor helyett *„és ne engedd, hogy kísértésbe essünk”* fog szerepelni.

A módosítás oka, hogy a jelenlegi (1966-os) változat azt sugallja, hogy Isten visz minket a kísértésbe, azaz miatta esünk bűnbe, és ez az értelmezési lehetőség teológiai szempontból kifogásolható. A bejelentést a francia anyanyelvű hívek körében mégis vita követte, ezért a Franciaországi Keresztény Egyházak Tanácsa (CECEF) november 26-án kiadott közleményében néhány pontosítást tartott szükségesnek a kérdést illetően.

François Clavairoly lelkész (Franciaországi Protestáns Szövetség), *Emmanuel* metropolita (Franciaországi Ortodox Püspökök Tanácsa) és *Georges Pontier* érsek (Francia Katolikus Püspöki Konferencia) lényegesnek tartja felhívni a figyelmet, hogy a *Máté evangéliumában* szereplő ima nem azonos a *Miatyánk* ökumenikus változatával. „Ez a különbség soha nem okozott problémát” – fejtik ki a keresztény egyházi vezetők, hozzátéve, hogy ez az eltérés korábban is megfigyelhető volt a Biblia különböző, használatban lévő változatainál (Jeruzsálemi Biblia, a Louis Segond-féle francia nyelvű Biblia, ökumenikus fordítású Biblia stb.).

A *Miatyánk* új változata a frissen elkészült, francia nyelvű liturgikus bibliafordítás részeként született meg, és ez a verzió kerül át „abba a két olvasmányos könyvbe, mely 2014-ben, advent első vasárnapján, azaz a liturgikus év kezdetén lép életbe” – írja a CECEF, melynek tagjai szerint „ez a fordításbeli változás, mely a szentmise során elhangzó bibliai szöveget érint, nem vet fel különösebb ökumenikus problémát”.

A *Miatyánk* új változata a misekönyvekben is megjelenik majd, melynek új kiadását a frankofón püspöki konferenciáknak 2015-ben még meg kell szavazniuk. Ha a szavazás eredménye pozitív, az új misekönyv 2016 adventjének kezdetétől kerülhet használatba a templomokban.

Az új szöveg el fog tehát térni a jelenleg érvényben lévő ökumenikus verziótól, a francia katolikus püspökök azonban rendszeresen tájékoztatták a folyamat állásáról a többi keresztény felekezet képviselőit, és kikérték véleményüket a változtatásról. A CECEF tagjai ezenkívül arról is biztosították a híveket, hogy „a *Miatyánk* szövegével kapcsolatos ökumenikus egyeztetés folytatódni fog”.

Forrás: Magyar Kurír (já)

A franciaországi híranyaggal kapcsolatban kíváncsiak voltunk a magyarországi (legalábbis a protestáns) álláspontra. Az alábbiakban *dr. Pecsuk Ottó* református teológusnak, a Magyar Bibliatársulat főtitkárának – kérésünkre megfogalmazott – reflexióját olvashatják.

A francia katolikus egyház szövegmódosítási terve nem érhetett senkit sem meglepetésként, hiszen a *Miatyánk* hatodik kérdésének a szövege régóta vitákat váltott ki az imádságot naponként elmondó hívek körében. Bár az eredeti megfogalmazás semmilyen kétértelműséget nem hordoz, sokakat zavarba ejt, hogy vajon Isten lehet-e az, aki belevisz minket a kísértésbe.

Jakab levele (1,13) óv is ettől a félreértéstől, az *Ószövetség* (például Jób megpróbáltatásai) és az *Újszövetség* (például Jézus megkísértése) tanítása azonban egyértelmű: mint minden az emberi életben, a kísértés, pontosabban a tágabb jelentésű megpróbáltatás (amelyre a görög szöveg utal) végső soron Isten tudtával és akaratával ér bennünket. A kísértések valódi eszköze a sátán, de Isten engedélye nélkül ő sem tehet velünk semmit. Isten az, aki megpróbálja a hitünket, ezért tőle kell elkérnünk azt is, hogy ezt ne tegye.

A félreértés lehetősége tehát benne van a hatodik kérésben, de – ahogyan kétezer éve mindig – továbbra is jogunkban áll helyesen érteni.

A javasolt „ne engedd, hogy kísértésbe essünk” megoldást félmegoldásnak érzem, hiszen nem számol a „kísértés” tágabb jelentésével (megpróbáltatás, szenvedés), és azt leszűkíti a magánerkölcs szintjére. Bibliafordítási szempontból lehet érveket felhozni egy világosabb, a félreértést jobban kizáró fordítás mellett, de azt különösnek tartom, hogy éppen a katolikus egyházban és éppen egy kulcsfontosságú liturgikus szöveg esetében merült fel a változtatás igénye.

Felhívás a gyülekezetekhez

Világunk és benne országunk számos megoldásra váró kérdéssel küzd. A világban zajló folyamatok bizonyos részének befolyásolásából, jóra fordításából az illetékesség vélt hiánya, rosszul értelmezett szerénység, sok esetben félsz miatt kimaradnak gyülekezeteink.

Magyarország súlyos társadalmi kérdése a cigányság helyzete. Egyházunk és így gyülekezeteink, bennük gyülekezeti tagjaink aligha tehetik meg – Krisztustól kapott küldetésük okán sem –, hogy érzéketlenek legyenek e kérdés iránt, passzívak maradjanak a megoldás keresésében, megvalósításában.

Ezért a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziójában munkálkodó lelkészek, gyülekezetek fölajánlják, hogy 2014-ben – az eddigi gyakorlat kiterjesztéseként – meglátogatják a cigányság iránt érdeklődő, feléjük és értük nyitni kész gyülekezeteket, hogy egy megfelelő alkalom keretében beszámoljanak eddigi tapasztalataikról, megpróbáljanak válaszolni a fölmerülő kérdésekre. Érdeklődni, egyeztetni *Bakay Péternél,* egyházunk cigánymissziói referensénél lehet: pbakay@gmail.com, 20/824-5742.

EVANGELIKUSELET.HU

JOHANNES ECK VÁROSÁBAN

Cikluszáró ülését tartotta a Bajor Evangélikus Egyház zsinata

A Duna partján, Ingolstadtban tartotta őszi ülésszakát a bajor evangélikusok zsinata. A testület hatéves ciklusának végéhez ért – advent második vasárnapján a gyülekezetek presbitériumai megválasztják az új összetételű testületet.

GREGERSEN-LABOSSA GYÖRGY

Ingolstadt történelmileg nem tartozik a bajor evangélikus városok közé, hisz a reformáció idején e városban élt és munkálkodott *Luther* kérlelhetetlen ellenfele, *Johannes Eck*.

A város a bajor hercegek és a jezsuiták vezérlete alatt komoly szellemi központtá fejlődött a századok alatt, többek között itt szervezték meg a 18. században – *Adam Weishaupt* vezetésével – a híres illuminátus rendet, amelyhez számos német értelmiségi és politikus is csatlakozott a felvilágosodás jegyében és a világ jobbá tételének szándékával. Ma már csak egy emléktábla hirdeti a városban e „híres-hírhedt” társaság emlékét.

Ingolstadt napjainkban inkább az utóbbi évtizedek gazdasági fejlődéséről és az azzal együtt járó lakosságszám-növekedésről ismert. Németországban némileg anglomán nyelvi fordulattal „Boomtownnak” nevezik a várost, ahol a lakosság negyven százaléka bevándorló vagy annak a leszármazottja.

Az ingolstadti evangélikus esperességhez tizenkilenc gyülekezet tartozik, mintegy 58 ezer taggal, miközben a város lakossága közel félmillió főre tehető. Fiatal gyülekezetek és fejlődő egyházi élet, sokszínű diakóniai tevékenység jellemzi a keskeny Duna menti, természeti szépségekben és termőföldekben gazdag vidéket. A város iparának kiemelkedő szereplője az Audi gyár, amely a 2. világháború után települt ide, és ma már több mint harmincezer embert foglalkoztat. Azt mondhatjuk, a gyár a másik kapocs – a Duna mellett –, amely összeköti a várost Győrrel.

* * *

A bajor evangélikusok zsinatának utolsó ülését persze nem véletlenül tartották Ingolstadtban, hiszen a testület leköszönő elnöke, *Dorothea Deneke-Stoll* a városban él és dolgozik.

Az első nap programja ünnepi istentisztelettel kezdődött, majd a Duna partján álló vár dísztermében adott fogadást a bajor kormány oktatási minisztere. A zsinat ideje alatt egyébként is intenzív érdeklődés volt érzékelhető a sajtó, a testvéregyházak és politika irányából. Így az sem volt meglepő, hogy a római katolikus megyés püspök tartalmas beszéddel köszöntötte az evangélikus testvéreket. A zsinat elnöksége és a bajor lutheránus püspök, *Heinrich Bedford-Strohm* észrevehetően otthonosan és professzionálisan mozgott a médiumok és a közélet képviselői között.

A zsinat elnöke beszámolójában kitért az elmúlt hat év munkájára és eredményeire. Az egyházi lapban megjelent írásában könnyed eleganciával reagált a grémium munkáját ért kritikákra is, és utalt a bajor egyház vezetésében kialakult kényes egyensúlyi helyzetre, amely a püspöki szolgálat, a vezetőtestületek és a zsinat között áll fenn.

Az utolsó ülés első napján nagy érdeklődéssel hallgatta a plénum a tartományi egyház püspökének beszámolóját. Heinrich-Bedford-Strohm – bajor zsinati tagok véleménye alapján – kiváló választásnak bizonyult, akit éppen e zsinat választott meg két évvel ezelőtt a püspöki szolgálatra.

A püspök rendkívül impulzív személyisége beszámolójában is tetten érhető volt. Nagy ívű, teológiailag átgondolt jelentése érzékenyen és empatikusan nyúlt az egyházi és társadalmi kérdésekhez. Beszámolt tapasztalatairól és hivatalos találkozóiról egyaránt, például az Egyházak Világtanácsának dél-koreai üléséről. Ezzel kapcsolatban elmondta: mélyen érintette, amit egy afrikai evangélikus asszonytól megtudott a gyermekek illegális fegyverviseléséről. A püspök kifejtette, hogy egyháza nem hallgathat egy ilyen fontos kérdésben, és – miután Németország jelentős fegyverexportőr a térségben – ő maga párbeszédet kezdeményezett az érintett német vállalkozókkal.

INGOLSTADT – FOTÓ: MAXUNTERWEGS

Viszonylag heves vita alakult ki a Németországi Protestáns Egyház (EKD) családról szóló nyilatkozatáról. Ennek vitaindító jellegét hangsúlyozta a püspök, és kritikus hangon beszélt a gyenge kommunikációról, amely számos félreértéshez vezetett. Mivel őt magát nagy többséggel beválasztották az EKD vezetőtestületébe, a jövőben nagyobb lehetősége lesz hatni a Hannoverben székelő, német evangélikus egyházakat tömörítő szervezet munkájára.

* * *

A zsinat másik izgalmas kérdése az egyház háztartásáról szóló beszámoló volt. Alapos jelentést olvashattak és hallhattak a testület tagjai a 2012. év bevételeiről és kiadásairól. Ebből kitűnt, hogy az egyház jól gazdálkodott, bevételei jelentősen nem csökkentek, de a jövőre nézve – főleg a nyugdíjak és biztosítások területén várható kiadások növekedése miatt – óvatosabb gazdálkodásra lesz szükség, illetve racionálisabb működésre az egyházi adminisztráció területén.

A rendelkezésükre álló bevételek és az egyházat terhelő kiadások számai a mi viszonyainkhoz képest – még a mostani, nagyarányú pályázati bevételeinkkel együtt is – más dimenziót jelentenek. A 2,8 millió tagot számláló egyház 2014-ben több mint 843 millió euró bevételre számíthat, és valamivel több mint 820 millió euró kiadást tervez. Az egyház vagyona pedig eurómilliárdokban mérhető.

A zsinat plenáris üléseit mindig bizottsági és műhelymunka követi, gyakran késő estébe nyúlóan. A vasárnaptól csütörtökig tartó utolsó üléssorozaton is számos egyházi törvényt módosítottak jórészt a bajor állami törvények változásainak megfelelően, de az egyház regionális hivatali struktúráját is újragondolták. Foglalkoztak tizennégy egyedi beadvánnyal is, végül megtárgyalták a fentebb említett, a családról szóló EKD-dokumentumot. A zsinat ünnepi fogadással és istentisztelettel zárta hatéves periódusát.

* * *

E sorok írója a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatát és egyházunk vezetését képviselte testvéregyházunk őszi zsinati ülésén. Érdemes röviden szólni arról a jelenségről, amely sajnos Németországban Magyarországgal kapcsolatban az utóbbi időkben tapasztalható.

Német barátaink szinte minden személyes beszélgetésben élénken érdeklődtek a magyar „antidemokratikus” és „nacionalista” helyzetről – és bizony bajor testvéreink kérdéseiben a vezető német lapok sokszor egyoldalú és kifejezetten féligazságokat hangoztató véleménye visszhangzott. Mindjárt az első este a fogadáson néhány korty bor után megkérdezte tőlem az egyik – egyébként rendkívül rokonszenves – zsinati atya, hogy nekem is megtiltotta-e a kormány, hogy a tevékenységéről külföldön kritikusan nyilatkozzam (?).

Mindez figyelmeztető és elgondolkodtató. Hisz ne feledjük: a bajor zsinat tagsága a német társadalom elitjéhez tartozó személyekből áll, akikről feltételezhető a tájékozottság és egyfajta értelmiségi attitűd, amely a dolgok alapos megvizsgálását és átgondolást kell, hogy jelentse. Mindenesetre tanulságos, hogy külföldi egyházi partnereinket folyamatosan kell örömeinkről és gondjainkról tájékoztatni és segíteni abban, hogy a Magyarországon zajló gazdasági, egyházi és társadalmi folyamatokról kiegyensúlyozott képet alkothassanak.

A Bajor Evangélikus Egyház testvéregyházunk, amelynek zsinati működéséből és vitakultúrájából tanulhatunk. Ne feledjük: ha már egyházunkban permanens zsinatot vezettünk be, akkor fokozatosan finomítsuk egyházi működésünket, hogy –a püspöki szolgálat erőteljes teológiai jelentőségét megőrizve – a végrehajtás professzionális kereteit megteremtve zsinatunk is egyre jobban tehessen eleget feladatának.

A szerző lelkész, a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottságának elnöke

„A mélység fölött van csak magasság…”

Találkozás Füller Tímeával, a Tócsatükörben című, frissen megjelent kötet szerzőjével

Vannak könyvek, amelyeken semmiképp sem szabad „egy ültünkben” túlesni. Hagyni kell, hogy olvasás közben el-eltűnődhessünk egy-egy mondaton, egy-egy szón, engedni, hogy hangulatokat, érzéseket ébresszenek bennünk a történetek. Vannak írások, amelyeket ízlelgetni kell. Bátran állíthatom, hogy az *Evangélikus Élet* „házi szerzőjének”, *Füller Tímeának* az első önálló kötete is ilyen. A Luther Kiadó gondozásában most megjelent, *Tócsatükörben* címet viselő könyvhöz csend kell és idő. Örültem, hogy nekem most mindkettő megadatott, és az olvasás mellett módom volt arra is, hogy otthonában keressem fel a szerzőt, régi kedves ismerősömet, az ötgyermekes édesanyát.

Tengelicen járunk, Tolna megyében, Pakstól nem messze. Útban a ház felé egy pillanatra még megállunk egy vadnarancsfánál – a gyümölcs Timi hittanóráinak elmaradhatatlan kelléke –, és „üdvözöljük” az ismerős galagonyabokrot is, amely messze piroslik a tájban.

A ház tiszta, lakályos, kedves, az asztalon finom sütemények és forró tea fogad, a cserépkályhában barátságosan duruzsol a tűz…

– Ahogy körülnézek itt, az első gondolatom az: ideális környezet ez egy jó beszélgetéshez – és persze az íráshoz is…

– Én is nagyon szeretek itt lakni. Hogy ez a hely ideális-e az íráshoz, azt nem tudom… Írni mindenesetre nem csak itthon szoktam, igyekszem pár sort papírra vetni mindenütt, ahol csak lehet, akár az orvosi váróteremben is. Leginkább délelőtt van rá időm, amikor a gyerekek nincsenek itthon.

A SZERZŐ FELVÉTELE

– Mert írni kell, mert írni jó, és végül összeállhat egy olyan gyűjtemény, mint a Tócsatükörben…

– Ez a kötet azért is született, mert minden egyes csemeténk „megvárakoztatott” bennünket kissé, mielőtt világra jött volna, és valahányszor csak kórházba kerültem, mindig eszembe jutott, milyen jó lenne olyan könyveket kézbe vennem, amelyek arról tesznek bizonyságot, hogy él a remény, hogy létezik még egyfajta „isteni szikra” az emberi lelkekben. Ezt akartam megírni, továbbadni. Bár néha az az érzésem, mintha ezek az írások mindig is léteztek volna, és nekem csupán át kellett volna őket nyújtanom másoknak.

– Hosszú volt az út az önálló kötetig?

– Szívesen és sokat olvastam mindig is, mióta csak az eszemet tudom, és az írás sem most kezdődött. Ötödikes korom óta tudom, hogy időnként nekem írni „kell”. De arra, hogy egyszer a saját nevemet olvasom majd egy könyv címlapján, nem készültem.

– Irodalmi érdeklődésed ellenére nem is valamelyik bölcsészkaron végeztél, mondjuk, magyar szakon.

– Valóban nem, a Zeneművészeti Főiskolára jártam, fagott szakra. Miután már általános iskolásként a szülővárosomban, Hajdúböszörményben is tanultam zenét, ez kézenfekvő választásnak látszott. A szakdolgozatomat *Antonio Vivaldi* fagottversenyeiről írtam, és a végén „levelet váltottam” a mesterrel.

– Tehát ott is „kibukott belőled” az író…

– Aztán persze később is. Elkezdtem zenét tanítani, nagyon szerettem is, de úgy éreztem, valami még hiányzik, még kellene csinálnom valamit. Ezért iratkoztam be szülővárosomban a *Bényei József* vezette újságíróiskolába. Itt hamar kiderült, hogy bár a politikai újságírás nem feltétlenül az én terepem, a tárca ellenben – ahol történetekben gondolkodhatom – annál inkább…

– Hol jelentek meg először az írásaid?

– Hajdúböszörmény hetilapjában, a *Szabad-hajdúban.* Egy ideig még gyűjtöttem is a kinyomtatott írásaimat *(nevet).* Aztán 1995-ben megismerkedtem későbbi férjemmel, *Füller Mihály* evangélikus lelkésszel, aki akkor már Tengelicen szolgált. Amikor házasságkötésünk után én is ide kerültem, gyülekezeti újságot indítottam.

Az *Evangélikus Élet* gyermekrovata volt a következő állomás – még *Tóth-Szöllős Mihály* főszerkesztősége idején –, nagyon élveztem azt a munkát. Aztán egyszer az uborkaszezon idején a férjem olvasgatta az íróasztalfiókban őrzött írásaimat, és amelyek tetszettek neki, azokat elküldte a lap – akkor új – főszerkesztőjének, *T. Pintér Károlynak.* Első, már nem gyermekrovatos írásaim így jelentek meg az *EvÉlet* hasábjain.

– Lázár Ervint *is a férjed kereste meg?*

– Ó, nem, neki én írtam. Családommal együtt ismerjük és nagyon szeretjük az írásait, ezért vetettem papírra pár sort, és küldtem el neki, két novellámat is betéve még mellé a borítékba. Nem gondoltam volna, hogy válaszol, de megtette, ráadásul arra buzdított, hogy írjak… Hihetetlen élmény volt ez számomra, nagyon sokat jelentett. Sajnálom, hogy bár Rácegrespuszta itt van a szomszédban, személyesen végül soha nem találkoztunk… De a leveleit, a biztatását őrzöm.

– És megfogadtad a tanácsát, hiszen valóban rendszeresen írsz, az olvasók nagy örömére.

– Ezt voltaképp „muszáj” megtenni, hiszen az írás egyfajta belső kényszer, meg egyébként is, „önjutalmazó” tevékenység… *(Nevet)*

– Amint a kötetben olvasható köszönetnyilvánításodból kiderül, Lázár Ervin mellett mások is segítettek, hogy ez az „örömmunkád” kibontakozzék.

– Schäffer Erzsébet író, újságíró és *Döbrentey Ildikó* véleménye is sokat jelentett nekem. A *Tócsatükörben* anyagait is nekik, illetve az *EvÉlet* olvasószerkesztőjének, *Dobsonyi Sándornak* küldtem el véleményezésre. Hálás vagyok érte, hogy mindnyájan tudtak időt szakítani rá, hogy elolvassák. Sokat segítettek hasznos tanácsaikkal, köszönet nekik érte.

– A kötet fejezeteinek egyike – a Kulcslyukon át *című – egészen személyesre sikeredett, az olvasó szinte úgy érzi, belelát a Füller család életébe, mindennapjaiba. Mennyire volt nehéz „megengedni” ezt?*

– Ahogy a fejezetcím is mutatja, ez valóban csupán kukucskálás, néhány dolgot látni enged, de természetesen nem mindent mutat meg az olvasóknak. Van, amit „meg szabad lesni” – hogy pontosan mit és mennyit, abban nagy segítséget jelentenek a nagylányok, a tizenhat és fél éves *Noémi,* a tizenöt éves *Kamilla* meg a tizenkét éves, nagyon őszinte, kritikus *Anna.*

– Megrázó volt olvasnom az Ötöske *és a* Százból egy *című írást a legkisebbről, az egy szem fiúról, a négy és fél esztendős* Misuról.

– Ő autizmussal született. Nehéz volt szembenéznem ezzel. Amikor úgy döntöttem, hogy kicsit utánanézek a dolgoknak, huszonkét könyvet olvastam el erről a témáról… Idő kellett, amíg kevésbé görcsösen, természetesebben tudtam kezelni, el tudtam engedni ezt. Amint láthattad, Misunak külön szobája van, azért is, mert az ilyen gyerekeknek mindössze napi néhány óra az alvásigényük – nekünk persze több –, másrészt tele van a szoba csupa színes, érdekes dologgal, ami mindmind a fejlesztését szolgálja.

Hálás vagyok a lányaimért, akik egészségesen születtek, de köszönetet mondok Istennek Misuért is. Ha ő nem lenne, nem tudhatnám, hogy egy „beteg” gyereket is mennyire lehet szeretni… Hogy – *Bódás Jánost* idézve – „a mélység fölött van csak magasság”…

– Család, hitoktatás, írás. Nekem – őszinte mosolyodat elnézve és érezve a belőled áradó derűt és harmóniát – úgy tűnik, valóban teljes és boldog életed van. A kötetben megjelent írásaid által magam is boldogabbá, megajándékozottá válhattam. Biztos vagyok benne, hogy így éreznek majd azok az olvasók is, akik kézbe veszik a kötetet.

– Ezt őszintén remélem, bár egyetértek Lázár Ervinnel abban, hogy egy-egy írás megszületése nem csupán az író erőfeszítéseinek eredménye. Neki és az olvasónak együttesen kell „kihordaniuk” és „világra hozniuk” a történeteket, a gondolatokat, éppúgy, mint egy gyermeket. Ha az olvasó lelkében visszhangot keltenek a soraim, akkor ebből születhet valami jó. Ez volt a szándékom.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Füller Tímea: Tócsatükörben. 224 oldal, 120 × 182 mm, keménytáblás, védőborítóval. Ára 1790 forint. A Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) december 23-áig kedvezményes áron, 1611 forintért kapható, illetve rendelhető meg a kiado@lutheran.hu e-mail címen. A kedvezmény érvényes az adventi keresztyén könyvvásáron is (december 6–7., Lónyay Utcai Református Gimnázium, 1092 Budapest, Kinizsi u. 1–7.).

FÜLLER TÍMEA

A Mikulás segédei

Az az igazság, hogy kedvelem az öreget. Egész kicsi koromtól. Már akkor eldöntöttem, hogy Mikulás-segéd leszek, amikor a korosztályombeli gyerekek még javában űrhajósnak, színésznek, autóversenyzőnek meg balerinának készültek. Mondták is nekem, hogy nem vagyok normális: rémesen költséges és fárasztó dolog lehet mindenkinek ajándékot adni. Sokkal érdekesebb és menőbb megmenteni a világot vagy híresnek lenni.

Rájuk hagytam – higgyenek, amit akarnak –, én tudtam, hogy az egész Mikulás-téma ennél sokkal szebb és titokzatosabb lehet.

Láttam, amikor udvari kis szerszámos házikónkban éjszaka egyszer csak felgyulladt a villany, és a házunkban hirtelen sötét lett. Anyukám a sarokban rágta az öklét izgalmában. „Juj, mindjárt jön…” – suttogta. Apukám meg ilyenkor valahogy sohasem volt otthon. És egy kis csilingelés hallatszott az udvar felől, a kinti lámpák is elaludtak, csupán az óra számlapja világított. Akkor tudtam, hogy megérkezett a kedves öreg.

És jött is. Mindig. A piros kockás plédbe volt bugyolálva, amelyen anyukám hétköznapokon vasalni szokott. Ronda, kopott volt az a pléd, meg rövid is. Kilátszott alóla a Mikulás cipője. Egészen úgy nézett ki, mint apukám munkásbakancsa. Tudtam jól, hogy sok dolga van a Mikulásnak, azért segít be neki anyukám meg apukám. Megértettem, hogy elkel a segítség.

Aztán amikor nagyobb lettem, egyszer egy egészen hivatalos Mikulást is láttam. Ő is csak segéd volt persze, rögtön rájöttem. Pedig nem kockás plédben volt, hanem hosszú, piros bársonyruhában, ahogy a képeken szokták ábrázolni, de engem folyton Sárikának szólított. Sárikának! Ezt egy profi – ugye – sose tenné. De hát az emberanyag adott. Aki mozdulni hajlandó, annak kell örülni. Jézusnak is be kellett érnie a hirtelen indulatú Péterekkel, vámszedő Mátékkal, sarokban sunnyadó, padlásszobákban vacorgó tanítványokkal.

Na, hát a Mikulás is élt és virult, vacak, memóriazavaros segédei ellenére is. Minden évben menetrendszerűen megérkezett, és ahogy nőttem, úgy követte a változásaimat. Eleinte kockás cicát hozott, szaloncukrot meg egy-két kubai narancsot. Tizenéves koromban szerzett nekem valahonnan egy használt farmert, és amikor tanítani kezdtem, kitalálta, hogy épp egy olyan kötött sálra vágyom, amilyen a szomszéd Julinak van.

Lestem minden évben. Láttam a botlásokat, hibákat is, de sose lepleztem le a lámpalázas segédeket. Hadd örüljenek, hogy milyen szépen örömöt szereztek nekem. Pirultak is, csak úgy ragyogott az arcuk. Én meg alig vártam, hogy kicsit megnőjek. Csak annyira, hogy végre én is, én is ott lehessek közöttük.

És hamar be is álltam. Titokban persze. Ahogy illik. Először csak rajzolgattam, negyed csokikat tettem félre, és rejtettem nyitott zsebekbe. (A csizmákba, cipőkbe valahogy sose volt szívem beletenni semmit. Főleg mióta az egyik kinn felejtett bakancsomba beletelepedett egyszer egy béka.) Szóval maradtak a zsebek. Később jöttek melléjük a postaládák.

És lassan készülni is jobban sikerült már. Ahogy ráéreztem az időre, úgy tudtam egyre inkább alakítani, gazdagítani segéd mivoltomat. Lassan lett cukorka és pici játék is, később mézeskalács, illatos teafű, meleg kesztyű is. Nem, nem kerül egy vagyonba. Nem tudom, hogyan. Az embernél valahogy összegyűlnek a dolgok. És nem is kell nagy valami hozzá. Csak egy kis akarás, figyelem meg szervezés kérdése az egész.

Na, egy zökkenő azért volt a pályám során. Amikor a gyerekeim lettek Mikulás-kételkedő-korúak. Összeráncolták a homlokukat, elém álltak.

– Anya, őszintén. Mi a helyzet a Télapóval? – szegezték nekem a kérdést.

– Hát… Sok segédje van. Rengeteg. Egyedül sose győzné el, annyi a munkája – bólogattam tétován. – Lassan ti is akkorák vagytok, hogy akár be is segíthetnétek. Ha van kedvetek.

Volt kedvük. Lopakodtunk együtt a sötétben. Akasztgattuk a kilincsekre, csúsztattuk a postaládákba a pici csomagokat. Rengeteget nevettünk, izgultunk, jó móka volt.

Elképzeltük, ahogy reggel az idős nénik kinyitják az ajtót sóhajtozva, hogy ma is fáj a hátuk, derekuk, lábuk. És akkor megpillantják a kis piros csomagot. Alig van benne valami, inkább csak a döbbenet a nagy, hogy ni, egy csomag. És piros. Szóval a Mikulás járt itt. Kuncognak, izgatottan bontogatják. A szemük sarkában csillan egy kis könnycsepp – de sok éve volt, amikor nekik, amikor ők is… Aztán csak az öröm. Meg a titok.

Egész úton erről álmodoztunk, beszélgettünk, és együtt örültünk annak, hogy segédek lehetünk. Annyira örültünk, hogy el is felejtettük, milyen nap van.

És otthon leesett az állunk. Mert az ajtó előtt ott várt ránk is a csomag. Mint minden évben. A manó se tudja, mi volt benne. Csak arra emlékszem, hogy akkor is telis-tele volt szeretettel.

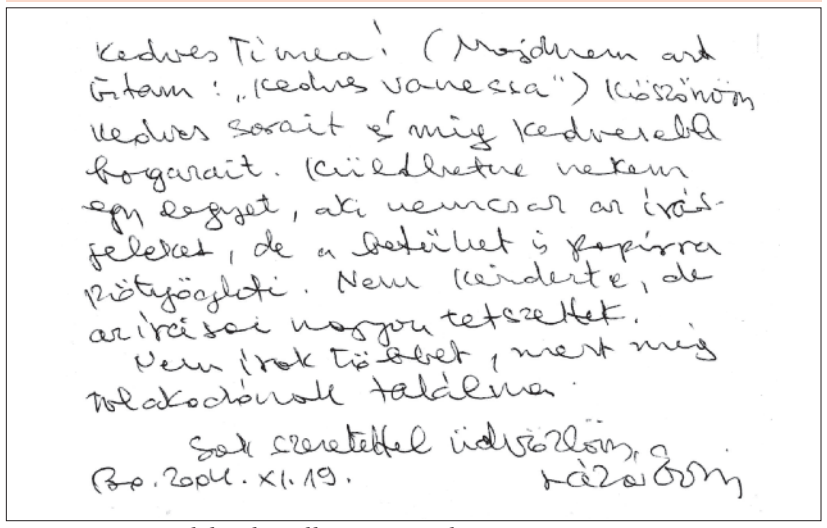

Lázár Ervin egyik levele Füller Tímeának

Credo-est könyvbemutatókkal – Három frissen megjelent kötet bemutatójára várjuk – Credo-est keretében – tisztelt olvasóinkat: *Füller Tímea: Tócsatükörben; Kertész Eszter: Szalma és glória; Hallgrímur Pétursson: Passióénekek* (*Ordass Lajos* fordítása). Helyszín: Fehér Páva étterem, 1091 Budapest, Üllői út 7. Időpont: december 16., hétfő, 17.30.

Lélekgyógyítás énekkel

Imádság Ferencz Éva emlékére

Élt közöttünk egy szép, tiszta arcú nő. Ha énekelni kezdett, kitavaszodott körötte, feledtünk gondot és veszteséget. Befejezte, a végén meghajolt mélyen, és úgy láttuk, egy boldog ember távozott közülünk.

Pedig nem így volt. Sebzetten élt, küszködve, fuldokolva a magány csillagtalan éjszakáiban. Hányszor kapaszkodott tört szalmaszálba, de a közöny minduntalan eltaszította. Ősi gondolat, hogy a művészéletnek akkor van értelme, ha az ember valamibe belehal. S mivel szellemi lény, fel kell áldozza magát valamiért.

Ferencz Éva égette magát régi imák, zsoltárok, balladák tüzében. Adakozott szüntelenül mint hű kenyérosztó, de valahogy neki a morzsákból se jutott. Aki hallotta templomok gyertyafényében énekelni *Erdélyi Zsuzsanna* néprajztudós vendégeként, fölmelegedett a népi imádságoktól, és kint a tél is abbahagyta hófúvását.

Mély hite, hogy sokszor énekelhet Istennek, átsegítette a megpróbáltatásokon. Sugárzóvá tette és áldozatossá. Csak a társ elvesztését, a magány kiáltó csendjét nem bírta ki. Gyógyító emberként élt, vele lenni, őt hallgatni mindig nagy ajándék volt. És ezt ezrek meg ezrek mondhatják el. Kivételes, nagy művész volt! Fiatalok és idősek érezték, hogy Éva (Évike) a barátjuk, mert hozzászegődni azt is jelentette, hogy megfürödhettünk finom és tágas énekében, egymásra találtunk szétszóratott magyarok a Teremtő kegyelméből.

November végén a Klebelsberg Kultúrkúria emeleti termében barátok, tisztelők emlékeztek az életének 62. évében, október 17-én tragikus hirtelenséggel távozott művészre. Szál gyertya, piros-fehér-zöld zászló, a székely lobogó világolt a félhomályos színpadon. És egy régi kép: Ferencz Éva mosolyos, búcsúzó arca. Azután kigyúltak a fények.

Elsőként *Hollai Kálmán* színművész idézte kedves osztálytársát, majd *Faragó Laura* énekművész adventi dalokból válogatott. *Fekete György* belsőépítész finom prózaversét hozta el; Erdélyi Zsuzsanna néprajztudós üzenetét – betegsége miatt – lánya, *Dobozy Borbála* csembalóművész olvasta föl. *Budai Ilona* és *Petrás Mária* a fájó-szép énekeket személyes vallomásokkal egészítették ki. *Jelenczki István* rendező, az est megálmodója a közös filmkészítésekről beszélt. *Kobzos Kiss Tamás* megzenésített Balassi-versével, *Tolcsvay Béla* országféltő dalával tisztelgett. *Pajor András* plébános a közös, templomi estéket idézte, ahol Ferenc Éva tékozló szeretetével ajándékozta meg a hallgatóit.

A két műsorvezető – *Juhász Judit* és *Takács Bence* – a háttérben maradva kalauzolta végig a közönséget a küzdelmes, felröppenő és kilobbanó életúton.

■ Fenyvesi Félix Lajos

Útravaló a szabaduláshoz és a beilleszkedéshez

▸ ***Batyu, avagy útravaló a sikeres társadalmi beilleszkedéshez* címmel futott a Magyarországi Evangélikus Egyház Oltalom Szeretetszolgálatának Családok Átmeneti Otthonában az a projekt, melyet az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával közel harmincmillió forintból valósítottak meg. A szükségletek előzetes felmérése alapján kidolgozott programnak az volt a célja, hogy szolgáltatásaival, rendezvényeivel hozzásegítse a krízist megélt gyermekeket és asszonyokat a társadalmi beilleszkedéshez.**

Brigitta négy gyerekével talált menedéket az Oltalom Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthonában a gyerekek iszákos, erőszakos apja elől. Egy éve élnek a nyíregyházi intézményben, lassan megnyugszanak…

– A gyerek azt csinálja majd felnőttként is, amit a szüleitől lát – és nekem három fiam is van. Ki kellett mentenem őket az apjuk kezei közül, remélem, még nem túl későn – meséli az okokról a mosolytalan fiatalasszony. – Eleinte még itt is nagyon féltek, főleg, ha azt hallották egy-egy ismerőstől, hogy az apjuk a városban van. Én se szeretek találkozni vele, elegem van a fogadkozásaiból, hogy megváltozott, tisztában vagyok már mindennel, nem először hagytuk ott… Nemsokára végzek a parkgondozói tanfolyamon, reménykedem, hogy lesz munkám, és akkor új életet kezdhetünk egy albérletben.

Az anyaóvóban most tíz anya él huszonhat gyerekkel. Mind földönfutók lettek vagy egy agresszív férfi vagy a reménytelen szegénység miatt. Történeteik, sorsuk szerencsétlensége sokféle változatot mutat, de a velük dolgozó szakemberek évekkel ezelőtt leszűrték azokat a tanulságokat, amelyek mindnyájukra érvényesek. Az így rendszerezett ismeretek alapján alkották meg a *Batyu* projektet, hogy útravalót adhassanak klienseik számára a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

– A nálunk élő hátrányos helyzetű gyermekek többsége roma, eddigi életük a deviancia és kriminalizáció árnyékában telt. Sajnos a civil társadalom hajlamos az apák bűnét a gyermekeknek is felróni, így nehéz sorsukban nemcsak a szeretetet és a hétköznapi javakat nélkülözik. Sokszor agresszió áldozatai, de még azt is elszenvedik, hogy sokan potenciális bűnözőként tekintenek rájuk – magyarázta az anyaóvó vezetője, *Daskóné Sós Anita,* hogy mi ellen vették fel a küzdelmet az elmúlt két évben.

A komplex szocializációs program – melyet az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával mintegy harmincmillió forintból valósítottak meg – azt tűzte célul, hogy mintákat, értékeket közvetít, lehetőséget nyújtva a hányatott sorsú gyermekeknek esélyegyenlőségük megteremtésére, az anyáknak pedig a szülői szerepükben való megerősödésre. Mivel ehhez a szakemberek avatott segítsége nélkülözhetetlen, a projekt része volt a gyermekvédelemben tevékenykedő nyíregyházi intézmények és szervezetek munkatársainak továbbképzése, így az együttműködés és a bizalom fejlesztése.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A Magyarországi Evangélikus Egyház Oltalom Szeretetszolgálatának anyaóvó otthona partnerre talált a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Területi Gyermekvédelmi Központja, a Nyíregyházi Gyermekjóléti Központ Családok Átmeneti Otthona, valamint a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezetének Anya-Gyermek Segítőotthona és Krízisközpontja munkatársaiban. Pótolhatatlan segítséget nyújtott a Nyíregyházi Rendőrkapitányság az úgynevezett DADA programmal, vagyis a drog, AIDS, dohányzás, alkohol veszélyei ellen felvértező felvilágosító tevékenységgel.

A Batyuban felsorolhatatlanul sok program szerepelt, Daskóné Sós Anita, az intézmény vezetője a projektzárón se vállalkozott a teljes felsorolásra, inkább csak utalt a gyerekek számára szervezett személyiségfejlesztő, tehetséggondozó vagy épp felzárkóztató foglalkozások sokaságára, a drámapedagógiai, pszichológiai, játékos illemtan- és táncórákra, valamint az anyáknak szánt gyermeknevelési vagy épp munkaerő-piaci reintegrációs foglalkozásokra.

Többet mondtak és érzékeltettek az elmúlt két esztendő fotói a családi napokról, a táborozásokról, a közös kirándulásokról, színházlátogatásokról. Azokról az élményekről, amelyek feledtetni és ellensúlyozni igyekeztek a korábban megélt tapasztalatokat, családdá, összetartozó egységgé forrasztva az anyaóvó lakóit.

A projektben dolgozók arra tettek kísérletet, hogy a nélkülözésekkel, nincstelenséggel terhelt mindennapokkal folyamatosan küzdő gyermekek és szüleik önmagukban való hitét megerősítsék, mert enélkül nem sikerülhet talpra állniuk. Ha nincs remény, nem lelhetnek rá önmagukban azokra az erőforrásokra, amelyekkel széppé tehetik az életet.

A projektzárón azt tudakoltuk Daskóné Sós Anitától, mit tudnak átmenteni a finanszírozás megszűnte utáni időkre:

– Egyrészt a telecentrum megmarad: a számítógépek fontosak az anyáknak, legyen szó akár álláskeresésről, akár az albérlet felkutatásáról. És természetesen a gyerekeknek is – ellenőrzött keretek között – nélkülözhetetlen eszköz tanuláshoz, szabadidőhöz egyaránt. Másrészt a házi könyvtárunkat is a projektnek köszönhetjük. Igyekeztünk úgy kialakítani, hogy a gyerekek kötelező irodalma kéznél legyen, de az anyákra gondolva értékes gyermeknevelési kézikönyveink is vannak.

A projektben közreműködők munkáját emléklappal köszönte meg *Laborczi Géza,* az Oltalom Szeretetszolgálat igazgató lelkésze, hangsúlyozva, hogy nem szokványos pályázatnak értek a végére: aki ebbe belekeveredett, elkötelezett segítővé vált. Az esemény zárásaként azt kérte, mindenki keresse az új pályázati kiírást, hogy folytathassák a munkát, mert útravalót kell adni.

■ Veszpémi Erzsébet

Börtönmissziós szervezetek közgyűlése és konferenciája

▸ **A magyarországi börtönökben immáron több mint húsz éve zajló börtönmissziós szolgálat idei eredményeiről tartott beszámolót és a missziós szolgálatot végzők számára konferenciát november 28-án a Magyar Testvéri Börtöntársaság és a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezete. A közös közgyűléssel egybekötött rendezvényen megjelenteket – házigazdaként – *dr. Fischl Vilmos* evangélikus lelkész, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) főtitkára köszöntötte a lágymányosi székház kápolnájában. Nyitóáhítatában *Magyari Márton,* a Magyar Testvéri Börtöntársaság ügyvezető igazgatója hangsúlyozta: „Isten önmagát adta értünk, ezáltal mi is szolgáló testvérek lehetünk. Nekünk kell börtönön belül és azon kívül is bizonyságot tennünk arról, hogy az Atya elküldte Fiát.”**

Evangélikus lelkész a mindkét szervezet elnöki tisztét betöltő *Roszík Gábor* is, aki emlékeztetett arra, hogy a 2012. évi közgyűlés keretében a Parlamentben ünnepelhették a Magyar Testvéri Börtöntársaság megalakulásának huszadik évfordulóját.

„Az idei év az előzőekhez képest nehezebb időszak volt, ugyanis számos olyan támogatást nélkülözve kellett a szolgálatot végeznünk, amelyek korábban gördülékennyé tették a működést. Pályázatok hiányában a szervezet a Magyarországi Evangélikus Egyház, az Őskeresztény Apostoli Egyház és a Tessedik Sámuel Alapítvány támogatásából tartja fenn magát” – mutatott rá az elnök.

Roszík Gábor ugyanakkor örömmel számolt be arról, hogy – külföldi börtönmissziós szervezetekkel összefogva – két európai uniós pályázatot is elnyertek, így jövőre két fontos programjukat (*Apac körlet,* illetve *Zákeus program*) is magasabb szinten folytathatják.

Magyari Márton a Váci Büntetés-végrehajtási Intézetben működő, keresztény szellemiségű *Apac körletről* szólt, továbbá képeket vetített a fogvatartott szülők gyermekei számára szervezett gyermektáborukról. Az ügyvezető igazgató előadásában kitért arra, hogy a Magyar Testvéri Börtöntársaság keretein belül jelenleg közel háromszáz önkéntes tud az ország valamelyik büntetés-végrehajtási intézetében missziós szolgálatot végezni.

Mészáros László dandártábornok, főtanácsos a missziókkal kapcsolatos biztonsági kérdésekről és a helyes eljárásokról tartott előadást. Beszédében főként a börtönök személyzetével való együttműködésre hívta fel a figyelmet. A dandártábornok a bűn, bűnhődés és büntetés viszonyából indult ki, majd a fogvatartott, a személyzet és a missziósok viszonyát taglalta. Az előadó emlékeztetett rá, hogy a missziósokkal való együttműködés 1989-ben indult, a börtönökben végzett lelkészi szolgálatnak pedig 2010-ben ünnepelték a tizedik évfordulóját.

Az előadás után adták át a Charles W. Colson-díjat. A kitüntetést, amely a börtönisszió elindítójáról kapta a nevét, a börtöntársaság tavaly alapította, és 2013-ban *Tamásy Lászlónénak* és *Lukácsi Gábornak* ítélte oda.

A konferencia *dr. Sárik Eszter Katalin* kriminológus előadásával folytatódott. A fiatalkorú bűnelkövetők megítélésével és helyzetével kapcsolatosan a kriminológus megállapította: „Bár a fiatalkorúak kezelésében az igazságszolgáltatás munkája javult, mégis kérdés maradt, hogy mennyire veszik figyelembe a fiatalkorúak lelkiállapotát.”

Sárik Eszter meglátása szerint a fiatalkorú elkövetők esetében különösen is káros az ügyek kivizsgálásának akár évekig történő elhúzódása által keltett pszichés bizonytalanság. „A gyermekbarát igazságszolgáltatás vonatkozásában a nyelvi megértés mellett nagy igény van arra, hogy mindez empatikus magatartással legyen ötvözve. Azt sem szabad azonban elfelejteni, hogy az igazságszolgáltatás mindig egy történet végét jelenti” – fogalmazott az előadó.

Fiatalkorú bűnelkövetők között végzett kutatásának eredményeiről szólva kitért arra, hogy a komolyabb bűncselekményt elkövetők esetében nagyon nagy százalékban megfigyelhető az apa hiánya. Ezenkívül az iskolai rendszerből való kikerülés hordoz hasonló veszélyt. „A társadalom az alkohol és drog összefüggésére gondol, amikor kiskorú által elkövetett bűncselekményről hall. Az említett pszichoaktív szerek azonban az emberölést elkövető kiskorúaknak csak a harminc százalékánál mutathatók ki. Sokkal jobban meghatározza ezt a korosztályt az a közeg, amely körülveszi őket” – fogalmazott Sárik Eszter.

A kriminológus után *Frankó Judit* projektmenedzser a Magyar Bűnmegelőzési és Börtönmissziós Alapítvány tevékenységét ismertette, majd a kérdések megválaszolása zárta a Magyar Testvéri Börtöntársaság és a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezete közös konferenciáját.

■ Galambos Ádám
Evangélikus.hu

ÉTELT AZ ÉHEZŐKNEK, OTTHONT AZ OTTHONTALANOKNAK, ESÉLYT AZ ESÉLYTELENEKNEK!

Szeretet.éhség.

Megkezdődött az Ökumenikus Segélyszervezet adventi pénzadománygyűjtése

A hagyományosan advent első vasárnapjától december 31-ig tartó gyűjtésre idén is közösségi és segélyakciókkal, illetve komplex kommunikációs kampánnyal hívja fel a társadalom figyelmét az 1991-ben – többek között a Magyarországi Evangélikus Egyház által – alapított Ökumenikus Segélyszervezet, amely soha ennyi helyszínen és formában nem gyűjtött még adventkor. A „sok kicsi sokra megy" igazságában bízva az adománygyűjtés szervezői azt remélik, hogy a sokak számára nehéz gazdasági helyzetben is létrejöhet a széles körű összefogás a rászoruló családokért.

Hogyan lehet csatlakozni?

– A 1353-as adományvonalon hívásonként, illetve sms-enként 250 forinttal lehet csatlakozni az összefogáshoz.

– Akinek van bankkártyája, az a megújult *www.segelyszervezet.hu* oldalon egyszerűen és biztonságosan adakozhat, de természetesen továbbra is lehet segíteni átutalással és csekken a 11705008-20464565 bankszámlaszámon is.

– A segélyszervezet adománygyűjtő pontot állított föl a Szent István-bazilika előtti karácsonyi vásár területén, ahol önkéntesek fogadják a pénzadományt a vásárba érkezőktől. A helyszínen lehetőség nyílik megismerkedni a segélyszervezet munkájával, az adományozók pedig a szervezet rászoruló gyermekeket segítő intézményeinek egyikében készült mézeskalács ívet kapnak ajándékba. Az adománypontnál idén először *szeretet.éhség.* ajándéktárgyak vásárlásával is lehet segíteni!

– Az ország bármelyik Tesco áruházának vevői 250 forintos adománykuponok vásárlásával támogathatják a szervezeten keresztül a rászorulókat. A november 19-én indult gyűjtés arca idén is *Kovács Kokó István,* a segélyszervezet jószolgálati nagykövete.

– A nagyobb postákon kihelyezett gyűjtődobozokba dobott adománnyal vagy *szeretet.éhség.* képeslapok megvásárlásával.

– Az Andrássy úton sétálók az Opera által szervezett *Diótörő fesztivál* keretében árusított forralt bor és más finomságok árával támogathatják a kitűzött célokat.

– Idén először csatlakozik a gyűjtéshez a Starbucks is: a kávézókban kapható *szeretet.éhség.* mézeskalácsos hűtőmágnesek bevételéből származó bevételeket a kávézólánc átutalja a segélyszervezetnek.

– Önkéntesként: a segélyszervezet idén is várja mindazok jelentkezését, akik szívesen segítik önkéntesként az adománygyűjtést. Jelentkezés: *onkentes@onkentes.hu*

Mire gyűjt a segélyszervezet?

A gyűjtést idén is hármas céllal indítja el a segélyszervezet: *Ételt az éhezőknek, otthont az otthontalanoknak, esélyt az esélyteleneknek!* A szervezet évente családok tízezreinek nyújt kézzelfogható segítséget élelmiszer, ruha vagy éppen tanszerek formájában, átmeneti otthonaiban családok százainak biztosít lakhatást és átfogó támogatást a továbblépéshez.

És ami talán a legelőremutatóbb: az esélyteremtés, a szegénységből való kitörési pontok megtalálásának segítése. Hogy az állásukat elvesztett családfenntartókat segítsék a munkakeresésben, hogy a gyermekeknek segítsenek szegénység okozta hátrányaik leküzdésében. Egy-egy családdal akár éveken át foglalkoznak a segélyszervezet munkatársai annak érdekében, hogy mielőbb önállóan, külső segítség nélkül boldogulhassanak.

Forrás: MÖSZ

Újabb „esélyt adott át" a segélyszervezet

Árvízi logisztikai központot is magában foglal a szendrői szociális komplexum

Az Ökumenikus Segélyszervezet a 2010. évi árvízi segélyezéskor került kapcsolatba Szendrővel és vonzáskörzetével. A segélyszervezet a katasztrófa utáni újjáépítésen túl olyan többlépcsős, felzárkózást elősegítő program megvalósításán dolgozik a térségben, mely valós esélyt jelenthet a leszakadó társadalmi rétegeknek a szegénységből való kitörésre. E felzárkózási program részeként valósult meg a most átadott szociális és fejlesztő központ.

Az intézménykomplexum főépülete az infrastrukturális fejlesztést lehetővé tevő ÉMOP-3.3.1-11-2011-0027 azonosítószámú projekt keretében újult meg, mely forrás lehetővé teszi egyúttal a település munka nélküli lakosainak munkaerő-piaci kompetencia- és készségfejlesztését is. Az épületben kapott helyet az Edelényi Kistérség Többcélú Társulása az Ökumenikus Segélyszervezettel konzorciumban megvalósított TÁMOP-5.2.3.A-12/1-2012-0012-0012 azonosítószámú, *Komplex program megvalósítása a gyermekszegénység ellen az Edelényi kistérségben* című projekt keretében létrehozott Biztos Kezdet Gyerekház is.

Az épületkomplexumnak egyedülálló módon része egy árvízi logisztikai központ is, melyet a segélyszervezet a 2010-es árvízi tapasztalatok alapján a Provident Pénzügyi Zrt. támogatásával épített fel. A beruházásnak köszönhetően a központ egy esetleges jövőbeli árvíz vagy belvíz esetén alkalmas lesz arra, hogy a szükséges felszerelések tároló- és elosztóhelye legyen.

A november 27-ei ünnepélyes átadón, az intézmény megnyitóján részt vett *Soltész Miklós* szociális és családügyért felelős államtitkár, *Lehel László* evangélikus lelkész, az Ökumenikus Segélyszervezet elnök-igazgatója, *Molnár Oszkár,* az Edelényi Kistérség Többcélú Társulás elnöke, *Tomorszki István,* Szendrő polgármestere, *Sulyok László,* a Provident Pénzügyi Zrt. divízióvezetője, *Rácsok Balázs,* az Ökumenikus Segélyszervezet szociális és fejlesztési igazgatója és *Nagy Ákos* projektmenedzser, az Ökumenikus Segélyszervezet humanitárius és nemzetközi fejlesztési igazgatója.

Az intézménykomplexumra a megnyitás ünnepi ceremóniájának részeként, a szalagátvágás után a jelen lévő lelkészek kértek áldást, illetve ők szentelték föl.

Felzárkózás és esélyteremtés – a szegénységből való kitörés kulcsa

Az Edelényi Kistérség Többcélú Társulása az Ökumenikus Segélyszervezettel konzorciumban megvalósított TÁMOP-5.2.3.A-12/1-2012-0012-0012 azonosítószámú, *Komplex program megvalósítása a gyermekszegénység ellen az Edelényi kistérségben* című projekt keretében létrehozta és működteti a Biztos Kezdet Gyerekházat Szendrőn. A projekt 2013 májusától 2015 tavaszáig tart. A komplex fejlesztés átfogó célja az óvodára, iskolára való felkészítés, a beiskolázási mutatók javítása, az iskolai lemorzsolódás csökkentése, valamint a közösségi életben való részvétel ösztönzése. Összességében a program célja a gyerekek fejlesztésén keresztül a hátrányos helyzetű családok deprivációs ciklusának megtörése.

Az intézmény a *„Legyen jobb a gyermekeknek" nemzeti stratégiával* összhangban kitűzött célja az eltérő élethelyzetből induló gyermekek számára a képességeik kibontakoztatása, az esetleges problémák lehető legkorábban történő felismerése, a korai, célzott képességfejlesztés, a hátrányos helyzetből fakadó fejlődésbeli elmaradás elkerülése, a hátrányok mérséklése, a kirekesztődés megelőzése.

Az infrastruktúra kialakítása után az intézmény működtetéséhez szükséges háttérmunka már szeptemberben megkezdődött, novembertől pedig teljes gyermeklétszámmal működik a ház. A Biztos Kezdet Gyerekház most indított rendszeres szolgáltatásai az első adatok alapján hatékonyan biztosítják a hátrányos helyzetű családokban élő gyermekek fejlesztését. Szemléletformáló hatásuk is van, továbbá a gyermekekkel kapcsolatba kerülő szakemberek folyamatos kompetenciafejlesztését is elősegítik.

Az intézménybe járó gyerekek szülei lehetőséget kapnak rá, hogy megpályázzák az ÉMOP-3.3.1 pályázat keretében biztosított munkaerő-piaci tréningen való részvétel lehetőségét.

Segély helyett esély

Az Ökumenikus Segélyszervezet az ÉMOP-3.3.1-11-2011-0027 azonosítószámú projekt keretében a régi tészközpontot komplex célokat szolgáló szociális és fejlesztő központtá alakította át. A projekt 2012. október 1-jétől ez év végéig tart. A fejlesztő központban a szükséges infrastruktúra kialakítása után a terveknek megfelelően zajlik a mikrotérség hátrányos helyzetű, munka nélküli lakosainak munkaerő-piaci kompetencia- és készségfejlesztése.

Két hátrányos helyzetű, munka nélküli helyi lakost választottak ki, akiket szakértők készítettek fel munkaerő-piaci mentori feladatok ellátására. Az így felkészített munkatársak az Ökumenikus Segélyszervezet alkalmazásában, külső szakértők bevonásával komplex munkaerő-piaci tanácsadást nyújtanak célcsoporttársaiknak. Az első körben tizenöt fő részesülhet korszerű munkaerő-piaci tanácsadásban. A komplex szolgáltatás elemei: a célcsoport igényeihez illeszkedő, hatvanórás személyiség- és készségfejlesztő tréning, heti rendszerességgel megtartott egyéni álláskeresési és pályamódosítási tanácsadás, valamint külső tanácsadó bevonásával zajló mentorálás.

Árvízi és Humanitárius Logisztikai Központ

Logisztikai bázisként és humanitárius segélyezési, valamint árvízvédelmi képzőhelyként működik majd az az összesen 16 millió forintból megvalósuló logisztikai központ, melynek alapkövét a 2010. évi tavaszi árvíz után rakták le a súlyos károkat szenvedett Szendrő városában. Az Ökumenikus Segélyszervezet közreműködésének és a Provident Pénzügyi Zrt. 8 millió forintos támogatásának köszönhetően megvalósuló beruházás lehetővé teszi, hogy a központ hozzájáruljon a terület lakosságának felkészüléséhez egy esetlegesen újra bekövetkező természeti katasztrófára.

Az Árvízi és Humanitárius Logisztikai Központ katasztrófahelyzetben logisztikai bázisként üzemel, a szervezet innen osztja majd a védekezéshez szükséges eszközöket, illetve segélyeket, de humanitárius segélyezési és árvízvédelmi képzéseknek is otthont ad majd. A logisztikai bázis lehetővé teszi, hogy a régió lakosai hatékony eszközökkel és felszereléssel készüljenek fel egy esetlegesen bekövetkező újabb árvízre, megelőzve, illetve enyhítve a károkat.

Kis Boáz *sajtóreferens*

Katolikus, református és evangélikus egyházi vezetők találkoztak

A Szentírás olvasásával és közös imádsággal kezdték advent előtti tanácskozásukat múlt szerdán a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Állandó Bizottságának tagjai, a református és az evangélikus egyház püspökei. A tanácskozás napirendjén az egyházak szolgálatának időszerű kérdései szerepeltek, illetve egyeztettek a püspökök a kötelezően választható hit- és erkölcstanoktatás bevezetésével kapcsolatos tapasztalatokról is.

Az egyházi vezetők megemlítették a hit- és erkölcstanoktatás állami finanszírozásához kötődő, megnövekedett adminisztrációs terheket. Erre minden egyház más-más módon igyekezett megoldást találni. Mint megállapították, szükséges megteremteni a hitoktatásban részesülő gyermekek számára az adott, helyi egyházi közösséghez való kapcsolódás lehetőségét.

A katolikus egyház képviselői informálták a testvéregyházakat a Vatikán és a magyar állam által megkötött megállapodás részleteiről és várható jövőbeli kihatásairól, az evangélikus és református egyház vezetői pedig tájékoztatást adtak az elmúlt hónapban az állammal megkötött megállapodásokról és az ezek alapján megvalósuló beruházásokról.

A holokauszt-emlékév jövő évi programjai kapcsán az egyházi vezetők tanácskoztak a tervezett állami eseményekbe és projektekbe való bekapcsolódásról.

Megállapodtak abban, hogy jövőre is folytatják a fiatalok által szervezett *KözösPont* és *72 óra kompromisszum nélkül* elnevezésű programokat.

Az egyházi műemlékek helyzetét áttekintve a püspökök – tapasztalataik alapján – egyetértettek abban, hogy további változtatásokra van szükség a műemlékvédelem területén, különösen a használatban lévő egyházi épületek felújítása tekintetében. Megállapodtak, hogy közös javaslatot dolgoznak ki a kormányzat számára az egyházi tulajdonban és használatban lévő műemlékek védelme és megóvása érdekében, hogy határozottabban érvényesüljenek a napi használat szempontjai.

A tanácskozás végén egyeztettek a jövő esztendő egyes egyházi eseményeiről is. Református részről a május 24-én Debrecenben megrendezendő, a VII. magyar református világtalálkozóhoz kapcsolódó református egységünnepet emelték ki, míg katolikus részről a *Nostra aetate* deklarációról szóló konferenciát, melyet május 26-án a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen tartanak. Az evangélikus egyház pedig jövő nyáron július 16–20. között Soltvadkerten szervezi meg a Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozót.

A történelmi egyházak vezetői reményüket fejezték ki, hogy a keresztény egyházak adventi és karácsonyi szolgálata által az Istentől kapott kegyelem és világosság minél több ember számára valóságos támasszá válik a mindennapi életben.

MRE Kommunikációs Szolgálat

EVANGÉLIKUS INTÉZMÉNYVEZETŐI KONFERENCIA

Színes, gazdag köznevelési rendszer

Egyházunk köznevelési intézményeinek vezetői és iskolalelkészei őszi konferenciájukra gyűltek össze november 25-én a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban. A *Tükröződések* című, kétnapos együttlét *Koczor Tamás* lelkésznek, az iskolalelkészi munkaközösség elnökének nyitóáhítatával kezdődött, melynek középpontjában Pál apostol szeretethimnusza állt. Ezután vette kezdetét a szakmai program.

Kovács István Vilmos, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar Felsőoktatás-menedzsment Intézeti Központjának vezetőhelyettese *Egymás tükrében – Hagyomány és változás az evangélikus köznevelési rendszerben* címmel tartott előadást, mely az általa végzett kutatáson és a belőle készült tanulmányon alapult. Az előadó az idei tanévben az evangélikus köznevelési intézményeket mérte fel, hogy pontosabb képet tudjon adni arról, mitől minőségi és evangélikus az evangélikus köznevelés, s hogy feltárja a rendszerben rejlő tartalékokat.

Kiemelte, hogy az evangélikus köznevelési rendszer gazdag, színes, sok értéket hordoz, és elég erős ahhoz, hogy elinduljon a minőségi vállalások útján mind szakmai területeken, mind a lelkiség tekintetében. Az országos pedagógiai méréseket és kutatásokat elemezve, illetve kitekintve a nemzetközi evangélikus intézményfenntartói gyakorlatokra, javaslatokat fogalmazott meg a stratégiai nézőpont kialakításával és fejlesztésével kapcsolatban.

Az előadást a maga sajátos tapasztalataival és szempontjaival gazdagította *dr. Fabiny Tamás* püspök, *dr. Fábri György* északi egyházkerületi felügyelő, *Radosné Lengyel Anna* déli egyházkerületi felügyelő, *Tölli Balázs,* egyházunk nevelési és oktatási bizottságának elnöke, *Ónodi Szabolcs,* a bizottság korábbi elnöke, Koczor Tamás lelkész, *dr. Roncz Béla* intézményvezető, valamint *Varga Márta,* a nevelési és oktatási osztály vezetője.

Az első napot Fabiny Tamás és *Gryllus Dániel* Weöres Sándor-estje zárta, melyen visszaemlékezéseket, megzenésített verseket, a költő és író műveiből szemezgetett részleteket hallhattak a jelenlévők.

A konferencia második napja *Rozs-Nagy Szilvia* lelkésznek, a nevelési és oktatási osztály hittanreferensének áhítatával kezdődött. A lelki feltöltődés után az intézményvezetők öt szekcióban tájékozódhattak – többek között – a munkaidő-beosztás és -nyilvántartás új rendjéről, a portfólió szerepéről a pedagógusok minősítési rendszerében, a panaszkezelésről az iskolában, a tanfelügyeletről és szaktanácsadásról az egyházi fenntartású intézményekben, vagy tárgyalhatták meg az iskolalelkészek helyzetét. A műhelymunkák végeztével minden szekció röviden beszámolt az elhangzottakról.

Az iskolalelkészek a Soli Deo Gloria református konferencia-központban tartották meg szekcióülésüket. *Dr. Joób Mátének,* a Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézete docensének vezetésével az iskolai lelkigondozás kérdéseit vitatták meg, majd *Novotny Dániel* aszódi iskolalelkész *Háborúvágy versus békevágy* című előadását hallgatták meg a résztvevők.

2013-ban az országos presbitérium a nevelési és oktatási bizottság javaslatára *Révész Józsefnének* ítélte oda a Péterfy-díjat. A kitüntetett 1995-től 2008-ig dolgozott az orosházi Hajnal Evangélikus Óvoda, majd 2011 őszétől 2013 nyaráig a mezőberényi Katicabogár Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda vezetőjeként. Óvodavezetői munkája mellett szakértőként is tevékenykedett, valamint számos országos továbbképzést vezetett, és óvodai programok megírásában is segédkezett. A konferencia keretében számára átnyújtott díjjal a rendszerváltás óta az evangélikus egyház óvodáiért végzett áldozatos munkáját köszönték meg.

A tanácskozás úrvacsorás istentisztelettel zárult, melynek keretében *Gáncs Péter* elnök-püspök megáldotta az új, illetve újra megválasztott intézményvezetőket, illetve Varga Márta osztályvezető egy-egy igével is köszöntötte őket.

■ (NOO)

HIRDETÉSEK

Petrőczi Éva verseskötetének bemutatója

A Ráday Könyvtár szeretettel várja a líra barátait *Petrőczi Éva* költő, irodalomtörténész, műfordító *Mint a gyerekkor* című, tizenharmadik verseskötetének bemutatójára. Időpont: december 12., 17 óra. Helyszín: 1092 Budapest, Ráday u. 28., földszint, az udvarban balra. A verses-zenés estet kötetlen beszélgetés, szeretetvendégség, illetve dedikálás zárja.

Zuglói zenés esték

A *zuglói zenés esték* december 12-ei, 18 órakor kezdődő alkalmán a *Gyülekezeti liturgikus könyv* alapján énekelt adventi vesperán vehetünk részt a zuglói evangélikus templomban (Budapest XIV. ker., Lőcsei út 32.). Közreműködik az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) énekkara *dr. Kinczler Zsuzsanna,* valamint az EHE liturgikusének-szemináriuma *dr. Finta Gergely* vezényletével. Az egyetemes keresztyén gyökerekre visszavezethető liturgikus forma, a vespera gerincét a közös zsoltározás alkotja, amely segít Istenre figyelnünk, kiemel minket gondolatainkból, és egyéni érzéseinket összehangolja a megváltott gyülekezet imádságával. A közös éneklésbe – legyen akár jól ismert gyülekezeti ének vagy liturgikus tétel – mindannyian bekapcsolódhatunk.

Igét hirdet *dr. Béres Tamás* teológiai tanár.

Áldozatos életpályát „tükröző” kitüntetés – óvodapedagógusnak

A *Tükröződések* címmel rendezett kétnapos szakmai együttlét végén került sor a *Péterfy-díj* átadására, melyet idén – a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Nevelési és Oktatási Bizottságának javaslatára – *Révész Józsefné* óvodai szaktanácsadó, nyugalmazott intézményvezető számára ítélt oda az MEE Országos Presbitériuma. A díj azt a sokévnyi áldozatos munkát hivatott megköszönni, amelyet *Böbe* néni egyházunk óvodáiért tett. *(Az alábbiakban az MEE Országos Irodájának nevelési és oktatási osztályától kapott laudáció szövegét osztjuk meg olvasóinkkal.)*

Laudáció Révész Józsefné tiszteletére a Péterfy-díj-átadón

Révész Józsefné (született *Tóth Erzsébet Klára*) 1945. június 3-án született Békéscsabán. Férjezett, három felnőtt lány édesanyja. Az általános és a középiskolát Békéscsabán végezte. 1963-ban érettségizett a Rózsa Ferenc Gimnáziumban, majd a Békéscsabai Konzervgyárban dolgozott anyagkönyvelőként 1971-ig. 1971-ben Orosházára költözött, ahol a Mezőgép vállalatnál helyezkedett el adminisztrátorként. 1978. szeptember 1-jétől kezdett el dolgozni az orosházi Hajnal utcai óvodában. Munka mellett, 1979 és 1981 között szerezte meg óvodapedagógusi képesítését a Szarvasi Óvónőképző Intézetben.

A diploma megszerzése után csoportvezető óvónőként, majd 1985-től vezetőhelyettesként dolgozott.

1989-ben lett a hatcsoportos óvoda függetlenített vezetője. Az óvodavezetői megbízatást megelőzően már kapcsolatban állt az orosházi evangélikus gyülekezettel s a gyermek- és ifjúsági munkáért felelős lelkésszel, *Győri Gáborral.* A rendszerváltás éveiben lehetőséget láttak arra, hogy meginduljon az evangélikus egyházi óvodai nevelés Orosházán.

A közös tervezésnek hála, 1990-től lehetőség nyílt arra, hogy felmenő rendszerben egyházi csoportokat indítson az intézmény. Valláspedagógiai szakmai munkáját segítendő Révész Józsefné 1992-ben beiratkozott az Evangélikus Teológiai Akadémia levelező hittantanári szakára, ahol 1996-ban újabb főiskolai végzettséget szerzett. Képesítését felhasználva nemcsak intézményében, de a város önkormányzati óvodáiban és iskoláiban is tartott hittanfoglalkozásokat, illetve -órákat.

Megírta az óvoda egyházi programját, melyet a Művelődési Minisztériumban, illetve 1992-ben az evangélikus óvónők országos konferenciáján is bemutatott. A magyarországi evangélikus óvodák munkáját ettől kezdve szakmai anyagokkal, oktatási segédanyagokkal, oktató videofilmekkel, évenkénti továbbképzésekkel segítette, igény szerint több alkalommal. Állami területen is hozzájárult az evangélikus keresztyén nevelés bemutatásához: 1992-ben és 1993-ban a szarvasi Brunszvik Teréz Óvóképző Főiskolán országos továbbképzés keretében gyakorlati bemutatóval tartott tájékoztatót az óvoda programjáról.

Szűkebb pátriájában, Békés megyében a megyei pedagógiai továbbképzést szervező Ipszilon Kiadó és Pedagógiai Kft. kérte fel több alkalommal megyei óvodai továbbképzési alkalmak vezetésére.

Révész Józsefné az óvodai nevelést a felsőoktatásban is népszerűsítette: 1993-tól az Evangélikus Teológiai Akadémián a nyári hitoktatóképzéseken, illetve a teológushallgatóknak tartott rendszeresen továbbképzéseket, előadásokat.

1999-ben elkészítette az óvoda helyi nevelési programját, mely a bajor óvodai modell hazai alkalmazásával az intézményt modell óvodává tette. Az ezt követő években Bajorországban többször tartottak továbbképzéseket a magyarországi evangélikus óvodák óvónői számára, illetve a bajor óvodai együttműködés keretében a bajor óvodapedagógusok számára.

1999-től a magyarországi evangélikus óvodák közül tíznek a helyi programját szakértőként véleményezte. Ebben a minőségben rendszeresen tartott előadásokat országos továbbképzéseken a pedagógiai központ felkérésére, illetőleg más felekezetű óvodákban is.

2008. augusztus 31-én ment nyugdíjba az orosházi Hajnal Evangélikus Óvodából. Ettől az időponttól kezdve óvodai szaktanácsadóként tevékenykedett a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Oktatási Osztálya megbízási szerződései, illetve az evangélikus óvodák vezetőinek megbízásai alapján.

Helyi óvodai programot készített a hódmezővásárhelyi Égből-pottyant Evangélikus Óvoda, a Tótkomlósi Evangélikus Óvoda, legutóbb a 2011 szeptemberében induló mezőberényi evangélikus óvoda részére.

Szakmájában továbbra is aktív maradt: 2010-ben a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Nevelési és Oktatási Osztályának megbízása alapján jelent meg az általa összeállított óvodai módszertani segédkönyv, mely az evangélikus óvodákban hittanfoglalkozásokat vezető óvónőknek és lelkészeknek nyújt szakmai segítséget. A *Mindennap Jézussal…* című kötet folytatásaként 2011-ben megjelent az általa szerkesztett gyűjteményes kiadás is, illetve a könyvhöz kapcsolódó bibliai kifestőfüzet. A mű hiánypótló volt, elsőként jelent meg kifejezetten az evangélikus óvodai neveléssel foglalkozó magyar pedagógiai szakirodalom.

2009-től hittantanárként is szolgált a helyi gyülekezetben. Megbízási szerződéssel a város hét önkormányzati óvodájában vezetett hetenként foglalkozásokat, illetve egy általános iskolában öt csoportban hittanórákat, valamint a város Táncsics Mihály Gimnáziumában két hittancsoportban tartott szintén heti rendszerességgel bibliaórákat.

2011. szeptember 1-jétől a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériumának határozata alapján kapott megbízást az induló mezőberényi Katicabogár Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda vezetésére. 2013. július 31-ig volt az intézmény vezetője.

2013. október 1-jétől az óvodai nevelés „tantárgygondozójaként” nyújt segítséget az evangélikus óvodák számára.

Révész Józsefné aktív gyülekezeti hitoktatói szolgálata mellett 1994-től folyamatosan presbiteri tisztséget is visel az orosházi gyülekezetben.

Egész életét a legkisebbek közötti szolgálat töltötte és tölti ki mind a mai napig. Isten előtti felelősséggel, az ő kezébe letett élettel, evangélikus egyházához való hűséggel igyekszik közel hozni mindenkihez immár több mint húsz éve az evangélikus óvodai nevelés ügyét.

Kitüntetései: 1998-ban szakmai munkáját elismerő Miniszteri Dicséretben részesült. 2001-ben a magyar kultúra napján munkáját Brunszvik Teréz-díjjal ismerte el az Oktatási Minisztérium.

Az évek során végzett eredményes munkája gyümölcseként sikerült kollégái, a szülők, gyermekek tiszteletét, szeretetét elnyernie. Szakmai tudását messzemenően elismerik, elfogadják. Személyes példamutatása, élete tiszteletet ébreszt nemcsak a közvetlen környezetében, hanem az ország evangélikus intézményeiben dolgozó kollégák körében is.

Kitüntetéséhez gratulálunk, Isten gazdag áldását kívánjuk életére, családjára, munkájára!

Megjelent az Isten üdvözítő kegyelme

Adventi-karácsonyi gondolatok egy kamarakiállításon

Advent első vasárnapjáig volt látható a kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácstermében *Olescher Tamás* képzőművész *Parabolák, tekercsképek és oltárok* című – október közepén nyílt – kiállítása. Lelkileg megfürödve a festő műveiben, a képek szinte gyermekded egyszerűsége, tisztasága, élénk színei, nyugalmat és békességet árasztó atmoszférája ragadta meg a látogatót. Ezt igazolandó – karácsony közeledtén – irányítsuk most tekintetünket *Az örök mű képei: Hiszek egy…* című festmény egyik részletére.

A karácsonyi hangulatot idéző kompozíciót látva talán éppen arra a békére, még inkább békességre vágyódunk, amelyet a művész sematikus alakjaival, alakzataival elénk tár. Újra megállni szeretteink körében a feldíszített karácsonyfa körül, és együtt lenni meghittségben, szeretetben. Éppen ez az inkarnáció, az első karácsony egyik fő üzenete is! Csendben, egy félreeső helyen, távol a világ zajától, egy idegen istállóban világra jött, testet öltött az emberiség Megváltója.

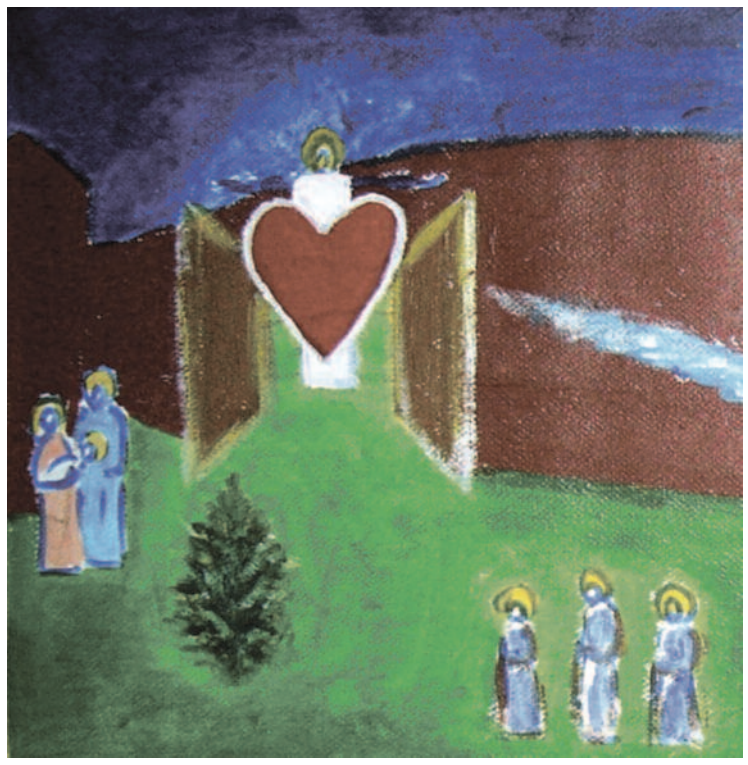

A szent családtól kissé hátrébb egy kaput látunk. Egy nyitott, nagy kaput, a menny kapuját (?), amelyen keresztül bepillanthatunk a folytatásba, a jövőbe. A nagy piros szív – a Luther-rózsa szívére is emlékeztetve – az életet, talán az értünk magát feláldozó Jézus Krisztus életét, féltő szeretetét jelképezi. Ez a szív akkora, hogy be se fér a kapun, a menny kapuján, azt üzenve a szemlélőnek: ebben a szívben mindenkinek, még neked és nekem is van hely!

A szív mögött égő gyertya, melynek mintha kitárt-széttárt karjai lennének. Gyertya, mely miközben fényt áraszt, önmagát emészti fel. Széttárt karok, melyek kit-kit magához szeretnének ölelni. Ez a kereszt túlfűtött szimbóluma, nagypénteké, a megváltásé, amiért karácsony csodája történt. A Mindenható értünk eljövő, elénkbe jövő, ésszel felfoghatatlan és megmagyarázhatatlan szeretetének szimbóluma.

És végül: kik azok ott, a képrészlet jobb alsó szegletében? A háromkirályok? Jézus a megdicsőülés hegyén Mózes és Illés társaságában? Vagy éppen a Szentháromság egy igaz Isten? Nem tudom, de nem is szándékozom megfejteni, mivel az elképzeléseknek egyenként is komoly és fontos üzenetük van karácsonykor…

Hogyan is olvassuk Pál apostolnak Tituszhoz intézett pásztorlevelében? *„Mert megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek, és arra nevel minket, hogy megtagadva a hitetlenséget és a világi kívánságokat, józanul, igazságosan és kegyesen éljünk a világban…”* (Tit 2,11) Így legyen – mindannyiunk életében.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok áldott és meghitt karácsonyi készülődést minden kedves Olvasónak!

■ Dr. Blázy Árpád

SEMPER REFORMANDA

„Lehet-e jobban kárhoztatni a gazdagságot vagy jobban megrémisztени a gazdagokat annál, mint hogy Isten üres kézzel bocsátja el őket? Ó, milyen hatalmas e kettő: ha Isten megelégít, vagy ha Isten elhagy! Hogy is segíthetne ebben a helyzetben bármely teremtmény! Mennyire meg tud rémülni valaki, amikor azt hallja, hogy kitagadta az atyja, vagy elveszítette ura kegyét. Mi, hatalmasok és gazdagok bezzeg nem ijedünk meg, amikor azt halljuk, hogy Isten elutasít minket. Sőt még azzal is fenyeget, hogy összetör, lealacsonyít és megüresít. Ezzel szemben mekkora öröm, amikor az apa jóságosan, az uralkodó pedig kegyelmesen fordul felénk. Vannak, akik erre ráhagyatkoznak, s ezért a testről és a vagyonról is képesek lemondani. Olyan nagy biztatást és vigasztalást nyújt nekünk itt Isten, de mi képtelenek vagyunk élni vele. Nem fordítjuk a javunkra, nem adunk érte hálát, és nem örülünk neki! Ó, nyomorult hitetlenség! Mennyire makacs és megátalkodott vagy, hogy nem érted ezeket a hatalmas dolgokat!”

Luther Márton: Magnificat *(Takács János és Percze Sándor fordítása)*

Időszerű szeretet – könyvbemutató

A Túróczy-hagyaték Alapítvány és a Luther Kiadó közös kiadásában jelent meg a közelmúltban *Túróczy Zoltán* evangélikus püspök (1893–1971) igehirdetéseinek legújabb kötete, melyet december 8-án, vasárnap 17 órakor mutatnak be a győri evangélikus Öregtemplomban. Az alkalom előadói az alapítvány kuratóriumának tagjai.

Túróczy Zoltán különleges alakja a 20. századi magyar történelemnek és egyháztörténetnek: a Magyarországi Evangélikus Egyházban háromszor választották püspökké, és erőszakos állami beavatkozással háromszor állították félre. A püspök születésének 120. évfordulójára kiadott *Időszerű szeretet* a második félreállítása idején, 1953/54-ben írt prédikációit tartalmazza.

A könyv és a Luther Kiadó egyéb kiadványai a bemutató alkalmával kedvezményesen megvásárolhatók.

Hovatartozásaim

Amiről szeretnék írni, az egyrészt nagyon személyes, sőt a személyességében naiv és együgyű, másrészt viszont szentimentálisan általános. Három választ kaptam az Úrtól három nap alatt, három csodával!

Az őszi szünet első napjait a Bakonyban töltöttük. Tésen vettünk szállást, az evangélikus templom melletti parókián.

Elindulás előtt adtam a fiókáimnak egy-egy listát arról, hogy mit pakoljanak be a csomagjaikba (kinek írásban, kinek rajzos jelekkel). Négy óriási pakkot raktak össze! Amikor a szállásunkon előkerültek az alvós állatkák, kispárnák, focilabda, dobütő, könyvek, varrókészlet, műanyag gyümölcsök, üres sajtdobozok a leendő kincseknek…, nem értettem, hová fértek el a ruhák.

Az én csomagom lett mégis a legnehezebb. Én nem mütyüröket, kedves haszontalanságokat pakoltam be, hanem gondokat. A napi rutinban felőrölt spontaneitás és jókedv salakját, amely a „nem tudom, hová tartozom” teherré súlyosodott. Megkértem a kislányomat, hogy három hatalmas puszival cuppantsa ki a fejemből a rossz gondolatokat. Nem rajta múlott, mindent megtett, de nem lett jobb – csak kicsit. (A mesebeli hármas számot kívántam!)

Az első reggelen, amikor a család még aludt, felmentem a templomhoz, és reggeli imádságomban elmondtam mindent az Úrnak. Azt súgta vissza, hogy ne vegyem nagyon zokon, de olyan vagyok, mint Jónás húgocskája, aki azt hiszi, elmenekülhet a kihívások elől, mert – mondjuk ki őszintén – gyáva, nincs hozzá kedve, és teljesen alkalmatlannak tartja magát vállalt feladataira. És hamm, bekapott a cethal gondolatbuborék formájában, amelyben már csak böjtölni és imádkozni lehetett. Ebben úsztam egész nap, és nem voltam büszke magamra.

Első csoda, első válasz. Bandukoltam kéz a kézben a hétéves legkisebbemmel, és beszélgettünk erről-arról, elsősorban az ábécé betűiről. Hirtelen megállt, és azt kérdezte, elmondanám-e neki annak az embernek a történetét, aki egy nagy hal gyomrában volt, a Jónásét.

Megdöbbentem. Honnan tudja?

Nem várta meg a válaszom, mert odafutott egy nagy fához, és megölelte: ez a családfám! Összekapaszkodtunk, és átöleltük a fát és egymást.

Ágas-bogas fa vagyunk mi is, akik egymásnak lettünk rendelve ezen a földi zarándokúton, és egymás gondolatait is olvassuk sokszor a szeretetben, amely fölülről árad ránk. A családomhoz tartozom!

Második csoda, második válasz. Megérkeztünk a római fürdő hatalmas szikláihoz, megpihentünk, igét olvastunk. Pont azon a helyen, pont azokban a percekben találkoztunk a tési evangélikus testvérekkel. Hihetetlen volt! Jót nevettünk, és örültünk egymásnak.

Másnap egy másik városban még kétszer találkoztunk. Nevettünk, és felfelé mutogattunk. Krisztus testének, az egyházának tagja vagyok! Hozzájuk tartozom, az egyházhoz, a testvéreimhez!

Harmadnap, a túránk elején találtam egy vándorbotnak alkalmas ágat, és azzal mentem, mendegéltem hegynek föl, völgynek le. Azon gondolkodtam, hogy tanítványa vagyok-e az Úrnak. Lesznek-e szavaim, lesznek-e tetteim, lesz-e imádságom? Néztem a botot, és arra gondoltam, olyan lehetetlen az, hogy engem az Isten használni tudjon, mint hogy ez a bot kivirágozzék. Ilyen csupasz, halott ág vagyok.

Elérkeztünk egy feszülethez, és leültünk együtt, az egész család imádkozni az otthoniakért. Janka lányom olyan ügyetlenül ült le, hogy nekem esett. Kezében volt egy nagy csokor pitypang, és azt mind rám kente, de szó szerint. Kivirágoztam tetőtől talpig.

A hiúságomnak biztosan jólesett volna, ha mondjuk rózsaszirmok, vadvirágok borítanak el, de a gyomnövényke kócos bóbitája is üzenetté vált. Nem kell bot, nem kell semmi varázs-segéd eszköz, amely megmutatja az Úr hatalmát, mert nekünk kell jellé válnunk mindenki számára. Nekünk kell sugározni, hogy az Úr szeret. Jézus Krisztus óta nem virágoznak ki a vesszők, hanem az emberi életek, de azok is csak akkor, ha Jézushoz tartozunk. Jézushoz szeretnék tartozni!

A harmadik csoda gyújtópont is volt, mert az Isten ölelésében velem volt a családom, és a gyülekezetemből az egyik testvérem üzenetet küldött éppen abban a percben, hogy gondol ránk. Csend volt és békesség. Összetartozunk.

„És amikor elvonult az Úr, nagy és erős szél szaggatta a hegyeket, és tördelte a sziklákat az Úr előtt; de az Úr nem volt ott a szélben. A szél után földrengés következett; de az Úr nem volt ott a földrengésben. A földrengés után tűz támadt; de az Úr nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott.” (1Kir 19,11–12)

■ Papp Andrea

HETI ÚTRAVALÓ

„Egyenesedjetek fel, és emeljétek fel a fejeteket, mert közeledik a megváltásotok.” (Lk 21,28)

Advent 2. hetében az *Útmutató* reggeli s heti igéi az Úr Jézus két eljövetele közötti időben élő keresztyéneket erre figyelmeztetik: ítélet előtt, kegyelem alatt élünk, és a világítélet bármikor elkezdődhet, mikor „az Emberfia eljön az ő Atyjának dicsőségében, és megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint”. (Mt 16,27; LK) Addig ti, christianusok „Hirdessétek a népeknek, és mondjátok: íme, az Isten, a mi Üdvözítőnk eljő. – Igazságát hirdesse az ég, mert ítéletet tart az Isten.” (GyLK 709 + 3) *„És akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel.”* Az Atya az ítéletet a Fiúnak adta át, ő így figyelmeztet: *„…tudjátok meg: közel van az Isten országa. (…) Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el.”* (Lk 21,27.31.33) „Az irgalmas Isten nem akarta, hogy az ítéletnap hirtelenséggel lepjen meg bennünket, ezért kegyelmével megtisztelve híven figyelmeztet. Hirdetteti igéjét, megtérésre hív. Jézusban minden bűnünk bocsánatát kínálja.” *(Dr. Luther) „Legyetek tehát türelemmel, testvéreim, az Úr eljöveteléig. …és erősítsétek meg a szíveteket, mert az Úr eljövetele közel van.”* (Jak 5,7.8) S amíg reménységünk egészen be nem teljesedik, kövessük *„azokat, akik hit és türelem által öröklik az ígéreteket”* (Zsid 6,12). A megdicsőült Krisztus János által levelekben üzen földön élő gyülekezetének, és kéri övéit: térjenek meg a pogány bálványimádásból s a tévtanításokból, illetve térjenek vissza az első szeretethez. A szavát meghallóknak ígéri: *„Aki győz, annak adok az elrejtett mannából, adok neki fehér kövecskét is, és a kövecskére írva új nevet…”* (Jel 2,17) *„Aki győz, annak enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomában van.”* (Jel 2,7) Mi csak vele győzhetünk. Ő a bíró, de mielőtt ítélne, eljött meghalni értünk. *„Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van…”* (Jn 3,36) Ezt ő így erősíti meg: *„…aki hallja az én igémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van; sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe.”* (Jn 5,24) S akik örök életre „ítéltettek”, jutalmat kaphatnak (lásd 1Kor 3,14). Pál írja: *„Mert mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé, hogy mindenki megkapja, amit megérdemel, aszerint, amit e testben cselekedett: akár jót, akár gonoszat.”* (2Kor 5,10) A nagytanács előtt szabadító, megváltó Urunk kijelentette magáról: ő a Krisztus, a Felkent, a Messiás. *„…mostantól fogva ott ül majd az Emberfia Isten hatalma jobbján.”* És az Emberfia az Isten Fia! *„Ti mondjátok, hogy én vagyok.”* (Lk 22,69.70) Pál szerint ez lesz a feltámadás rendje: a második eljövetelekor *„…maga az Úr fog alászállni a mennyből, és először feltámadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk, és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk.”* (1Thessz 4,16–17) *Marana tha!* – Urunk, jöjj! „Áldott Jézus, segíts minket erre, / Jöjj, és vígy át az örök életre, / Ahol örömben / Üdvözültekkel élünk a mennyben!” (EÉ 509,4)

■ Garai András

Evangélikus templomok a Magyar Televízióban

December 8-án, vasárnap az M1-en 10.52-kor *Evangélikus templomok* címmel a kővágóörsi és a várpalotai templomot láthatják nézőink. Szerkesztő: *Nagy László,* rendező: *Nemes Takách Ágnes.*

PALACKPOSTA

A Mikulás hozta…

Bizonytalanul lépkedett a saras, latyakos úton. Merre is menjen most? Nem így tervezte ezt a délutánt. A szorongató feszültség miatt a csokimikulást kezdte egyre erősebben markolni a zsebében. De jó, hogy ezt nem adta oda a lánynak… Már nem volt rá szükség. De most mit csináljon vele?

Csupa csoki lett tőle, idegesen próbálta letörölni hideg kezéről. Persze csak nehezen akart lejönni róla, úgy, mint régen, kicsi korában, amikor fülig maszatos lett az ilyen ajándékoktól. De ez a mostani rossz érzés is onnan messziről volt ismerős – a magány, a kitaszítottság, az értéktelenség.

Ezt így talán még sose tudta megfogalmazni. Szüleivel egyébként is igen kritikussá vált az utóbbi időben, akkoriban még nem találta volna meg a megfelelő szavakat, csak nagyon vágyott valami megértésfélére, szeretetre. Most látta maga előtt anyját, akitől olyan jólesett volna egy kis melegség, odafigyelés – de nem lehetett, mert „siet", és különben is „fut a háztartás". Eszébe jutott apja is, aki annyira megcsömörlött saját sikertelenségétől, hogy sosem bátorította, dicsérte.

* * *

Szent Miklós legendájában – ha lebontjuk róla a kedves, „édeskés mázat" – a felnőtt, érett ember számára is gyógyító apai és anyai szeretettel találkozhatunk.

Miklós elszegényedett szomszédja nehéz döntést hoz: bordélyba adja lányait. Az édesapa saját lányait kényszerül feláldozni, de Miklós közbelép, és az ablakukba dobott, arannyal teli zacskókkal elhárítja a veszélyt. A lányok immár a saját életüket élhetik. Lesz hozományuk, lehet saját családjuk, apjuk szerencsétlensége nem taszítja őket a szégyenbe.

Egy másik legenda arról szól, hogy egy asszony a templomba sietett megbizonyosodni a hírről, hogy Miklóst püspökké választották. Saját vágyának engedve őrizetlenül hagyta gyermekét, akit hazatérve megégve talált, mert túl közel ment a tűzhöz. Őt is Miklós menti meg, amikor megáldja a gyermeket. Képes olyan anyai, óvó légkört teremteni – szemben a kíváncsi, önző anyával –, amely gyógyulást hoz.

* * *

Mégsem dobta ki a csokit, a kuka már úgyis tele volt. Egykedvűen megkóstolta. Jó érzés töltötte el, utoljára talán a nagymamától kapott ilyet. Már rég a hónaljáig ért nagymama, de még mindig hozta neki ilyentájt a Mikulás-csomagot. Mindig mosolygott, mindig biztatta, erősítette.

Hirtelen jobb kedve lett. Eszébe jutottak a kedves mondatok, hogy ilyenkor adventben mennyi csodáról mesélt neki az idős asszony, karácsony igazi értelméről. És neki elhitte… Elindult végre az adventi díszben úszó utcák felé, és béke volt a szívében.

* * *

Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy a múltból hozott sebek véglegesen meghatároznak, börtönbe zárnak. Nagy fájdalmak és veszteségek között különösen is érezzük: nincs lehetőségünk kitörni az „ördögi körből". Pedig vannak körülöttünk gyógyító, „szent emberek" is. Akik vigasztalnak, megbékéltetnek a világgal, Szent Miklósként betöltik a hiányokat.

Adventkor, karácsony közeledtével újra fontosabb lesz az otthonkeresés, az elvágyódás valami teljesebb élet felé. Nem csupán romantikus nosztalgia ez: közel kell, hogy engedjük ezt az érzést, mert szükségünk van az újrakezdésre, a gyógyulásra. Mert a kisgyermekként közénk jövő Jézus az ünneppel a vágyott új kezdet lehetőségét hozza egészen közel.

■ Szántó Enikő

Névjegy: Szántó Enikő
Lelkész, lelkigondozó, 2013 szeptemberétől a Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezet lelkésze félállásban. Két kislánya édesanyja; Borbála öt-, Johanna két és fél éves.

SCHNELLER DOMONKOS FELVÉTELE

Az oldalt szerkesztette: Vitális Judit

REFORMÁCIÓ ÉS TOLERANCIA

„Nem szeretem, ha látványosan sajnálnak"

Beszélgetés Bánhegyi Orsolya kerekes székes fiatallal

▶ **„Négy keréken guruló orvosi rejtély vagyok" – így jellemzi magát félig komolyan, félig viccesen *Bánhegyi Orsolya.* A maga harminchárom évével ugyanis már túlélte a gerincvelői izomsorvadásban érintettek várható maximális életkorát; sorstársai élete tipikusan négy-öt éves korukban, kamaszkorban vagy fiatal felnőttként ér véget. A Budapesten élő fiatal lány előbb mérnök-informatikusnak tanult, majd elvégezte a pszichopedagógia szakot. A Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) titkári tisztét is betöltő Orsolyát a *reformáció és tolerancia* tematikus év jegyében kérdeztük.**

– Négy végtagra bénult kerekes székes vagyok. Az állapotomat bizonyos fajta genetikai mutáció okozza, amelynek orvosi rövidítése SMA. Ennek lényege, hogy a mozgatóidegek ott, ahol kilépnek a gerincoszlopból, nem tudnak regenerálódni, így szép lassan elhalnak. Ebből következik, hogy az izomzatom fokozatosan leépül. Száz százalékban ellátásra szorulok minden téren, az evéstől egészen az éjszakai forgatásig. Olyan szerencsés vagyok, hogy egész életemben édesanyám segítségét élveztem.

– Az interneten, írásban válaszolod meg a kérdéseimet. Évekkel ezelőtt néhányszor találkoztunk személyesen is, ezért merem kijelenteni, hogy szóban is teljesen természetes, nyugodt hangon mondanád mindezeket, a kesergés legkisebb jele nélkül.

– Már egyéves korom előtt kiderült, hogy mozgáskorlátozott vagyok, mert a forgásnál tovább nem jutottam a helyváltoztatásban; járni soha nem tanultam meg. Talán emiatt van az, hogy nekem igazából nem okozott nagy problémát vagy törést a helyzetem elfogadása.

A betegség szót nem véletlenül nem használom. Soha nem tartottam betegségnek azt, hogy kerekes székben ülök. Ez csak egy fizikai állapot, amely nem változtatható, és nagyon remélem, hogy nem ez adja a legfőbb jellemvonásaim alapját.

A betegség mindig betegségtudattal jár, ami nekem nincs. Persze ez nem jelenti azt, hogy ne lennék tisztában a fizikai korlátaimmal, illetve azzal, hogy a jövőben milyen problémákkal fogok majd szembesülni.

– Kerekes székben ülve mit tapasztalsz a társadalom részéről? Szándékosan sarkosan fogalmazok: elfordítják a fejüket az emberek, ha meglátnak az utcán, vagy úgy tesznek, mintha adott esetben egyáltalán nem szorulnál segítségre?

– A személyes élményeim nem rosszak. Véleményem szerint az, hogy milyen egy idegen reagálása a fogyatékos emberre, attól is függ, hogy milyen a fogyatékos reakciója az idegenre. Alapból mosolygós és pozitív ember vagyok, ami kifelé is látszhat, valószínűleg ezért nincs hosszú listára való sérelmem.

Két dolgon szoktam fennakadni: az egyik, amikor látványosan sajnálnak. A másik, amikor egy kisgyerek megkérdezi a szüleitől, hogy miért ülök elektromos kocsiban, és a felnőttek válasz helyett elrángatják a gyereket a közelemből, mintha rosszat tett volna. De ezt a tudatlanság számlájára írom. Szerencsére mindkét helyzettel egyre ritkábban találkozom.

– És azzal a vélekedéssel, hogy ha kerekes székben ülsz, akkor biztosan mentálisan, szellemileg is sérült vagy?

– Ez teljesen általános hozzáállás… Szoktak is furán nézni az emberek, amikor azt látják, hogy elkezdek beszélgetni azzal, akivel vagyok. De a legjobban akkor szoktak elcsodálkozni, amikor nyilvánvalóvá válik számukra, hogy akivel együtt látnak, az a barátom, aki teljesen önszántából tölti velem az idejét.

– Említettük már, hogy több diplomád van. Hogyan viszonyultak anno hozzád az iskolatársaid, illetve viszonyulnak jelenleg a munkatársaid?

– Általános iskolásként magántanuló voltam, gimnáziumba egy mozgáskorlátozottaknak fenntartott osztályba jártam. A Gábor Dénes Főiskolán több százan voltunk, és kevés időt töltöttünk az intézményen belül ahhoz, hogy barátságok épüljenek, de persze a lépcsőzésben mindig kaptam segítséget. Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán könnyebben alakítottam ki kapcsolatokat, bár nem tudom, mennyire tekinthetjük reprezentatívnak az ott szerzett tapasztalataimat, hiszen ott mindenki gyógypedagógusnak készült.

Jelenleg szemlézőként, távmunkában dolgozom itthonról négy órában, úgyhogy a munkatársaimmal nem is találkozom. Ugyan egyik diplomámat sem használom, mégis szívesen csinálom, mert igazán kényelmes munka annak ellenére, hogy reggel ötkor kell kezdenem, noha igazi éjjeli bagoly vagyok. Hosszú távon a gyógypedagógiával szeretnék foglalkozni, igaz, eddig még nem sikerült elhelyezkednem ezen a szakterületen, de remélem, egyszer lesz rá lehetőségem, hogy a segítő szakmában megtaláljam a helyem.

– Mennyire jellemző vagy ritka, hogy egy mozgássérült gyógypedagógusnak megy? Nem furcsállották, furcsállják? Mi az, amiben éppen a helyzeted miatt tudsz segíteni, mondjuk, a sorstársaidnak?

– A karon sokáig én voltam az egyetlen mozgáskorlátozott; hallás-, illetve látássérült hallgatók már többen megfordultak az intézményben. Nagyon sokat köszönhettem a speciális szükségletű hallgatókat segítő testületnek; sok segédeszközt biztosítottak számomra, hogy megkönnyítsék a tanulást és a közlekedést az épületben.

A pszichopedagógia feladata az érzelmi, viselkedés- és teljesítményzavarok felismerése és kezelése. A gyógypedagógiának ez a területe nem fogyatékos emberekkel foglalkozik, ezért nem tudom, mennyiben változtat a hozzáállásomon a saját helyzetem. Talán csak annyiban, hogy az egyén problémáját kevésbé tekintem az ő elsődleges személyiségvonásának, sokkal inkább az általános megnyilvánulásai a mérvadók számomra. Konkrétan mozgáskorlátozottak segítésével soha nem foglalkoztam.

– Már kiderült, hogy a legapróbb dolgokban is ellátásra szorulsz. A hétköznapokban milyen akadályokkal kell megküzdened? Hogyan éled meg például a tömegközlekedést, csak hogy egy tipikus példát hozzak?

– Az egy dolog, ha valami nincs akadálymentesítve, mert akkor az én feladatom megszervezni, hogy eljussak vagy bejussak valahová. Az azonban nagyon felháborít, amikor valamire azt mondják, hogy akadálymentes, pedig egyáltalán nem az! Gondolok itt egy túlságosan meredek rámpára, egy fix ajtóra, oszlopra a rámpa tetején vagy amikor például a BKV-nál néhány tízezer forintot spórolnak egy fémlapon, amelynek hiánya miatt elektromos kerekes székkel használhatatlanná válik egy-egy járat.

– És abban, hogy még nem sikerült elhelyezkedned pszichopedagógusként, számított, jelentett konkrét hátrányt a helyzeted? Egyáltalán: hogyan viszonyultak hozzád, ha megpályáztál egy állást?

– A munkakeresésben a legnagyobb akadály a kishitűségem. Az önéletrajzom első ránézésre sem mutat túl jól – annak ellenére, hogy nem fedem fel, hogy kerekes székes vagyok –, hiszen a tanulmányaimon kívül nincs túl sok minden benne, ami ma már egy friss diplomásnál is hátrány, nemhogy az én koromban. Konkrét állásinterjú, amikor a kvalitásaim megfelelőek voltak az állás betöltéséhez, akkor sikerült is; eddig összesen kétszer volt ilyen. Mire eljutottunk a személyes találkozóig, már tudták, hogy kerekes székes vagyok – meg kellett tudnom, hogy akadálymentes-e az épület, ahova mentem –, és nem éreztem, hogy ez problémát jelentett volna.

– Térjünk rá a meviszes kötődésedre. Hogyan ismerkedtél meg a Mevisszel?

– Katolikusnak kereszteltek, de kiskoromban a nagymamáimon kívül senki sem gyakorolta a vallását a környezetemben. Kiskamaszkoromban elkezdtem érdeklődni a vallás iránt, de ez kimerült abban, hogy a nagy ünnepeken elmentem édesanyámmal egy-egy misére.

Aztán lett egy nagyon kedves barátnőm, aki egészen kicsi kora óta járt a Mevisz Bárka szakcsoportjának táboraiba. Nagyon lelkesen mesélt a táborokról, hogy milyen sok élménnyel, mennyi új baráttal gazdagodott. Végül tizennyolc éves koromban nekem is sikerült eljutnom egy kemenesmihályfai táborba, ahol gondolkodásukban, életszemléletükben hozzám hasonló fiatalokkal ismerkedtem meg. Bebizonyosodott, amit korábban is gondoltam, hogy az állapotom ellenére én is tudok mások segítségére lenni, akár csak azzal, hogy mondok valakinek valami vicceset, amikor fáradt, vagy odafigyelve meghallgatom a problémáját. És persze nagyon sokat számított az is, hogy életemben először voltam hosszabb ideig távol édesanyám nélkül.

Azóta minden évben voltam táborban és tábortalálkozón. Az összes közeli barátomat ezeken az alkalmakon ismertem meg. Többször aktív részese voltam a passió-előadásoknak is. 2010 óta a Mevisz elnökségének a tagja vagyok, jelenleg pedig a titkári tisztséget töltöm be. Tavaly elindítottuk – vagy inkább újraindítottuk, bár teljesen új rendszerben – egy barátommal a Mevisz gyermekotthon-misszióját. Kéthetente szombaton foglakozásokat tartunk az Aga gyermekotthonban; itt kicsit gyakorolhatom a gyógypedagógián tanultakat is.

A Mevisz persze nem csak a „társadalmi" életemre volt hatással, mert hivatalosan ugyan még nem vagyok evangélikus, de ha valaki kérdezi, hogy milyen felekezetű vagyok, akkor „leginkább evangélikusnak" nevezem magam. Nincs állandó gyülekezet, ahova járok, de amikor tehetem, elmegyek istentiszteletre. A táborok ideje alatt, vagy amikor meglátogatom a barátnőimet – akik lelkészfeleségek–, mindig kihasználom a lehetőséget.

– Miként élted meg, amikor először voltál, nevezzük így, kiszolgáltatott helyzetben édesanyádon kívül másnak?

– Az első táborba érve igazából csak attól féltem kicsit, hogy milyen lesz idegenektől segítséget kérni, de a félelmem úgy fél órán belül elmúlt, mert annyira természetesen és szívesen segítettek, hogy nem volt zavarba ejtő. Pedig elég érzékeny vagyok a személyes zónámra, de rájöttem, hogy ha segítő céllal közelednek felém, akkor az egyáltalán nem kellemetlen.

– Milyen tanácsokat, ötleteket adnál a fiataloknak: mire figyeljenek, amikor mozgáskorlátozott vagy más fogyatékkal élő emberrel találkoznak, beszélgetnek?

– Elsősorban azt javasolnám, hogy viselkedjenek teljesen természetesen, ahogyan általában szoktak. Ha mozgássérülttel beszélgetnek, akkor lehetőség szerint ők is üljenek le; ez több szempontból is megkönnyíti mindkét fél helyzetét a kommunikációban. A mozgássérültnek nem kell kényelmetlen pózban felfelé néznie, az ép fél pedig máris kiegyenlített helyzetbe kerül. Már a beszélgetés elején nyugodtan meg lehet kérdezni a fogyatékkal élőt, hogy szabad-e érdeklődni a fogyatékossága oka vagy típusa iránt. Általában a fogyatékosnak nem okoz gondot, hogy erről beszéljen, és így a legkínosabb kérdéseken már az elején túleshetnek. Tabuk nélkül és lazán a legkönnyebb a társas együttlét mindkét fél számára.

■ V. J.

Gyülekezetépítés

Gyülekezetimunkatárs-képzőt végzettek konzultációja

A piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban ez évben az egyházi esztendő fordulóján rendezték meg a szokásos őszi továbbképző konzultációt a gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyamot végzett egyháztagok számára. A harmincfős, aktív gyülekezeti szolgálatot végző lelkes csapat látókörébe most – *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök vezetésével – a *gyülekezetépítés* kulcsszava került mint Jézus tanítványainak egyik legfontosabb eszköze a tanítvánnyá tétel missziós munkájában. Hiszen a „Robinson-keresztyénség" nem életképes formája Isten gyermekei földi szolgálatának. Az alábbiakban egy résztvevő személyes gondolatai olvashatók az általa megfogalmazott egy tucat kérdésben s a három nap alatt megkapott válaszokban.

1. Hogyan kezdjük a gyülekezetépítésben való részvételünket? Nyitóáhítatában D. Szebik Imre megadta a választ Mária és Márta történetével. Jézus most hozzánk érkezik adventi látogatásra. Nincs keresztyén élet az Isten szeretete s a Jézussal való személyes kapcsolat nélkül! Ő határozottan kijelenti: *„Mária a jó részt választotta, amelyet nem vehetnek el tőle."* Az Úr Jézus mellől elindulva kezdhetünk neki a gyülekezet látogatásának.

2. Érvényesül az egyenjogúság a gyülekezeti szolgálatokban? Dr. Joób Máté evangélikus lelkész, a Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetének egyetemi docense a megváltozott férfi- és női szerepekre hívta fel a figyelmet, éppen a gyülekezeti látogatásra való tekintettel. Utalt a teremtéstörténetre, mely szerint Isten férfivá és nővé teremtette az embert, hogy egymást kiegészítsék. Speciális nemi tulajdonságaink nem gátjai, hanem eszközei lehetnek annak, hogy elérjünk embereket. Interaktív előadásában választ kaptak a hallgatók sok úgynevezett kényes kérdésre is, de végső soron a gyülekezeti munkatárs felelőssége annak eldöntése, hogy az adott helyzetben ő alkalmas-e a látogatásra.

3. Kiknek szabad szolgálniuk a gyülekezet építésében? Jézus nem botránkoztatta meg a zsidó közösség tagjait; noha ő, a Fiú szabad volt minden földi kötöttségtől, mégis megfizette a templomadót. *Kézdy Péter* helyi lelkész esti áhítatában feltette a kérdést: mi szabadnak tekintjük-e magunkat? S ezt lehet elmondanunk a leendő gyülekezeti tagoknak is: Jézus által szabadok lehetnek a félelemtől is.

4. Miért jó keresztyénnek lenni? A személyes példamutatás elengedhetetlen azoknál, akik másokat akarnak a gyülekezetbe hívni; de Isten nem hagy magunkra, s ő cselekszik bennünk és általunk. A püspök reggeli áhítatában kettős választ adott erre a kérdésre: Isten ajándékoz elrejtettséget, valamint erkölcsi rendet és erőt gyermekeinek; így a közösség képes lesz a rászorulók gondjainak a hordozására s a megoldásban való közreműködésre is. A zsidók számára a törvény volt az Úr legnagyobb ajándéka, s nekünk is ajándékozza Lelkét, hogy az egyetemes papság elve alapján a gyülekezeti munkatársak is betölthessék tőle nyert küldetésüket.

5. Mitől lehet vonzó, ütőképes a gyülekezet? Az ősgyülekezetben a kereszt jegyében volt közösség, s Isten növelte a közösséget. Ma sincs ez másképp. Előadásában a püspök konkrét, mai problémákat is megemlített, például a cigányság arányának növekedését oktatási intézményeinkben, gyülekezeteinkben. Ne idegenkedjünk tőlük, fogadjuk be őket mint testvéreket! De legyünk realisták: ha olyan közösségekkel találkozunk, amelyek másról, nem Krisztusról „tanúskodnak", ne hagyjuk magunkat megtéveszteni!

6. De hogyan történjék a gyülekezetbe való beilleszkedés segítése, a személyes kapcsolatok keresése? Dr. Frenkl Sylvia pszichológus hasznos tanácsokat adott előadásában. Az teszi vonzóvá a gyülekezetet – mondta –, ha elhívatott egyháztagok vannak benne, s nyitott a közösség, ahová a kívülállóknak szabad belépniük. Hitbeli éhség vihet a gyülekezetbe, amely átlátható. Feladatot kell adni az új tagnak, s bizalmat kell neki szavazni, hogy sikerélménye legyen. Legyen, aki segíti a beilleszkedésben. Ám a visszatérőket is tapintatosan kell fogadni, személyes, nekik szóló érdeklődést kell tanúsítanunk. Fogadjuk el egymást a különbözőségek ellenére. Az a közösség erős, amelyik a leggyengébb tagját is bent tudja tartani akkor is, ha nincs különleges lelki ajándéka.

7. Tudunk-e eredményes gyülekezetépítési korszakokról egyházunk történetében, melyek bennünket is bátoríthatnak és taníthatnak? D. Szebik Imre előadása a magyar keresztyén egyház csillagóráiról lelkesítő választ adott a fél évezredes evangélikusság történetéből kiemelt három példával. A reformáció hajnalán elkezdődött az új hit terjedése; úgy mondták, *Luther* beléénekelte az evangéliumot a nép szívébe, és a könyvnyomtatás elterjedése is ezt segítette. A gályarab prédikátoroknak az ellenreformáció idején tanúsított helytállása ma is példaértékű. 1930 körül ébredés kezdődött, az evangélizáció időszaka, melynek áldásai máig hatóak egyházunkban.

8. Miként vélekedünk az egyház jövőjéről szóló 96 új tételről? Gyakorlati foglalkozás keretében, hat csoportban vitatták meg a lapunkban is – november 24-i és december 1-jei számunkban – megjelent, *Klaus Douglass* német evangélikus lelkész tollából származó tételek első hat állítását a jelenlévők, s minősítették is azokat: melyekkel értenek egyet és miért, mi az igazán fontos, s mi nem, ezekből. Itt csak a számára is legfontosabbat említi a tudósító: „Jézus Krisztus a válasz korunk spirituális éhségére." (11. tétel)

9. Mi a közös a zsidóság és a keresztyénség tanításában, és mik a különbségek? Miután a jövő nem létezik múlt nélkül, ismernünk kell közös gyökereinket. Éppen ezért a tanfolyamvezető előadásában felsorolta a legfontosabb azonosságokat, illetve különbségeket. A zsidók várják a Messiást – mi visszavárjuk. A zsidók is hiszik a feltámadást és az örök életet, de az övék a *törvény* vallása, a miénk a *kegyelemé.* A zsidók vallják kiválasztottságukat, mi nem zárunk ki senkit belőle. S a zsidóság nem misszionál, számunkra viszont máig érvényes Urunk missziói parancsa. Megismerhették a gyülekezeti munkatársak a zsidóság hét ünnepének lényegét, bibliai alapját is.

10. Mitől növekszik egy gyülekezet? Jövő és múlt után a jelenbe érkezve *Horváth-Hegyi Olivér* szentendrei parókus lelkésztől arról kaptak a résztvevők részletes tájékoztatást, mi a csoda látható titka, hogyan él ez a ma is állandóan növekvő gyülekezet. Vetített képes előadásában a lelkész a kezdetekig tért vissza. A gyülekezetben – melybe az új templom új embereket hívott – ma már az evangélikus keresztségű tagok vannak a legkevesebben, s már bővíteni is kell a karzatot, hogy beférjenek. Fontos a nyitottság, de a legfontosabb az evangélium hirdetése. Horváth-Hegyi Olivér elkötelezettségét a nyíregyházi gyülekezetből hozta, s amit ott tapasztalt fiatalkorában, azt szeretné – mint Szentendre első helyben lakó evangélikus pásztora – a városban megvalósítani.

Közösségükben tizenhárom csoport működik. Házaknál tartják az alkalmakat, melyekre „egyháztalanok" és „templomtalanok" is jönnek. Horváth-Hegyi Olivér fontosnak tarja a lelkigondozást, a családlátogatást, de a presbitériummal is elvonulnak hétvégi lelkigyakorlatra. Üzenetértékű, hogy a gyülekezetnek nincs kerítése. A lelkész esti áhítatában is hirdette: Isten országa közöttetek, bennetek van! Az emberek éheznek arra, hogy odafigyeljenek rájuk. Jaj annak a gyülekezetnek, amely nem tudja Isten ölelésével átölelni tagjait – mondta a szentendrei lelkipásztor.

11. Mitől sikeres egy lelkigondozói beszélgetés? Kézdy Péter egy családlátogatási esetet ismertetett írásban, és a munkatársak közösen beszélték meg a tanulságot: a látogatással megelőzhetjük a nagyobb bajt: ha a gyülekezeti tagok kibeszélik a problémáikat, s a lelkész közösségi elfoglaltságot tud ajánlani az elmagányosodott keresztyéneknek, akiknek nincs emberük…

12. Ki a bölcs gyülekezeti munkatárs? Advent első vasárnapi igehirdetésében a püspök hármas választ adott erre a kérdésre: az, aki számol Isten létével és jelenlétével; az, aki számol a saját cselekedete következményeivel; s az, aki számol Isten ígéreteivel. A bölcsesség kezdete az istenfélelem. Idézte *Bonhoeffert:* Isten nem minden kívánságunkat teljesíti, de minden ígéretét betartja! Érkezik a Messiás! Csak vele építhetjük a gyülekezetet!

E konzultáción nyert lelki áldások birtokában gyülekezeti munkatársainak is ezt kívánja a tudósító: *„Ezért ti is arra igyekezzetek, hogy gazdagodásotok a gyülekezet építését szolgálja."* (1Kor 14,12)

■ Garai András

A Jelenések könyve mai aktualitásáról Budavárban

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) és a Budavári Evangélikus Egyházközség által közösen rendezett őszi előadás-sorozat témája: *A Jelenések könyve mai aktualitása.* Előadó: *dr. Dér Katalin* egyetemi docens, klasszika-filológus, teológus, az irodalomtudományok doktora (ELTE). A következő alkalom december 12-én, csütörtökön 17 órakor kezdődik az egyházközség gyülekezeti termében (Budapest I. ker., Táncsics M. u. 28.) *A két fenevad: az antikrisztus és a hamis próféta – Mit jelent az, hogy a fenevad száma 666?* címmel. Áhítatot tart *Bencéné Szabó Márta* budavári lelkész.

Megjelent Fabiny Tamás új könyve

Kereszt fogantyú nélkül címmel jelent meg _Fabiny Tamás_ evangélikus püspök új könyve. A kötet a Magyar Rádióban elhangzott rövid lelki útmutatásokat foglalja össze tematikus csoportosításban. A Luther Kiadó gondozásában napvilágot látott kiadvány CD-melléklettel kerül az olvasók kezébe, _Dresch Mihály_ Liszt Ferenc-díjas dzsesszzenész hangszeres kíséretével.

Jónás István, a Magyar Rádió Zrt. vezérigazgatója ajánlásában azt írja: a kötet „a világ legkönnyebben használható lelki útvonaltervező programja". A rádió vezetője megemlíti: Fabiny Tamás képes az adóbevallás közelgő határidejét, az Európai Unió soros elnökségét, a fagyhalálról készült statisztikát, a Duna vízszintjének évszázados rekordját és az európai focibajnokság friss eredményeit kiindulópontként kezelni a hit kérdéseire adott válaszaiban. Úgy fogalmaz: „Időnként zavarba hoz az a természetesség, az a bölcsesség, amellyel egy-egy életsorsot egy bibliai idézet mellé helyez, legyen az a Luther Otthon egykori lakója, később az 1956-os Nagy Imre-kormány honvédelmi minisztere, *Maléter Pál,* a gyilkosság áldozataként elveszített *Andorka Eszter* evangélikus lelkész, illetve a kétszáz méteres mellúszásban világcsúccsal olimpiai aranyat nyert *Gyurta Dániel.*"

HORVÁTH-HEGYI ÁRON FELVÉTELE

A december 2-i könyvbemutatón Jónás István méltatja a szerzőt és kötetét

Fabiny Tamás 2008 januárjától a *Vasárnapi újság* című rádióműsorban *Kiss-Rigó László* római katolikus és *Szabó István* református püspökkel, valamint *Róna Tamás* rabbival azóta is rendszeresen ad vallási, a mindennapokban alkalmazható tanácsokat. A *Lélektől lélekig* rovatban három-négy percben osztják meg gondolataikat a hallgatókkal. A könyvben összegyűjtött áhítatok mind itt hangzottak el.

„Munkám során mindig közvetíteni igyekszem különféle emberek, irányzatok és szakterületek között. Ez a szándékom ezzel a kötettel is" – jellemezte Fabiny Tamás evangélikus püspök a műsort és az ebből készült könyvet. „A buzgó hívőkben – az egyházban talán még újszerű nyelvezettel – munkálni szeretném a világ és a mindennapok problémái iránti érzékenységet. Az egyháztól távolabb állókkal pedig szeretném megismertetni Isten csodálatos üzenetét, a mai nyelven megszólaltatható Bibliát" – vallott hivatásáról.

A szerző meggyőződése: „Teljesen mindegy, hogy falusi templomban, középiskolás fiatalok körében, kórházi ágy mellett vagy éppen a legszélesebb nyilvánosság előtt szólalunk meg", hiszen a cél az, hogy a lelkész közvetítsen különböző emberek és irányzatok között, és „a maga tökéletlen eszközeivel szólaltassa meg a Biblia üzenetét" abban az adott korban és közegben, amelyben élünk.

■ MTI

Biokémikus Budavárban

A tavaly szeptemberben indult Budavári Evangélikus Szabadegyetem idei utolsó alkalmát december 2-án tartották. A vendég *dr. Csermely Péter* volt. A biokémikus akadémikus kutatási területe a stresszfehérjék működése, az öregedés és a hálózatok.

Isten hálózatai – a saját épülésünk hálózatos útjai című előadása nemcsak érdekfeszítő volt, hanem a laikusok számára is közérthető. Így az előadást követő fórum keretében sorra érkeztek a kérdések és hozzászólások a téma mindennapi vonatkozásaival kapcsolatban. Csermely Péter mindenekelőtt megállapította: „Idehaza a rendszerszintű gondolkodás csekély: ez válság idején életveszélyes…" Majd hozzátette: „Tehetségesebbek vagyunk, mint ahogy mutatjuk."

A professzor biológiai példák segítségével fejtette ki, miben vagyunk mi, magyarok jók, és mi az, amivel ezt az erősségünket sajnos gyengítjük. Bár a négy legindividualistább nemzet közé tartozunk – ráadásul még kreatívak is vagyunk –, rejtett képességeink mégis kárba vesznek. Hogy hol a hiba? Egyrészt mindez nem párosul egészséges önértékeléssel, másrészt a versengés helyett sokkal több együttműködésre lenne szükségünk. Eközben célszerű lenne több kockázatot is vállalnunk, illetve meg kellene tanulnunk a másiktól tanulni. A rugalmas gondolkodásban és tanulási készségben rengeteg potenciál rejlik – mondotta Csermely Péter.

■ Horváth-Hegyi Áron *felvétele*

Sikeres parókusi vizsgák

Az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatala által meghirdetett 2013. őszi parókusi alkalmassági vizsgálatra két beosztott lelkész jelentkezett: *Kovács Viktor (balra),* az Evangélikus Teológusotthon, valamint *Csadó Balázs,* az Irsai Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze. A szóbeli meghallgatásra november 26-án került sor.

Az egyórás vizsgák az öt írásbeli munka megbeszélésével kezdődtek. A gyülekezet/intézmény SWOT analízise – vagyis az erősségek, gyengeségek, a lehetőségek és a veszélyek feltárása –, a böjti és esketési igehirdetések, a konfirmációi óravázlat és a *Reformáció és kultúra* témakörben megírt előadás górcső alá vétele számos lehetőséget kínált a négyfős bizottságnak, hogy a jelöltek gyakorlati teológiai tudását feltérképezze. Mindezek után szóbeli kérdésekre kellett válaszolniuk a vizsgázóknak.

A vizsga eredményeképpen *dr. Fabiny Tamás* püspök mindkét beosztott lelkésznek átadhatta a parókus lelkészi oklevelet, amely bizonyítja, hogy bekerültek a parókusi jogkörrel felruházható lelkészek sorába.

■ Horváth-Hegyi Áron *felvétele*

A beosztott lelkészként jelenleg a józsefvárosi evangélikus gyülekezetben szolgáló *Románné Bolba Márta (középen)* november 28-án eredményesen letette a Magyarországi Evangélikus Egyház illetékes bizottsága által – az 1997. évi II. törvény 10/A § (2) bekezdése, valamint a 3/2003. (V. 23.) országos szabályrendelet rendelkezése szerint – lefolytatott parókusi alkalmassági vizsgát. Eszerint Románné Bolba Márta önálló gyülekezeti szolgálat végzésére alkalmas, erre a szolgálatra megválasztható vagy meghívható.

■ Kiss Tamás *felvétele*

Nyugdíjas lelkészek adventi találkozója

„Amikor pedig ezek elkezdődnek, egyenesedjetek fel, és emeljétek fel a fejeteket, mert közeledik a megváltásotok.” (Lk 21,28)

Tisztelettel és szeretettel meghívjuk nyugdíjas lelkész testvéreinket házastársukkal együtt és a lelkészözvegyeket hagyományos adventi találkozónkra, melyet december 13-án, pénteken 10 órai kezdettel rendezünk a Rózsák terei evangélikus kollégiumban (1077 Budapest, Rózsák tere 1.).

Kérjük testvéreinket, hogy *részvételi szándékukat december 8-áig jelezzék vissza* az alábbi címen: Bence Imre, 1014 Budapest, Táncsics M. u. 28. vagy telefonon: 1/356-9736 vagy 20/824-4037.

Erős vár a mi Istenünk! Szolgatársi köszöntéssel:

Bence Imre *esperes,* Fabiny Tamás *püspök*
Gáncs Péter *püspök,* Győri Gábor *esperes*

Ha advent, akkor örömteli várakozás

Lutheránus sokadalom Kolozsvárott

„Az advent fő célja, hogy közelebb vigyen gondolatban és hitben a megszületés, a megtestesülés csodájához. A várakozás, majd a beteljesülés tehát örömünnep. Ezt az életörömöt, vidámságot szerettük volna kifejezni az ünnepkörrel és sokadalommal” – összegezte a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház adventi nyitányát *Adorjáni Dezső Zoltán* püspök. A két napba sűrített *adventi ünnepség és sokadalom* Kolozsvárott maradéktalanul teljesítette feladatát – felnőtt és kisgyerek, hívő és nem hívő felszabadultan érezhette: a csoda elkezdődött.

Az ünneplés múlt szombaton este hat órától vette kezdetét a lutheránus templomban, ahol *Kerékgyártó Zsolt* református lelkipásztor tartott áhítatot. A lelkipásztor hangsúlyozta, hogy az advent nem ölbe tett kézzel történő várakozás, hanem cselekvő: az Istentől kapott kegyelmi ajándékokat ki kell csomagolnunk. Ha kicsomagolatlanul hagyjuk őket, akkor már nem ajándékok. Az evangélikussághoz tartozó *Bartalis János* és *Weöres Sándor* élt ezekkel az ajándékokkal, művészetük tanúbizonyság hitről és szeretetről.

Mindkét költőnek kerek születési évfordulóját ünnepeljük idén: Bartalis János, akinek emlékét a kolozsvári evangélikus püspökség udvarán tábla őrzi, százhúsz évvel ezelőtt, Weöres Sándor pedig száz évvel ezelőtt született.

Balázs Imre József irodalomtörténész néhány anekdotával próbálta felkelteni a kíváncsiságot a két költő írásai iránt. Az egybegyűltek megtudhatták, hogyan válhatott Magyarországon is befutott költővé az erdélyi poéta. Mikor verseiből összegyűlt egy kis füzetre való, betette őket egy borítékba, melyre csupán annyit írt: *„Kosztolányi Dezső* költő, Budapest”.

Az elküldött levélre két nap múlva már válasz is érkezett. „Ez az akkori postáról nagyon pozitív képet fest, de Kosztolányiról is, aki azonnal válaszolt egy pályakezdő levelére” – mondta az egyetemi adjunktus. Kosztolányinak tetszettek Bartalis írásai, melyekből több meg is jelent a *Nyugatban.*

Laczkó Vass Róbert színművész dalvándorlással tette még fesztelenebbé a hangulatot a felújított, világos templomban. Megzenésített Ady-, József Attila-versekkel, sanzonokkal villantotta fel a szeretet sokszínűségét. A zenés összeállítás végén egészen könnyed, majdnem pikáns dalokkal csalt mosolyt az arcokra.

Az adventi ünnepség vasárnap istentisztelettel folytatódott, amelyen *Krámer György* püspökhelyettes, a kolozsvári egyházközség magyarországi, pilisi testvérgyülekezetének lelkésze hirdette Isten igéjét, a liturgiai szolgálatot pedig Adorjáni Dezső Zoltán püspök és *Domokos Jenő,* a türkösi gyülekezet lelkésze végezte. Az igehirdetésben elhangzott az advent legfontosabb kérdése: a várakozás alatt megszületik-e életünkben Isten, be tudunk-e lépni a hozzá vezető ajtón? Az istentisztelet végén a kézfogások láttán egyvalamiben biztosak lehetünk: a jelenlévők, ha csak egy pillantás vagy kézfogás erejéig is, de találkoztak egymással.

A templom udvarán megtartott ünnepi sokadalomban pedig egymásra is mosolyoghattak, megkóstolhatták egymás süteményeit, örülhettek az erre az alkalomra készült kézműves ajándékoknak. Az egyházközség vallásórás gyerekei, a konfirmandusok, a Collegium Lutheranum egyetemista ifjúsági csoport, az egyházközség Petrőczy Kata Szidónia nőszövetsége, kisiskolások, óvodások, a Báthori István Gimnázium kisegítő osztályos tanulói, cserkészek árulták jelképes összegekért a saját maguk készítette süteményeket, karácsonyi ajándékaikat, hogy az összegyűlt pénzt jótékonysági célokra fordítsák. Még Brassó megyéből is érkezett két lány, hogy gyülekezeti adventi koszorúkkal fokozzák az otthonokban az ünnepi hangulatot.

Aki fázott, forralt borral és meleg teával oldódhatott, aki éhes volt, sült kolbásszal, bográcsossal. A vásári zsibongásban galambot röptettek

VÁSÁRI PILLANATKÉP

a gyermekek legnagyobb örömére, tombolán pedig megszámlálhatatlan ajándékot nyerhettek a felnőttek is.

A kétnapos esemény végén talán többekben megfogalmazódott, hogy a kereszténység lehet nagyon is örömteli. „Krisztusban szabadok vagyunk, ez mindennek az alapja” – mondta a sokadalomban a püspök. És valóban.

Az adventi ünnepséget – már hetedik alkalommal – a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház és a Kolozsvári Lutheránus Egyházközség szervezte, közreműködött a Petrőczy Kata Szidónia Evangélikus Nőszövetség, a Családfa Életsegítő Egyesület, a kolozsvári 3. számú Apáczai Csere János cserkészcsapat és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Nőszervezete.

■ Oborocea Móni

Istentiszteleti rend • 2013. december 8.

Advent második vasárnapja. Liturgikus szín: lila.
Lekció: Lk 21,25–36; Róm 15,4–13. Textus: Mal 3,13–19. Énekek: 142/804., 133.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; du. 5. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (asztali beszélgetések) dr. Joób Máté; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) dr. Béres Tamás; de. 11. (úrv.) Győri Gábor; Pelikán András iktatása; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás, liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Gáncs Tamás; **XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (úrv., Tamás-mise); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv., szuplikáció) Németh Gábor V. éves teológushallgató; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; du. 5. (ifjúsági) Bátovszky Gábor; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Éva; du. 5. Kapi Zoltán; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; du. 5. (gyermek-istentisztelet) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.

Összeállította: Balla Mária

HIRDETÉS

Isten – természet – ember

Dunántúli református gazdálkodók első találkozója

Pápán rendezték meg a dunántúli református gazdálkodók első találkozóját. A város református teológiai akadémiáján november 9-én zajlott rendezvényen mintegy nyolcvanan vettek részt. Az alábbiakban az elhangzott előadásokból emelünk ki néhány gondolatot.

Steinbach József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke nyitóáhítatában így fogalmazott: „Vajon az, hogy haldoklik a vidék, széthullanak a közösségek, egyre szekularizáltabb világban élünk, nincs-e kapcsolatban azzal, hogy az embereknek nincs az örök életbe vetett hitük? Ha van örök életbe vetett hit, lehet lassabban, értelmesebben, nagyobb szeretettel élni a világban: ez a vidék és a valós közösségek létrejöttének, megújulásának valódi igei alapja."

Köntös László, a Dunántúli Református Egyházkerület főjegyzője köszöntőjében arra világított rá, hogy „a református egyház vidéki egyház, aki benne él a falusi gyülekezetekben, az érti meg igazán a református egyház belső lelkületét. Reméljük, hogy ez a magyar gazdatársadalom újra fog éledni, és ahogy szövetséges volt régen a paraszti világ és az egyház, úgy a jövőben is szövetségesek lehetnek, és az ige fényében megérthetjük, hogy mi a dolgunk ebben a világban."

Dr. Vladár Gábor, a találkozó helyszínéül szolgáló intézmény rektora a teológia és a természettudományok kapcsolatáról beszélt: „A teológia és a természettudományok több évszázados házassága a 19. században végzetesen megromlott. (…) A teológia visszavonult az antropológia és a történelem területére, ez korunkban azonban már nem engedhető meg." Továbbá kifejtette – az *Ó-* és *Újszövetségen* keresztül is példázva –, hogy a Biblia mennyire egységben látja az embert és természetet, a termőföldet, amelyeknek kölcsönösen szükségük van egymásra. Isten parancsa, hogy az ember művelje és őrizze a földet, felelősséget ró ránk.

„Mi, gazdálkodók a természetben megismerhetjük Isten csodáit és tetteit" – *Gyimóthy Géza,* a Tatai Református Egyházmegye gondnoka a hívő gazdálkodó ember Istennel és a teremtett világgal való kapcsolatáról mondta el gondolatait előadásában. Nyolc pontban összefoglalva világított rá a gazdálkodó ember, Isten és természet szoros napi kapcsolatának jellemzőire.

„A vidéki élet gazdálkodás és Isten szeretete nélkül elképzelhetetlen. Nincs erős Magyarország erős mezőgazdaság nélkül, amelynek feltétele az erős vidék. Erős vidék pedig csak hit által létrehozott és összetartott erős közösségekből jöhet létre. A gazdák egy hívő közösség tagjai – minél közelebb vagyunk a természethez, annál közelebb érezhetjük magunkat Istenhez és embertársainkhoz egyaránt. Ezt csak az tapasztalhatja meg, aki nyitott a túlvilágban, feltámadásban való hitre. Ha több ponton találjuk meg a közös hangot, Isten segítségével többre lehetünk képesek" – mondta el *Győrffy Balázs,* a nemesgörzsönyi református gyülekezet presbitere, aki a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnökeként a kamara céljáról is szólt a részt vevő gazdálkodóknak.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
ararat@lutheran.hu

Szalay László Pál telkibányai református lelkipásztor *Egy ökogyülekezet élete és szolgálata* címmel tartott előadásában bemutatta gyülekezetét, illetve azokat a tevékenységeket, amelyekkel a telkibányai ökogyülekezet keresi az Istennel való szorosabb kapcsolat természetközelségben fellelhető útjait-módjait.

„Közös örökségünk megőrzése, Isten rendje szerinti továbbalakítása, továbbadása a feladatunk, miközben tudjuk, hogy hol vannak a gyökereink. Istennek tetsző módon merjünk egyre inkább konzervatívak lenni, és ezt határozott szelídséggel vállaljuk fel. A fizikai munka, a gazdálkodás tisztelete önmaga is istentiszteletté lehet" – fogalmazott a találkozó zárásakor Steinbach József püspök. Mint mondta, a rendezvény azt is kifejezte, hogy példaadással jelen lehet lenni a gyülekezetben. Kifejezte azt a reményét, hogy a gazdák részvételével erősödhet az egyház és a vidék kapcsolata, erősödhetnek a vidéki gyülekezetek is.

■ Tóth Cseperke
Forrás: refdunantul.hu

EVÉL&LEVÉL

Advent – ahogy én (meg)élem

„Várván vártam az Urat, és hozzám hajolt, és meghallgatta kiáltásomat." (Zsolt 40,2)

„Adventus Domini" – avagy várakozás, felkészülés az Örökkévaló eljövetelére. Sokszor és sokan, talán leegyszerűsítve, összemossák ezt az időszakot a karácsony előtti néhány héttel, amelyet az egyházon belül is valóban adventnek hívnak. Ekkor sokan készítenek adventi koszorút, készülődnek a karácsonyra, és – jobb esetben – vasárnaponként rövid beszélgetés, közös olvasás keretében meggyújtanak egy újabb gyertyát a koszorún.

Bevallom, én is ebbe a körbe tartoztam sokáig, de néhány éve számomra mást és máshogy is jelent az advent, az adventi üzenet. A napokban lesz négy éve, hogy édesapám néhány hét leforgása alatt életerős, elpusztíthatatlan kőszikláből majdhogynem szó szerint porrá vált, és eltávozott, óriási űrt hagyva maga után. Talán mondanom sem kell, hogy ezután napjaimat ép testben épp hogy éltem. Tulajdonképpen biorobotként tettem a dolgomat, gépiesen és pontosan, de nem tudtam mit kezdeni magammal. Naponta változtak a hangulataim. Egyik nap magamba roskadva néztem, de nem láttam semmit, másik nap pedig fékezhetetlen dühvel haragudtam mindenre és mindenkire, még az Úrra is, hogy ezt tette VELEM. Igen, csupa nagybetűvel! Ma is azt gondolom, hogy ezek valahol a tökéletlenségünkből fakadó természetes és önző reakciók. Nem is akartam ezeknek az érzéseknek gátat, korlátot szabni, hagytam, hadd folyjon és áradjon szét ez a sokféle érzés bennem.

Aztán néhány nap múlva jött a hír: ismét apa leszek, útban van második gyermekem, aki szinte napokkal azelőtt foganhatott, hogy édesapám végzetesen megbetegedett. És akkor ott, a hír hallatán ráeszméltem arra, amire az embernek saját élettapasztalata alapján csak ritkán van lehetősége: hogy az Úr mindig velünk van, mindig gondoskodik rólunk, mindig megmutatja magát nekünk, csak legyen szemünk hozzá, vegyük észre, lássuk meg! Nem tudom ugyanis másképpen értékelni és értelmezni azt, hogy az egyik legnagyobb emberi veszteséget egy új élet ajándékával próbálja pótolni.

Félreértés ne essék, az édesapám elvesztése miatti fájdalmat semmi sem enyhítheti. Ma sincs olyan nap vagy akár óra, amikor ne jutna eszembe, ne gondolnék arra, hogy ebben vagy abban a helyzetben mit mondana, tenne, vagy mennyire örülne sikereimnek, mennyire büszke lenne fiaira, unokáira. Lányomat és minden napot, amelyet vele, családommal tölthetek, ezért is tekintem – minden korábbi veszteség ellenére – az egyik legnagyobb ajándéknak, és ezért tudom azóta is azt mondani őszintén bárkinek, aki megkérdezi: „Köszönöm, jól vagyok, minden rendben!"

„Ezért legyetek ti is készen, mert abban az órában jön el az Emberfia, amelyikben nem is gondoljátok." (Mt 24,44)

Várom az adventet, ahogy az elmúlt években mindig. Várom az emlékeket – a rosszakat is! Várom gyermekeim reggeli mosolyát, esti szusszanását. Várom a karácsonyt, a szentestét. Látom szemükben az Örökkévaló fényének ragyogását, létezésükben az Úr eljövetelét. Számomra ezt (is) jelenti az advent.

Boldog adventet mindenkinek!

Dr. Nagy Norbert *(Budapest)*

HIRDETÉS

Ünnepi készülődés az egészség jegyében

Az őszi-téli időszakban kimerül a szervezetünk, fáradékonyabbak vagyunk, és fogékonyabbak a fertőzésekre, betegségekre. Az ünnepi készülődésben hajlamosak vagyunk kevésbé törődni magunkkal. Fontos, hogy ilyenkor is fordítsunk figyelmet a megelőzésre, és ha bármilyen rendellenességet észlelünk, azonnal forduljunk orvoshoz, hogy a problémákat még a kezdeti szakaszban kezelhessük.

A hideg idő se vegye el kedvünket, séljunk sokat a szabadban! A hó a napsugarak közel nyolcvan százalékát visszaveri, a fény a hóról való visszaverődés során még erőteljesebb lesz, így szemünket télen is védeni kell. A megelőzéshez viseljünk UV-szűrős védő- vagy napszemüveget.

Szintén fontos az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás télen is. Tudományos kutatások kimutatták, hogy a lutein és a zeaxantin felel a makula pigmentsűrűségéért, és ezzel kulcsfontosságú lehet a szem megóvásában. Mindkét összetevő „belső napszemüvegként" funkcionál.

Kerüljön az ünnepi asztalra is sok zöldség és gyümölcs, és ilyenkor is tartsuk szem előtt az egészség és a megelőzés fontosságát, hiszen így is gondoskodhatunk szeretteinkről és magunkról!

Tisztelt Olvasóink és Előfizetőink!

Azt a jó hírt oszthatom meg Önökkel, hogy 2014-ben nem változik az *Evangélikus Élet* ára! Egy lapszám továbbra is 275 forintba kerül majd. Az éves előfizetési díj 14 300 Ft, a féléves 7150 Ft, a negyedéves 3575 Ft, az egyhavi 1195 Ft. Kiadónk továbbra is előfizetési kedvezménnyel, pontosabban ajándék hónapokkal „jutalmazza" azokat, akik új előfizetőt toboroznak a lap olvasótáborába. Támogatói akciónk újbóli meghirdetésével pedig továbbra is azoknak szeretnénk segíteni, akik anyagi okok miatt kényszerülnének a lapelőfizetés lemondására.

Még mielőtt elfelejtenénk: *azon előfizetők között, akik 2014. január 6-án, vízkereszt ünnepén érvényes Evangélikus Élet-előfizetéssel rendelkeznek, sorsolást tartunk.* A nyertes másodmagával térítésmentesen tölthet el egy hétvégét (péntek vacsorától vasárnap ebédig) a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban egy előre egyeztetett időpontban. Elektronikus leveleiket az elofizetes@evelet.hu e-mail címre küldhetik el.

■ Kendeh K. Péter,
a Luther Kiadó igazgatója

HÍREK, HIRDETÉSEK

A Luther Kiadó és az evangélikus könyvesbolt ünnepi nyitva tartása

December 2-ától 23-áig, hétfőtől péntekig 9-től 18 óráig.
December 14-én és 21-én, szombaton 9-től 18 óráig.
December 24-étől az ünnepek és leltározás miatt *zárva* tartunk.
Nyitás: 2014. január 13-án, hétfőn.

Kérjük, vegyék figyelembe, hogy a leltározás ideje alatt érkező megrendeléseket a kiadó január 13. után tudja teljesíteni.

Köszönjük a kedves lelkészeknek és vásárlóinknak, hogy megrendeléseiket idejében eljuttatják hozzánk.

Mindenkinek békés ünnepi készülődést kívánnak a Luther Kiadó munkatársai.

Taizé-ima és énekegyüttlét

A rákosszentmihály–sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb december 10-én, 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: *gyertyafeny.lutheran.hu.*

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Őrbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Idősgondozás Budán. 88 éves édesanyám mellé keresek gyakorlott, szeretetteljes budapesti hittestvért havonta egy hétre bentlakással. Tel.: 20/321-0302 vagy 385-3761 este.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED?

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 8-ától december 15-éig

VASÁRNAP

6.00 / Bartók rádió
Muzsikáló reggel
Vasárnapi orgonamuzsika
8.30 / Régió Rádió 1485
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
9.30 / ZDF (német)
Evangélikus istentisztelet
10.05 / M1
Biblia a magyar költészetben
Pilinszky János
10.50 / M1
Evangélikus templomok
Kővágóörs és Várpalota
11.00 / Duna Tv
Evangélikus istentisztelet
11.30 / M1
Baptista magazin
14.00 / Budaörs Rádió
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora

HÉTFŐ

8.45 / Duna Tv
Hagyaték
Ember az út szélén – a magyar emigráció
9.40 / Duna Tv
Isten kezében
Adventi beszélgetés
10.10 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
13.15 / Duna World
Baptista magazin
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonások
Orbán Tibor pedagógus
22.00 / Bartók rádió
Dzsesszkoncertek
Lamantin dzsesszfesztivál 2013
23.00 / Rádió 17 (Budapest, Pest megye)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu)

KEDD

11.07 / Kossuth rádió
A Hely (riportműsor)
13.25 / M1
Kerékpártúra (biciklismagazin)
20.00 / Corvinus Rádió
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu)
20.00 / Pax Tv
Kút (élő interaktív műsor)
Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész
20.25 / Duna World
A rejtélyes XX. század
Kun Miklós történész műsora
21.30 / Duna Tv
Krízispont
(amerikai játékfilm, 2011) (102')
23.35 / M1
Egy zenész Liszt nyomában (amerikai zenés dokumentumfilm, 2010)

SZERDA

10.00 / Bartók rádió
Hang-fogó
Bach: 21. kantáta
14.45 / Mezzo Tv
Bach: Karácsonyi kantáták és Magnificat
18.15 / Duna World
Duna-anziksz (magyar ismeretterjesztő sorozat)
A mi Dunánk
19.44 / Kossuth rádió
Téli meseház
A Kaláka együttes felvételeiből
21.20 / Bartók rádió
A Gallus Singers hangversenye
Gregorián dallamok
23.25 / M1
Angi jelenti (dokumentumműsor)
Közérdekű munka

CSÜTÖRTÖK

6.00 / Bartók rádió
Muzsikáló reggel
19.30 / Duna World
Hazajáró
Nagykő-havas – A hétfalusi csángók bércein
20.25 / Duna World
Magyar történelmi arcképcsarnok (magyar ismeretterjesztő sorozat)
Antall József
20.47 / Bartók rádió
A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának Richard Strauss-hangversenye
21.05 / Kossuth rádió
Belépő (kulturális magazin)
21.55 / Duna Tv
Sose halunk meg (magyar játékfilm, 1992) (86')
22.50 / M1
Nemzeti nagyvizit
A trianoni szerződés

PÉNTEK

12.20 / Duna World
Fejezetek Magyarország közlekedéstörténetéből (magyar ismeretterjesztő sorozat)
14.35 / Kossuth rádió
Regényes történelem
16.30 / Pax Tv
A Deák téri evangélikus múzeum (ismeretterjesztő film)
21.40 / Duna Tv
Gyöngyöző cián (francia tévéfilm, 2013) (94')
22.00 / Bartók rádió
Útlevél nélkül – az igazi crossover
Búcsúzik a Verdi–Wagner-év
22.15 / Duna World
Üzenem az otthoni hegyeknek... (magyar dokumentumfilm-sorozat)

SZOMBAT

8.10 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
8.35 / Duna Tv
Isten kezében
13.30 / Duna World
Lyukasóra (irodalmi műsor)
14.40 / M1
Jane Eyre (angol–amerikai játékfilm, 2011) (115')
14.55 / Duna Tv
Fügefalevél (magyar játékfilm, 1966) (82')
15.30 / Pax Tv
A kis gyufaárus lány (bábfilm)
20.20 / M1
A nemzet aranya (amerikai film, 2004) (125')
21.04 / Kossuth rádió
Varjú nemzetség
Kós Károly művének rádióváltozata 2/1. rész

VASÁRNAP

9.30 / Rádió 17
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése Csajágról
Igét hirdet Dusicza Ferenc lelkipásztor
11.10 / M1
Evangélikus magazin
11.45 / M1
Jónak lenni jó (jótékonysági műsorfolyam)
14.55 / Duna World
Zegzugos történetek
Sopron, Szent Mihály utca
16.00 / Bartók rádió
Lemezelő – nem csak gyűjtőknek
Bach: János-passió (részlet)
22.45 / Duna Tv
Ház a sziklák alatt (magyar játékfilm, 1958) (93')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 8.)
Ha Isteneteket, az Urat szolgáljátok, akkor megáld kenyérrel és vízzel. 2Móz 23,25a (Mt 6,31–32; Lk 21,25–33; Jak 5,7–8; 1Sám 2,1–10) A kenyérkérdés égető számunkra, de az emberiség számára mindig is az volt. S már itt a vízkérdés is. Fogyóban lenne ez a két létfontosságú táplálék? Nem, hisz Isten nem olyan szegény, hogy kifogynának készletei. Vagy elszámította volna magát? Isten szeretetének tárháza kifogyhatatlan! Gazdagsága elapadhatatlan. *„…mindennapi kenyerünket add meg nékünk ma”* – tanította Jézus. S megadja, de csak a mindennapit. De mi, emberek nem tudjuk elosztani. Ezért ötletességért kell imádkozni, hogy legyen elég szeretetünk elosztani Isten gazdag áldásait.

Hétfő (december 9.)
És kérem, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus Istene, a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek őt. Ef 1,17 (Jer 8,9b; Zsid 6,9–12; Zak 5,1–11) A tudás hatalom, a bölcsességnek értéke van. Bármennyire devalválódtak a szellemi értékek, felnézünk az okos emberekre. De mitől lesz az ember okos, bölcs? Csupán a tudás nem tesz okossá, az évek száma nem ad bölcsességet. A válasz itt van: az Isten-ismeret, a Krisztussal való találkozás ad bölcsességet. De ezt a találkozást mindennap meg kell újítani. Így kapunk mindennap új ismeretet önmagunkról is, hogy alázatosabbak legyünk az Úr előtt, s így nagyobb távlatok nyíljanak meg előttünk az Isten-ismeretben.

Kedd (december 10.)
Legyen minden ember gyors a hallásra, késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra. Jak 1,19b–c (Péld 15,1; Jel 2,12–17; Zak 6,1–8) Az akciók idejét éljük. Karácsony előtt különösen tele van minden akcióval, karácsonyi akcióval. A gyorsaság, a pörgés elengedhetetlen. A lassúság, a hosszas megfontolás nem trendi. Aztán nagy sietségünkben átgázolunk másokon, elsuhanunk fontos események mellett. Szemben megcsillanó könnyet, halk sóhajt, vágyakozó tekintetet esélyünk sincs észrevenni. Jakab erre int. Egyre legyünk gyorsak: a hallásra. Az embertárs meghallására s az Isten szavának meghallására. Az Isten szavával szívünkben tudunk várni a szóval, mely elsőre sokszor üt, de ha várunk, elmarad a harag. Hagyjuk adventben az akciókat, tudjunk lelassulni Isten zsámolyánál.

Szerda (december 11.)
Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk. 1Jn 3,1a (Zsolt 51,20b; Jel 2,1–7; Zak 6,9–15) A név kötelez. Szégyent ne hozz a nevemre! – mondja apa a fiának, amikor elereszti a szülői háztól. A nevünkre büszkék vagyunk. Hozzánk nőtt, sajátunkká vált. Születésünkkor szüleink kóstolgatták a nevünket. S mire megtanuljuk saját nevünket, már teljesen azonosulunk vele. A polgári nevünkön túl van más elnevezésünk: Isten gyermekei. Hatalmas tisztesség és felelősség. Miattunk áldják vagy átkozzák az Istent. Belegondolsz ebbe néha, testvérem? S nemcsak neved ez, hanem az is vagy: Isten gyermeke. Hiszen a keresztségben azzá lettél. A nevedet megváltoztathatod. Isten-gyermekségeden azonban nem változtathatsz. Ez ajándék, senki sem veheti el tőled.

Csütörtök (december 12.)
Amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni. Róm 4,21b (4Móz 11,23; 2Kor 5,1–10; Zak 7,1–14) „Ígéretekkel tele a padlás.” „Nincs olyan szegény ember, aki ne tudna ígérni.” A csalódások mondatják ezeket. S minden csalódás ellenére újra és újra belekapaszkodunk az ígéretekbe. Természetesen kell, hogy bízzunk emberi ígéretekben is. De tudnunk kell, hogy Isten ígéretei szilárdak és igazak. Megígérte Jézus Krisztust, és ígéretét betartva elküldte az ember megváltására. S az az Isten, aki ekkora ígéretet betartott, hogyne tartaná be azt az ígéretét, hogy velünk lesz minden napon. Csak mi ne szaladjunk előle, ne bújjunk el előle. Menjünk az érkező Úr elé, aki ezen az adventen jön hozzánk.

Péntek (december 13.)
Kezed alkotott és megerősített, tégy értelmessé, hogy megtanuljam parancsolataidat. Zsolt 119,73 (Jn 15,12; Lk 22,66–71; Zak 8,1–3.14–23) Örök kérdése az embernek, hogy mit hagy maga után. Létünk lenyomatát szeretnénk itt hagyni, s természetesen itt is hagyjuk. Ennél fontosabb, hogy mi vagyunk Isten lenyomata, keze munkája. S ez garancia, hogy nem tűnünk el ebből a világból nyomtalanul. Sőt egyáltalán nem tűnünk el, mert Istennek fontos a keze munkája. Nem egy leheletnyi létig alkotta, hanem megerősítette, értelmessé tette keze alkotását. Értelmessé tett, hogy megtanuld parancsolatait, vagyis magához fölemelt. Jézus Krisztus testvérévé tett, örök életet adott, mert így szeret téged.

Szombat (december 14.)
Keressétek először az Isten országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek. Mt 6,33 (Péld 21,21; 1Thessz 4,13–18; Zak 9,9–12) Az ember egész élete keresés. Keressük önmagunkat. Keressük a helyünket, a párunkat. Munkát, pénzt keresünk, küzdünk a megélhetésért. Nem hiányzik az igazságkeresés sem az életünkből. Néha úgy érzem, egész életem egy nagy keresés, de van-e valamim? Markolászok, s a semmit fogom. A nulla az semmi. De ha a nulla elé egyest teszek, azonnal értéke lesz. Ha az elé, amit sokszor értéktelennek, hiábavalónak érzek, odateszem Istent, az Egyet, azonnal értékessé válik életem.

■ Bencéné Szabó Márta

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line**: www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel**: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség**: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu)**. Rovatvezetők**: dr. Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Prőhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás**: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja** a kiadó. **Terjeszti** a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 213497